

čanje spominov
nje spominov

SOOČANJE SPOMINOV

Nove perspektive 70 let po vojni

V torek, 7. aprila 2009 - Ob 18.00 uri - Dvorana Vulcania 1 na Pomorski postaji v Trstu - Poskrbljeno bo za simultano prevajanje

NEDELJA, 5. APRILA 2009

št. 81 (19.480) leto LXV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v nas Zatrlj nad Cerknem, razmožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskom pri Idrji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

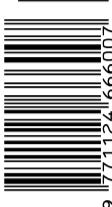
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNINA PLĀCANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 666007

Primorski
dnevnikV Rimu
ni šlo
za aprilske
sprehode

SANDOR TENCE

Včerajšnja velika manifestacija CGIL po rimske ulicah ni bila spomladanski sprehod, kot o pobudi zaničevalno pravi minister Renato Brunetta. Več kot dva milijona ljudi ni prišlo v Rim na izlet, temveč zato, da spet opozori na hudo gospodarsko krizo, ki prizadene vse. Seveda predvsem nižje sloje, a iz dneva v dan tudi vse večje plasti prebivalstva.

Zveza CGIL, prireditelj včerajšnje rimske pobude, je največja sindikalna organizacija v Italiji, ki pa ne sme imeti monopolja nad sindikalnim gibanjem. Z druge strani pa CISL, UIL in desno usmerjena sindikalna organizacija UGL ne morejo še naprej vztrajati pri neke vrste privilegiranem odnosu z Berlusconijevim vlado. Izid nedavnega referendumu o pogajalskih izhodiščih za nove delovne pogodbe, ki ga je razpisala CGIL, v bistvu dokazuje, da si delavci želijo sindikalne enotnosti. A ne papirnate, temveč tiste konkretnne, ki ne gleda, kdo je na vlasti in kdo je v opoziciji.

Vprašanje sindikalne enotnosti je v Italiji veliko sindikalno in tudi politično vprašanje. Lep televizijski film o legendarnem voditelju CGIL Giuseppeju Di Vittoriju je pokazal, da smo glede sindikalne enotnosti dejansko skoraj spet tam, kjer smo bili v petdesetih letih prejšnjega stoletja.

To ni dobro za delavce in sindikate, a tudi ne za Italijo. Zlasti ne v tem kriznem obdobju, ko nihče nima receptov za premostitev krize.

RIM - Zelo uspela pobuda sindikalne zveze CGIL

Dva milijona ljudi proti gospodarski krizi

V glavnem mestu tudi štiri tisoč demonstrantov iz FJK

Včerajšnja rimska manifestacija CGIL je bila tudi generacijsko zelo pisana. V Rim je prišlo veliko mladih, med demonstranti pa je bilo tudi precej upokojencev

ANSA

RIM - Dva milijona ljudi je včeraj v Rimu demonstriralo proti gospodarski krizi in od vlade zahtevalo konkretna ukrepa za jeno zajezitev. Generalni tajnik sindikata Guglielmo Epifani je pozval Silvia Berlusconija, naj ne podcenjuje krize, sindikalni zvezi CISL in UIL pa je povabil k skupnim akcijam. Po njegovem bi dodatne polemike med sindikati samo zaostrike odnose v delavskem gibanju.

V Rim je včeraj prišlo tudi okoli štiri tisoč demonstrantov iz Furlanije-Juliske krajine, med katerimi je bil tudi slovenski sindikalist Renato Kneipp.

Na 2. strani

Omejitev krčenja osebja na slovenskih šolah v FJK

Na 3. strani

Šempolaj: nadvoz brez denarja

Na 7. strani

Na Tržaškem več uspešnih preiskav

Na 7. strani

Član goriške civilne zaščite izgubil življenje v tragičnem padcu

Na 11. strani

Obnovljeni Travnik takšen kot nekoč

Na 13. strani

Obveščamo, da smo ponovno odprti od nedelje, 12. aprila.
Zaželjena rezervacija na tel. 040 224194.

BROJENCA (Sv. Križ) - ZAPRTO OB SREDAH

Skupaj za sončno prihodnost. Zdaj.

Termični in fotovoltaični solarni sistemi.

sonnenwerk
tecnologie solari
energie rinnovabili

P.R.
elettronica
di Rajko Petejan

P.R. elettronica
Ul. IX Agosto – Gorica
gsm: 3395935801 / tel. 0481 547424
pr.elettronica@libero.it

Sonnenwerk
www.sonnenwerk.it
info@sonnenwerk.it

...za ljubitelje pravega domačega sladoleda!

Autobusa št. 11 in 25 vas pripeljeta prav do nas!

Ul. Eremo 259
5 min. od Katinare,
100m od parka Revoltella
Tel. 040/910342

RIM - Zelo uspela pobuda sindikalne zveze CGIL

Dva milijona demonstrantov proti vse hujši gospodarski krizi

Epifani pozval Berlusconija k soočenju - Na shodu tudi vodja Demokratske stranke Franceschini

Generalni tajnik CGIL Epifani je na včerajšnji manifestaciji proti gospodarski krizi pozval Berlusconijevo vlado, naj ne podcenjuje negativnih posledic te krize
ANS

RIM - Dva milijona ljudi je včeraj v Rimu na osnovi podatkov CGIL demonstriralo proti gospodarski krizi in od vlade zahtevalo konkrete ukrepe za njeno zaježitev. Generalni tajnik sindikata Guglielmo Epifani je pozval Silvia Berlusconija, naj ne podcenjuje krize, sindikalni zvezi CISL in UIL pa je povabil k skupnim akcijam. Po njegovem bi dodatne polemike med sindikati samo zaostre odnose v delavskem gibanju.

Epifani je navedel štiri prioritete, s katerimi se mora soočiti vlada. Investicije za industrijski sektor, posebno na jugu Italije, učinkovitost socialnih blažilcev (npr. dopolnilne blagajne), težave upokojencev in pravična davčna politika. Vodja CGIL je obžaloval, da hoče Berlusconijevo vlado ob podpori CISL in UIL izriniti največjo italijansko sindikalno organizacijo na rob dogajanj. Ta poskus je spodeltel, kot dokazuje množična udeležba na nedavnem referendumu med delavci o državnih delovnih pogodbah.

Velike rimske demonstracije se je udeležilo veliko politikov iz vrst levice in leve sredine. Izstopala je prisotnost vodje Demokratske stranke Daria Franceschinija. Manifestacija po rimskim ulicah je bila zelo pisana, tudi generacijsko. V Rim je prišlo veliko upokojencev iz vse Italije, med demonstranti pa je bilo tudi veliko mladih delavcev in študentov.

Minister Renato Brunetta je vsedržavno pobjudo označil kot aprilski sprehod nekaj tisoč ljudi, ki ne bo vplival na razvoj dogajanj, še manj pa na rešitev krize. Vodja senatorjev desne sredine Maurizio Gasparri je rimske pobjude zanjevalno označil kot neke vrste pustno potegavščino, ki je vrh vsega še klavrn spodletela.

PROTEST - Tudi član deželnega tajništva Renato Kneipp

Iz dežele FJK v Rim štiri tisoč demonstrantov

RIM - Med skoraj štiri tisočimi, ki so se iz naše dežele odpravili na rimske demonstracije največjega italijanskega sindikalnega združenja Cgil, je bil tudi član njegovega deželnega tajništva, Slovenec Renato Kneipp (na fotografiji Kroma), ki smo ga telefonsko ujeli, ko si je po zaključku shoda v večnem mestu privoščil turistični ogled cesarskih forumov.

»Vzdušje je bilo nedvomno enkratno, predvsem za nas, ki smo se pripeljali od tako daleč in smo se na pot podali že v poznih nočnih urah. Ob prihodu v Rim smo se pridružili ogromni množici mladih in starih, prekernih delavcev in upokojencev, ter skupaj zahtevali konkreten premik znotraj te naše vlade.« Med zahtevami, na katere je več tisoč demonstrantov opozarjalo, so bili tudi povsem drugačni ukrepi v okviru gospodarske politike ter realni odgovori na vprašanja tisočih in tisočih delavcev, ki jim grozi brezposelnost oziroma pomanjkanje socialnih blažilcev, ki bi jim lahko vsaj delno zagotovili dostenjno življenje. »Za vse to smo danes tu in srčno upamo, da bo vlada upoštevala naša večmesečna opozorila. Sicer pa se je ta naša vladas doseg izkazala za izredno počasno, celo zanikalja je, da bi bila kriza res tako huda. Posledice pa so žal na dlani ...« Skratka, na ulicah in

na Circu Massimu je izžarevala želja, da bi italijanska vlada sledila zgledu drugih evropskih vlad vključno z Združenimi državami Amerike, ki so si nemudoma privihale rokave.

Kot nam je še povedal Kneipp, se sindikat Cgil zavzema za ovrednotenje in investiranje v znanje. Ko bo kriza mimo, bo treba namreč razpolagati z ustreznim delavskim kadrom s profesionalno izobrazbo. »Zato bi bilo potrebno tudi v tem kriznem trenutku čim več sredstev nameniti ravno izobraževanju, ne pa, kot se danes nasprotojno dogaja, krčenju.«

Največ protestnikov se je iz vseh štirih pokrajin dežele na demonstracijo odpravilo z nad tridesetimi avtobusi, ki so štartali že v petek ob 21. uri, medtem ko se je več upokojencev v Rim odpeljalo že v petek zjutraj. Tisti (bilo jih je kakih 500) pa, ki so izbrali poseben vlak, so tržaško železniško postajo zapustili nekaj pred prvo uro zjutraj. Dokaj utrudljiv začetek, vendar smoter je bil nedvomno pravi. Kneipp je opozoril, da se je protesta udeležilo veliko mladih, pa tudi priseljencev, »tako da lahko trdim, da smo predstavljali vse možne kategorije, od prekernih delavcev, do mlajše generacije oziroma bodočih prekernih delavcev...« V petih sprevidih, ki so prečkali Rim in se združili na Circu Massimu, je naš sogovornik opazil tudi veliko Slovencev. Videti je bilo tudi veliko transparentov deželne sindikalne organizacije in pa sindikalnih predstavnih uslužbencev podjetij Fincantieri in Wartsila na primer. Izredno pozitivno je Kneipp ocenil prisotnost številnih predstavnikov evropskih in svetovnih sindikatov, med njimi tudi slovenskih, ki so italijanskim kolegom na odrhu izrazili svojo solidarnost.

»Na utrujenost pa smo ob korakanju, glasbi, nastopu gledališčnikov in posegu generalnega tajnika Cgil Guglielma Epifanija povsem pozabili,« nam je zaupal Kneipp. Na Circu Massimu so protestniki z užitkom prisluhnili nastopu glasbenika Shela Shapira, igralcev Massima Wertmüllerja in Pierfrancesca Favina. »Piker in hudomušen je bil komik Paolo Hendel, ki je vlogi Carcarla Pravettonija predlagal Topa Gigia za ministra, zelenega Hulka za predstavnika Severne lige, čaravnika Thelmo pa postavil na celo ministrstva za optimizem.« Po Epifanijevem nagovoru je zadonela priljubljena Bella ciao in z glasbeniki Modena City Ramblers je zapela seveda tudi več tisoč glava množica.

Sara Sternad

TRST - Srečanje vodstev SKGZ in SDGZ

Zajeziti posledice gospodarske krize

Ob predlogih, kako se zoperstaviti težkemu gospodarskemu položaju, je bil govor tudi o drugih aktualnih tematikah, vezanih na položaj slovenske narodne skupnosti

Podprt je bil pomen sodelovanja in povezovanja

TRST - Ob nelahkem gospodarskem položaju, ki zaradi globalne krize zajema tudi naš prostor in posledično podjetja in druge gospodarsko-finančne sredine zamejskega prostora, sta vodstvi Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Slovenskega deželnega gospodarskega združenja mnenja, da je treba poiskati primerne pristope, ki bi prispevali k blažitvi oz. zajezitvi morebitnih kriznih žarišč. V okviru takšnega razmišljanja naj se udejani večje sinergično povezovanje med krovno organizacijo in osrednjo gospodarsko sredino Slovencev v Italiji. To je izšlo na srečanju vodstev obeh organizacij, ki je potekalo na sedežu SKGZ in ki sta ga vodila predsedniki Rudi Pavšič in Niko Tenze. Srečanje je bilo tudi priložnost za poglobljeno razpravo o nekaterih aktualnih problematikah, ki so vezane na trenutni položaj znotraj naših narodnostne skupnosti.

Predsednik SKGZ je podprt reformna prizadevanja krovne organizacije, ki se napovedujejo ob bližnjih pokrajinskih in deželnem kongresu, ki bo potekal 22. in 23. maja v Gorici in Trstu. Srečanja so se udeležili tudi člani upravnega sveta SDGZ Marino Pečenik, Karlo Devetak in Marko Štavar ter člani vodstva SKGZ Livio Semolič, Marino Marsič, Dorica Kresovič in Jure Kufersin. Prisotni so se med drugim dotaknili tematik, ki zadevajo čezmejno povezovanje na gospodarskem področju, večje dogovaranje med usta-

novami, ki se ukvarjajo z gospodarskimi oz. problematikami teritorija ter o potrebi po čim bolj poenotenih servisnih ponudbi.

Na srečanju je bila posebej izpostavljena skrb, da se dejavnost SDGZ na Goriškem čim bolj utrdi in da se ustvarijo vsi pogoji, da se ob danih pokrajinskih specifikah uveljavijo deželna izhodišča in strategije. Beseda je tekla tudi o perspektivah in premagovanju trenutnih težav v Slovenskem deželnem zavodu za poklicno izobraževanje ter o potrebi po večjem dogovaranju in iskanju skupnih pobud med SDGZ in drugimi gospodarskimi partnerji znotraj lani nastalega gospodarskega omizja, ki ga ob krovni gospodarski organizaciji sestavlja še Kmečka zveza, Zadružna kraška banka, Zadružna banka Doberdob-Sovodnjne, Finančna družba KB 1909, Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno-gospodarska zveza. Smiseln je, da omizje pripravi nekaj osnovnih izhodiščnih predlogov tudi kar zadeva vlogo gospodarskega foruma pri povezovanju obmejnega prostora in specifično odnosu z gospodarskimi subjekti v Sloveniji. Š tam v zvezi so na srečanju podprtli zamisel, ki je nastala na srečanju SDGZ z vodstvi obeh krovnih organizacij, da bi čim prej prišlo do srečanja gospodarskega omizja z Ministrom za gospodarske dejavnosti RS Lahovnikom in Ministrom za Slovence v sosednjih državah Žekšem.

ŠOLSTVO - Sporočilo ministrstva senatorki Tamari Blažina

Dejansko ločen seznam osebja Omejitev krčenja delovnih mest

Odlok se bo nanašal na učno osebje - V sredo srečanje na ministrstvu - V pripravi posvet o višjih šolah

RIM, TRST - V kratkem bo italijsko ministrstvo za šolstvo izdalо odlok o dodelitvi štivila mest učnega osebja za Furlanijo-Julijsko krajino na podlagi rezultatov februarskega vpisuvanja za prihodnje šolsko leto, kjer bo sicer ne formalno, ampak dejansko prišlo do ločenega seznama za šole s slovenskim učnim jezikom, saj bo ministrstvo dodelilo mesta za slovenske šole ločeno od italijskih. To so v petek iz Rima sporočili senatorki Tamari Blažina, iz kabinka katere so nam tudi posredovali vest, da bo krčenje učnega osebja za slovenske šole v porrocu manjše od tistega, ki bo prizadelo šole z italijskim učnim jezikom v FJK, čeprav se o številkah uredno še ne govori. Seznam se v prihodnje utegne še popraviti, saj je čas za potrditev vpisa do junija.

Ministrstvo za šolstvo je tako dejansko upoštevalo specifiko šol s slovenskim učnim jezikom. Popolno priznanje te specifice bo po mnenju senatorke Tamare Blažina mogoče doseči samo s temim sodelovanjem in dogovarjanjem z raznimi službami ministrstva, kar bo tudi omogočilo, da kljub vsesplošni krizi italijskega šolskega sistema manjšina dodatno izboljša kakovost svoje vzgojno-izobraževalne ponudbe. Blažinova se bo v sredo v Rimu sestala z najozjimi sodelavci ministrica Mariestelle Gelmini, kjer bo poleg vprašanja seznamov učnega in neučnega osebja govor tudi o vseh ostalih odprtih vprašanjih slovenske šole v FJK. Pred tem srečanjem se bo senatorka sestala tudi z vodjo Urada za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu za FJK Tomazem Simčičem, s katerim je v stalnem stiku in ki je prav tako odigral pomembno vlogo v okviru prizadevanj za ločeno dodeljevanje osebja oz. za omejitev krčenja osebja za slovenske šole.

V bližnjih prihodnosti pa se napoveduje tudi javni posvet o problematični višjih srednjih šol, kjer bo govor o reformi, ki se bo začela izvajati v šolskem letu 2010/2011 in ki predvideva krčenje učnih smeri. Na posvetu bodo opravili pregled letosnjih vpisov na više srednje šole in začeli z razpravo o tem, katere so najbolj primerne izbire v okviru reforme. Na posvet, ki ga pripravlja prav senatorka Blažina in bo potekal predvidoma konec aprila, bodo vabljeni vodja Urada za slovenske šole Simčič, ravnatelji in vse komponente, ki se ukvarjajo s to problematiko.

Slovenskim šolam v FJK se obeta omiljeno krčenje štivila učnega osebja

KROMA

LJUBLJANA Džezva velikanka

LJUBLJANA - Na 3. festivalu bosanske hrane v Ljubljani, ki ga je organiziralo žensko združenje Zemzem, so predstavili Guinnessovo džezvo za kavo. Džezva je navdušila številne obiskovalce, ki so lahko popili brezplačno kavo iz džezve velikanke in z nakupom bosanskih jedi prispevali za gradnjo džamije, so sporočili iz Islamske skupnosti v Sloveniji. Festivala se je udeležil tudi mufti Nedžad Grabus, ki je prepričan, da takšni projekti prispevajo k medkulturnem dialogu in medkulturnem življenu v mestu kot je Ljubljana. Posebej ga je navdušila džezva, v kateri so pripravili nekaj sto litrov kave za vse obiskovalce festivala, so zapisali v sporočilu za javnost in dodali, da je kavo poskusil tudi bivši predsednik republike Milan Kučan.

Kot je na prireditvi v imenu društva Zemzem pojasnila Ela Porić so prva dva festivala organizirali na Gospodarskem razstavišču. Oba sta bila zelo uspešna, obiskovalci pa so veliko povpraševali po bosanskih specialitetah, zato so se v društvu odločili, da letošnji festival organizirajo na prostem oziroma v središču Ljubljane. (STA)

DRUŠTVENA GOSTILNA NA PROSEKU

Sprejemamo rezervacije
za velikonočno kosilo - tel. 040 225039

NOV NAJEMNIK DI TOMASI LINO
Domača kuhinja:
meso in ribe
Zaprt ob sredah.

Zadruga Primorski dnevnik

Delniška zadruga

Sklicuje

Redni Občni zbor

V prvem sklicanju, v ponedeljek 20. aprila 2009 ob 10h na sedežu zadruge, ul. Montecchi 6,

v drugem sklicanju, v torek 21. aprila 2009 ob 19h v Prosvetnem domu na Opčinah, Ul. Ricreatorio 1, Trst.

Dnevni red:

- Otvoritev, imenovanje predsedstva, izvolitev verifikacijske in volilne komisije;
- Poročilo Upravnega Odbora in predstavitev bilance;
- Poročilo Nadzornega Odbora;
- Diskusija in odobritev bilance;
- Izvolitev Nadzornega Odbora;
- Razno.

SPOROČILO Slovenski konzulat o evropskih volitvah

TRST - Generalni konzulat Republike Slovenije obvešča, da bo skladno z odlokom Predsednika Republike Slovenije o razpisu volitev poslancev iz Republike Slovenije v evropski parlament izvedeno glasovanje za izvolitev 7 poslancev v evropski parlament. Slovenske državljanje, ki v tujini stalno ali začasno prebivajo, želimo obvestiti o poteku volitev in pomembnih rokih. Volitve bodo potekale v nedeljo, 7.6. Volitve na Generalnem konzulatu RS v Trstu bo odprto od 9. do 17. ure.

Slovenski državljanji, ki začasno prebivajo v tujini in državljanji držav članic Evropske unije, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, in so podali zahtevek za vpis v volilno evidenco RS in ki se bodo na dan volitev nahajali v tujini, lahko do 8.5. posredujejo zahtevek za glasovanje po pošti v tujino ali na DKP.

Zahtevek se posreduje Državni volilni komisiji na naslov: DVK, Slovenska cesta 54, SI 1000 Ljubljana, fax: 00386 1 4331269. Podpisani in skenirani zahtevek je mogoče posredovati tudi po elektronski pošti na naslov: rvk@gov.si

Generalni konzulat obvešča, da je 8.5. zadnji dan za podajo zahtevek za vpis v evidenco volilne pravice. Državljanji s stalnim prebivališčem v tujini, ki bodo do tega dne podali zahtevek za vpis bodo vpisani v posebni volilni imenik (PVI). Do 15 dni pred izvedbo volitev lahko slovenski državljanji podajo zahtevek za popravo podatkov v volilnem imeniku.

8.5. je tudi zadnji dan, ko volivci podajo glas podpore posamezni listi kandidatov. Volvec izpolni obrazec za podajo podpore, na DKP overi podpis in ga sam neposredno posreduje na naslov predlagatelju listi kandidatov. Dodatne informacije in obrazce lahko najdete na spletni strani www.dvk.gov.si

Na sedežu generalnega konzulata je tudi na ogled volilni imenik slovenskih državljanov s stalnim prebivališčem v tujini.

ALUKOMEN
m o n t a l

Podjetje al stavbnih in drugih konstrukcij d.d.

vabi k sodelovanju

kandidate za opravljanje prodajno-administrativnih del na področju prodaje stavbnega pohištva in muzejske opreme na predstavništву v Vidmu (Udine).

Od kandidatov pričakujemo resnost, pripravljenost za delo, smisel za delo s strankami ter aktivno znanje slovenskega in italijskega jezika. Zainteresirane vabimo, da nam v roku 8 dni po objavi pošljejo prijavo na naslov: Alukomen Montal d.d., Komen 129 a, 6223 Komen, Slovenija

kmetija
AZIENDA AGRICOLA
F.Ili GRUDiNA
UL. STRADA ALTA 93 . SOVODNJE - GORICA

REJA in PRODAJA
PRAŠICEV ZA PITANJE in ZA ZAKOL
STROGO SELEKCIIONIRANE PASME

POOBLAŠČENA KMETIJA za DODELITEV
SVINJSKIH STEGEN za PRŠUTE S. DANIELE

OD PONEDELJKA DO PETKA - OD 9.00 DO 12.00
tel. 348 3243679 - 328 7676331

OKOLJE - V Trstu podpisali protokol o sodelovanju med FJK in ministrstvom za okolje

Cilj je oblikovati pilotne projekte za promocijo trajnostnega razvoja

Trajnostna mobilnost in turizem, energetska učinkovitost poslopij in integrirano upravljanje z vodnimi viri

TRST - Medtem ko na Padričah poteka mednarodni forum o novih tehnologijah z nizko stopnjo ogljika, je včeraj na tržaški prefekturi prišlo do podpisa protokola med Deželo Furlanijo-Julijsko krajino in italijanskim ministrstvom za okolje. Dogovor, ki sta ga podpisala odbornica za gospodarstvo in finance Sandra Savino in generalni direktor ministrstva Corrado Ciani, cilja k oblikovanju pilotnih projektov za promocijo trajnostnega razvoja in obnovljivih virov energije, pri čemer zaobjema pet področij: trajnostno mobilnost oseb in blaga, obnovljivo energijo, energetsko učinkovitost javnih poslopij, trajnostni turizem na tržaški obali med Devinom in Trstom ter integrirano upravljanje z vodnimi viri med Italijo in Slovenijo. Protokol bo veljal tri leta, za prvo leto pa bo ministrstvo za okolje prispevalo vsoto vsaj treh milijonov evrov. V tem devetdesetih dneh bo dežela FJK predstavila ministrstvu načrt za uresničitev projektov v sodelovanju z Znanstvenim parkom, videmsko in tržaško univerzo ter družbo Alpe-Adria, ki je v lasti tržaške Pristaniške oblasti.

V prostorih Znanstvenega parka na Padričah se nadaljuje mednarodni forum o novih tehnologijah z nizkimi emisijami ogljika

KROMA

SLOVENIJA - Agencija za okolje

Čista Sežana

Meritve so pokazali, da je Sežana med najčistejšimi mesti

SEŽANA - Med 4. novembrom in 15. decembrom lani je Agencija za okolje (AO) po naročilu občine opravila meritve kakovosti zraka z ekološko-meteorološko mobilno postajo. Postavili so jo v bližino vrta, med ulico Jožeta Pahorja in Partizansko cesto. Izidi meritve so pokazali, da je onesnaženost zraka na lokaciji med najnižjimi v državi. »Iz dnevnih hodov koncentracije onesnaževal, iz razporeditev koncentracije po smerih vetra in po tem, da so bile te nižje ob koncu tedna kot ob delavnikih, je razvidno, da gre za pliv emisij prometa,« so zapisali v poročilu. »Emisija onesnaževal iz manjših industrijskih obratov v okolici je namreč majhna, tudi individualna kurišča niso omembe vreden izvor, zato je zrak prekomerno onesnažen le v ozkih pasovih vzdolj najprometnejših cest. Po podatkih emisijskih evidenc, ki so dostopne tudi na spletni strani AO, v Sežani ni večjih virov onesnaževanja zraka, če se izvzame emisije, ki vplivajo na kakovost zraka ob vseh prometnih cestah.« Na to pa po ugotovitvah vplivajo tudi ugodne vremenske razmere v Sežani. »Veter zelo piha, območje je zelo odprtino in kotlinasto,« je povedala Tanja Bolte. »Če primerjamo z Zasavjem, tam je zelo zaprto, v zimskem času so tempera-

Irena Cunja

MAVHINJE - V veljavi popravljen stari pravilnik

Priprave na letošnji, že osmi festival ljubiteljskega gledališča

MAVHINJE - V prejšnjih dneh so se sestali člani odbora Športno-kulturnega društva Cerovlje-Mavhinje, da bi nadaljevali priprave na letošnji 8. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin, ki bo konec junija v Mavhinjah. V zadnjem času so bili objavljeni v tisku in izrajeni tudi na nekaterih sestankih pomisleki v zvezi s pravilnikom festivala, ki je bil objavljen 25. januarja letos. Predstavniki nekaterih ljubiteljskih gledališč skupin so bili mnenja, da so letošnje spremembe pravilnika preveč omejevalne za nastop na festivalu.

Odborniki društva so sicer v dnevnem tisku že pojasnili in utemeljili novosti v pravilniku letošnjega festivala, a so na zadnjem sestanku potrdili, da so vsekakor pripravljeni upoštevati želje in potrebe vseh skupin, ki so rade prihajale v Mavhinje. Za dober uspeh festivala je treba ustvariti pogoj, da se lahko prijavi čim več skupin in da se na domaćem trgu ustvari prijazno, prijateljsko in ustvarjalno vzdušje.

Zato so se odborniki društva Cerovlje-Mavhinje odločili, da ukinjejo sporni pravilnik in ohranijo prejšnje, tistega izpred dveh let z majhnimi spremembami. Društva lahko nastopijo s katerokoli svojo igro in ni več obvezno, da mora biti to premierski nastop. Tudi dolžina igre ni več omejena na eno uro, čeprav organizatorji priporočajo, da bi igre ne bile predolge. Treba je upoštevati, da je zaradi uporabe luči treba počakati na temo in se igre zvečer ne morejo začeti pred 21. uro. Včasih pa sta zvečer na sporednu tudi dve igri in se tako prireditev zavleče čez polnoč.

V pravilniku, ki ga objavljamo posebej, so odborniki ohranili razdelitev nastopajočih skupin na tri kategorije: otroško (do 14. leta), mladinsko (do 22. leta) in kategorijo odraslih. Ker so v nekaterih skupinah nastopajoči, ki presegajo to mejo, bo pred začetkom festivala strokovna komisija odločala, v kateri kategoriji spada določena skupina.

Organizatorji opozarjajo vse nastopajoče na letošnjem festivalu, čeprav tega niso vpisali v pravilnik, a posredujejo to kot priporočilo, naj bi dramske skupine s prijavljenimi igrami ne nastopale v kraju, ki niso zelo oddaljeni od Mavhinj vsaj mesec pred pričetkom festivala.

Zaradi sprememb pravilnika in

Dan odprtih vrat zdravstvenega doma

SEŽANA - V torek bo v sežanskem zdravstvenem domu dan odprtih vrat. Uvodna slovesnost bo od 9. do 10. ure pred zgradbo nove reševalne postaje in urgence na Partizanski cesti 24. Predstavili bodo rezultate ankete iz leta 2008, podelili povhale zaposlenim in zahvale donatorjem v lanskem letu. Sledila bo predstavitev glavnih pridobitev v lanskem letu. Ob prilikah bodo ustreerne institucije pozvali k ureditvi čimprejšnjega odprtja novih prostorov reševalne postaje in urgence v Sežani. Od 10. do 17. ure bo potekala predstavitev programa SVIT in njegovega pomena pri zgodnjem odkrivanju raka na debelem črevesju in dinki. Promocija programa je namenjena tako uporabnikom zdravstvenih storitev kot tudi zdravstvenim delavcem. Predstavitev bo vključevala »voden sprechod po debelem črevesu«, obisk stojnice s propagandnim materialom in praktičen prikaz jemanja vzorcev blata, ob 11. in 16. uri bo v sejni sobi doma krajša predstavitev programa. Sprechod skozi model bo potekal v manjših skupinah in trajal okrog 10 minut. Ves dan se bo po ambulantah in zdravstvenih postajah izvajala anketa Skupaj delamo za zdravje tako zaposlenih kot tudi uporabnikov, ki jo izvajajo vsako leto. (OK)

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA
2007-2013 AVTONOMNE DEŽELE
FURLANIJE JULIJSKE KRAJINE

AVTONOMNA DEŽELA FURLANIJA JULIJSKA KRAJINA - Glavna direkcija za kmetijske, naravne in gozdne vire ter gorske predele - Služba za splošne, upravne zadeve in evropsko politiko

UKREPI NA POVRŠINO: DOLOČITEV ROKOV ZA PREDSTAVITEV PROŠENJ ZA LETO 2009

Z 2. aprilom 2009 (naslednji dan po objavi razpisov v deželnem Uradnem listu avtonome dežele Furlanije Julijске krajine (B.U.R.) št. 13 z dne 1. aprila 2009) so odprti roki za vložitev prošenj za leto 2009, ki se nanašajo na sledeče ukrepe:

- ukrep 211 „Plačila kmetom na gorskih območjih“ (PSR 2007-2013), odlok št. 563 z dne 23. marca 2009;
- ukrep 214 „Kmetijsko okoljska plačila“ (PSR 2007-2013), odlok št. 561 z dne 23. marca 2009;
- „f- kmetijsko okoljski ukrepi“ sofinancirana pomoč (PSR 2000-2006), odlok št. 560 z dne 23. marca 2009;
- „f- kmetijsko okoljski ukrepi“ dodatna deželna pomoč (PSR 2000-2006), odlok št. 558 z dne 23. marca 2009;
- „Gozdni ukrepi za pogozditev kmetijskih površin“ (PSR 2000-2006), odlok št. 562 z dne 23. marca 2009.

Prošnje treba izpolniti z uporabo portala sistema SIAN do vključno 15. maja 2009 in predstaviti v papirnatih oblikah v pristojne urade do 30. junija 2009.

Direktor službe dr. Serena Cutrano

Fondo europeo agricolo per lo sviluppo rurale: Europa investe nelle zone rurali

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

SOŽITJE - Pred torkovo pobudo na Pomorski postaji

Slovenci in ezuli do kdaj skoraj ločena svetova?

Darja Betocchi: Tudi manjšina mora premostiti pred sodke do Istranov

Glavna pobudnika torkovega srečanja Soo-čenje spominov na Pomorski postaji v Trstu sta Slovenski klub in ezulsko združenje Venezia giulia e Dalmazia. Za obe organizaciji, kot poudarjata predsednika Darja Betocchi in Renzo Codarin, je to prva tovrstna pobuda, nad katero sta prevzela pokroviteljstvo mestna časnika Primorski dnevnik in Piccolo. Gosta srečanja bosta senatorja Miloš Budin in Lucio Toth, naš časopis pa bo poskrbel za simultano prevajanje.

»Dovolite mi, da se javno zahvalim senatorju Budinu in naši odbornici Poljanki Dolhar, ki imata največ zaslug za organizacijo torkove pobude,« poudarja predsednica Slovenskega kluba Darja Betocchi. Odnosi med Slovenci in istrskimi begunci po njenem odsevajo zapleteno in tragično zgodo-vino naših krajev. Obe skupnosti bosta morali premostiti obojestranske pred sodke, za kar bo treba gotovo še veliko truda. Nekje pa je treba začeti, pravi Betocchijeva. Predsednica SK izpostavlja tudi, da je to menda prva skupna pobuda Piccola in Primorskog dnevnika, kar ne gre podcenjevati. Torkovo srečanje sodi v usmeritev in željo klubova, da je vse bolj navzoč v pisani tržaški stvarnosti, ne samo slovenski.

Renzo Codarin je prepričan, da je srečanje na Pomorski postaji v sovočju z novo evropsko mi-selnostjo, ki ne pozablja na preteklost, a ne sme dopustiti, da preteklost še naprej pogojuje prihodnost. »Budina in Totha skupaj s Slovenskim klubom nismo izbrali slučajno. Gre namreč za ugledni oseb-nosti, ki nista nikoli zgodovine svojih skupnosti, imata pa vedno pred sabo željo po dialogu in medsebojnem spoznavanju. Nova politika so-delovanja ne bo koristna samo za Slovence in ezu-

le, temveč za celotno tržaško stvarnost, ki je še vedno preveč obremenjena s preteklostjo,« je prepričan Codarin.

»Zgodovina je takšna, kakršna je bila. O njej

imamo različna tolmačenja in seveda različne spomine, kar je tudi prav. To pa še ne pomeni, da o tem ne moremo govoriti in odkrito debatirati,« je za Primorski dnevnik še povedal Codarin.

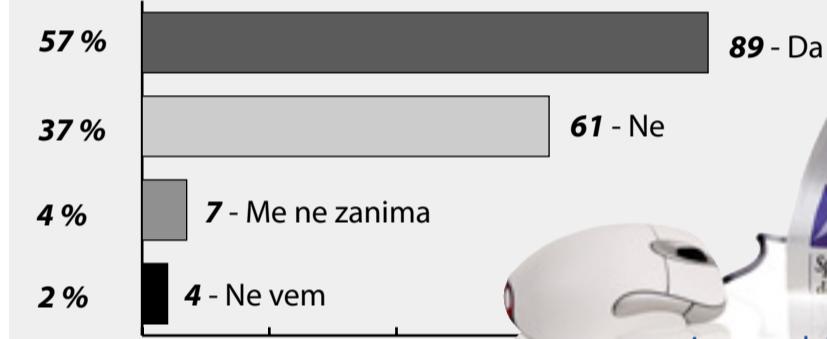
DARJA BETOCCHI

RENZO CODARIN

Večina anketirancev podpira sodelovanje Slovencev z ezulskimi združenji

Na spletni strani našega dnevnika (primorski.eu) lahko še do torka odgovarjate na anketo o sodelovanju med Slovenci in ezuli v luči nekaterih že izvedenih pobud o tem vprašanju in torkovega srečanja na Pomorski postaji. Anketa se glasi: »Mislite, da bi morali Slovenci sodelovati z ezuli in z njihovi-mi združenji?«, navedeni podatki se nanašajo na sinočne rezultate.

Boljunec: dela za šolo dobro napredujejo

Odbornica za investicije Laura Riccardi Stravisi dolinske občinske uprave in odbornica za šolstvo Alenka Vazzi sta ob spremstvu predstojnika oddelka za investicije občine Dolina opravili pregled gradbišča italijanske osnovne šole Umberto Pacifico v Boljuncu. Odbornici sta žeeli preveriti napredovanje del na gradbišču. Pre-gleda se je udeležil tudi nadzornik del inž. Paolo Ursig. Predvidena je celo-vita obnova stavbe in korenito vzdrževanje obstoječega dela in iz-gradnja prizidka na dveh nadstrop-jih. S tem se bo pridobilo štiri nove učilnice. Končni videz šole bo v ce-leti obnovljen in posodobljen. Objekt bo podprt celoviti ener-getske kvalifikaciji. Predvidena je na-mestitev termične sončne inštalaci-je (sončnih panojev) in priprava pro-storov za kasnejšo namestitev foto-voltaičnih panojev. Skupni stroški in-vesticije znašajo 520.000,00 evrov in zajemajo tudi deželni prispevek. Obračun pregleda je bil pozitiven, saj so odbornici in vodja zadevne občinske službe ugotovili, da se dela iz-vajajo po predvidenih rokih in se bo-do zaključila julija.

Spoznavajmo naravo

Naravoslovni didaktični center v Ba-zovici bo danes odprt od 10. do 18. ure. V tem informativnem centru lahko obiskovalec preko različnih ču-til in posebnih didaktičnih pripomo-čkov ter rekonstrukcij naravnih okolij spozna naravo in ostale temati-kike Krasa, naše dežele ter ostalega sveta. Na razpolago so vodení ogledi tudi v slovenščini. Vstop prost. Za nadaljnje informacije lahko kličete tel. št.: 040-3773677.

SLOVENSKO-HRVAŠKI ODNOŠI - SKGZ v petek gostila evropskega poslanca Aurelia Jurija

Blokada je še bolj zapletla vprašanje o meji

Gost kritičen do slovenske blokade pristopnih pogajanj Hrvaške z EU - Slovenija je odprla Pandorino skrinjico, v Evropi pa nima zaveznikov - Velikih premikov ni videti

Aurelio Juri (na sliki levo poleg moderatorja Rada Grudna) ni ravno optimist glede rešitve slovensko-hrvaškega spora

KROMA

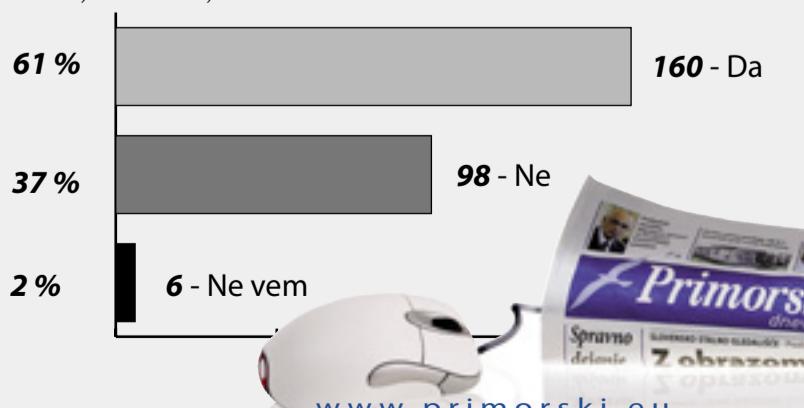
Aurelio Juri je nasprotoval blokadi Hrvaške, ker se je zavzemal za kompromis, ki ga je ponujala Francija, a ga je Slovenija zavrnila. Slovenija in Hrvaška, je dodal Juri, sta bili dvakrat zelo blizu poti, ki bi peljala do rešitve vprašanja, prvič s sporazumom Drnovšek-Račan iz leta 2001, ki je Sloveniji zagotavljal dostop do mednarodnih voda, a ga je hrvaški sabor zavrnil, drugič pa leta 2007, ko sta se premiera obeh držav, Janez Janša in Ivo Sanader, na Bledu načelno dogovorila o meddržavnem so-dišču v Haagu, a je bila tokrat slovenska stran - točneje prav Jurijeva stranka SD-tista, ki je začela dajati signale o zahtevi po spoštovanju načela pravičnosti.

Slovenska politika je s tem po Jurijevih besedah odprla Pandorino skrinjico, sprla slovenski in hrvaški narod, še bolj zapletla vprašanje o meji in omejila manevrski prostor lastni diplomaciji, državni zbor je izglasovanjem posebne resolucije klonil izsiljevanju skrajnežev, na Hrvaškem pa je blokada še bolj oslabila proevropsko li-ji. Poleg tega Slovenija s svojimi stališči nima zaveznikov v Evropski uniji, kjer nje-nega zadržanja ne razumejo. Še več: potem ko je uspešno izpeljala predsedovanje EU, si je Evropa od Slovenije čakala, da postane most med njo in Balkanom, a zgodilo se je ravno obratno: namesto da bi bila del rešitve, je postala del problema.

Je trenutno sploh možna kaka rešitev? Po Jurijevem mnenju bi se lahko poskusili vrniti k sporazumu Drnovšek-Račan ali pa bi se obrnili na Meddržavno sodiščče v Haagu. Svoj predlog je pred kratkim dal tudi evropski komisar za širitev Olli Rehn: vsebina ni še znana, a Juri meni, da se v besedilu poleg spoštovanja načela pravičnosti Slovenijo poziva tudi k upoštevanju mednarodnega prava, Hrvaško pa, da naj pristane tudi na posredovanje kakega organa, ki ne bi bilo haško sodišče. Ven-dar velikih premikov ni videti, Juri pa se bo-ji težav za slovenska podjetja in slovensko manjšino na Hrvaškem, uveljavljanja hrva-

Podpora slovenski politiki do sosednje Hrvaške

Večina obiskovalcev in obiskovalcev spletne strani našega časnika (primorski.eu) podpira aktualno politiko Slovenije do Hrvaške. Anketa se glasi: »Ali se strinjate s slovensko blokado pristopnih pogajanj Hrvaške z Evropsko unijo zaradi mejnega spora med državama?«. Navedeni podatki se nanašajo na sinočne izide.

gre za rešljiv problem, trenutno rešitve ni na vidiku, morda pa bo do nje prišlo v okviru začetka globalnega dogovarjanja.

Ivan Žerjal

Založništvo tržaškega tiska
vabi na predstavitev zbornika

Alojz Gradnik - pesnik Gorških brd

**V četrtek, 9. aprila ob 17.30
Narodni dom, ul. F. Filzi 14**

Navzoča bo urednica zbornika
Fedora Ferluga - Petronio
O Gradniku bosta spregovorila
prof. dr. Miran Košuta in
prof. dr. Milan Hladnik

Sodelujeta: Nikla Petruška Panizon
in Paolo Bortolussi

GREGORČIČEVA DVORANA - Tečaj v organizaciji ZSKD in Slovika

Komunikacija je orodje, ki se ne sme spremeniti v orožje

Izvedenec za stike z javnostjo Vladimir Vodopivec vodi tečaj o komunikaciji in javnem nastopanju

Komunikacija je orodje, s katerim se ljudje sporazumevamo, ne sme pa postati orožje za manipulacije. Izmenjava informacij in mnenj mora biti simetrična, paralelna, nihče ne sme biti poražen, oba sogovornika sta zmagovalca. S to uvodno ugotovitvijo se je včeraj v Gregorčičevi dvorani začel šestnajsturni tečaj javnega nastopanja in komunikacije (od 4. do 20. aprila), ki ga v organizaciji Zveze slovenskih kulturnih društev (ZSKD) in Slovenskega izobraževalnega konzorcija Slovik vodi izvedenec Vladimir Vodopivec. Štirinajstnim prijavljenim slušateljem - članom slovenskih društev in organizacij - bo Vodopivec dva tedna razlagal, zakaj je komunikacija pomembna in jim razkrijl nekatere tehnike za uspešno in samozavestno nastopanje. Tečajnike sta na včerajšnjem prvem srečanju pozdravila predsednik ZSKD Marino Marsič in znanstvena direktorica Slovika Matejka Grgič.

Vladimir Vodopivec je po univerzitetni izobrazbi biolog, nekaj let po diplomi pa se je pri kemijsko-zdravilski multinacionalni Hoechst posvetil znanstvenemu komuniciranju, organizaciji kongresov ter projektiranju in organizaciji dogodkov. Dolgo let je živel v Turinu in Milanu, od leta 1998 do 2006 je bil glavni direktor združenja italijanskih piarovcev FERPI. Pred tremi leti se je vrnil v domače Barkovlje in se kot profesor zaposlil na fakulteti za stike z javnostjo v Gorici. Na tem področju bi organizatorji tečaja težko našli uglednejšega predavatelja, tečajniki pa bodo ob poslušanju seveda tudi sami stopili pred ostale in nagovorili občinstvo.

Kako pomembna je komunikacija v javnosti dobro vedo politiki, ki imajo ob sebi posebne izvedence. Silvio Berlusconi je v tem pravi simbol, saj zanj dela najmanj 16 strokovnjakov, med drugim tudi svetovalna družba, ki se ukvarja z barvo njegovih oblačil. Vodopivec poudarja, da človek komunicira preko številnih dejavnikov, poleg besed so to barve, geste, ton glasu in drugo. Piarovci oziroma odgovorni za stike z javnostjo imajo pri tem pomembno vlogo, saj so zadolženi za predstavljanje podobe in dejavnosti podjetij, ustanov ter posameznikov v javnosti. »80% novic, ki jih beremo v medijih, izvira iz posredništva tiskovnih predstavnikov,« pravi Vodopivec. Tečaj se bo med drugim dotaknil tudi odnosov v gospodarskih organizacijah in pisne komunikacije. (af)

Vladimir Vodopivec
in slušatelji na
prvem predavanju
v Gregorčičevi
dvorani

KROMA

OPČINE - Pobuda konzorcija Center na ulici - Opčine Trgovine bodo danes odprte Popoldne mimohod starodobnikov

Opčine so dobrodošlico pomladni izrekle s svežo, praznično pobudo. Center na ulici - Opčine je ime novonastalemu konzorciju, ki je v sodelovanju z domačim združenjem Skupaj na Opčinah, z združenjem Confcommercio, Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem in vzhodnokraškim rajonskim svetom, Opčine spremenil v prvi trgovski center na odprttem. Od petka namreč ponuja 51 trgovskih obratov - članov združenja Skupaj na Opčinah - svojim strankam 10-odstotne popuste.

Trgovine bodo danes odprte od 10. do 18. ure, medtem ko bodo glavne openske ulice zaprte za promet od 14. do 18. ure, tako da se bodo stranke lahko mirno sprejhajale in uživale ob gledaliških škečih in glasbenih utrinkih; veliko zanimanje vlada za popoldanski mimohod starodobnih vozil.

Knjižni prvenec Vilme Purič Burjin čas

Jutri bodo na rednem srečanju Društva slovenskih izobražencev predstavili novo knjižno delo, literarni prvenec Vilme Purič z naslovom »Burjin čas«. Tržaška avtorica, doma iz Repna, ki je doslej z literarnimi ocenami in kritikami sledila književnemu dogajanju v zamejstvu in matici, je pri založbi Mladika v Trstu izdala svoje prvo knjižno delo: roman o ljubzini in vojni na obronkih Krasa. Avtorica je v romanu ustvarila nepozabno zgodbbo o Brini in o drugih repenskih ženskah – Malji, Lidiji, Marjanji –, ki jim je v času druge svetovne vojne usojeno ljubiti in trpeti. O pravkar izdanem delu bodo na večeru Društva slovenskih izobražencev spregovorili avtorica spremne besede v knjigo Majda Artač Sturman, Marija Mercina, ki je napisala zaključni spremni esej o delu, in avtorica Vilma Purič.

Večer bo umetniško dopolnil nastop mladega pianista Matjaža Zobca iz razreda prof. Ksenije Bras pri Glasbeni matici v Trstu in branje odlomkov iz romana. Večer v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, se bo začel ob 20.30.

Koncert proške godbe na Kontovelu

Godbeno društvo Prosek prireja danes ob 18. uri v dvorani pri Društveni gostilni na Kontovelu tretji Pomaclanski koncert. Gre za pobudo, ki postaja že tradicionalna, od prve izvedbe pa ima tudi dobredeleni predznak. Prvo leto so godbeniki izkupiček večera namenili prenovi proškega Kulturnega doma, drugič je podpora šla krajevnemu otroškemu vrtcu za nakup klopi in ker je konec del v Kulturnem domu tik pred zdajci, so tudi letos sklenili podpreti prenowo vaške kulturne hiše. Po večletnem požrtvovalnem trudu mladega odbora zadruge, po temeljnih delih v notranjosti in v zadnjih mesecih tužni na zunanjosti poslopja, je namreč potrebnih še nekaj zaključnih posegov.

Godbeniki, ki jih od septembra vodi Ivo Bašič iz Sežane, se bodo na Kontovelu predstavili z nekaterimi uspešnicami decembarskega koncerta na Štefanovo, dobršen del programa pa so na novo naštudirali. S prihodom pomladni in poletja se namreč za godbenike začenja vrhunc sezone, ki je letos še posebno slovesno obarvan. Godbeno društvo Prosek obhaja namreč 105. obletnico obstoja: 23. maja bo v centru Ervatti slavnostni koncert, visokemu jubileju pa bodo posvetili tudi srečanja Zaigrjmo skupaj na Proseku z gosti od vseposod, julija pa načrtujejo parado po vasi.

NARODNI DOM - Obisk v okviru evro-projekta o raziskovanju večnarodnostne podobe obmejnega območja

Dijaki iz Messine spoznnavali manjšino

Raziskovalka Zaira Vidali jim je predstavila slovensko narodnostno skupnost, obiskali so Rijarno, srečali so goriške in tržaške sovrstnike ter ravnatelja NŠK Milana Pahorja

Mladi iz Messine
so z zanimanjem
prisluhnili
besedam
raziskovalke
Zaire Vidali

KROMA

V Narodnem domu je v četrtek skupina dijakov učiteljščice Emilio Ajnis iz Messine spoznavaла slovensko narodno skupnost v Italiji. SLORI-jeva raziskovalka Zaira Vidali jim je uvedoma spregovorila o problematiki identitete manjšin ter o pomenu razlikovanja med koncepti države in načije ter narodnosti in državljanstva pri obravnavanju te teme. Nadalje so prisluhnili kraješmu orisu stanja manjšin v Evropi in nekaterih najpomembnejših evropskih dokumentov, ki manjšine ščitijo. Sledila je nato seveda podrobnejša predstavitev slovenske narodne skupnosti, ki živi v deželi Furlaniji-Julijski krajini, in sicer njene organiziranoosti, šolstva, političnega predstavninstva, gospodarstva in kulturnega delovanja.

Skupina dijakov iz Messine se v Trstu mudi že od pondeljka v okviru evropskega projekta, ki ga finančno podpira Evropski strukturni sklad. Namen tega študijskega obiska je raziskovanje večkulturne in večnarod-

nostne podobe obmejnega območja med Italijo in Slovenijo v luč evropskih integracijskih procesov. V prejšnjih dneh so se dijaki iz Messine med drugim srečali tudi s sovrstniki liceja Gregorčič iz Gorice, na programu pa je tudi predavanje ravnatelja Narodne in študijske knjižnice Milana Pahorja o zgodovini slovenske narodne skupnosti v Italiji. V Trstu so poleg turističnih znamenitosti dijaki obiskali Rijarno, predvideno pa je tudi srečanje z vrstniki liceja Carducci. Zanimivo in hvalevredno pobudo si je zamislil profesor družbenih ved Alessandro Grusso, ki skupino tudi sprembla. Prof. Grusso namreč dobro pozna slovensko stvarnost v naši deželi, ker je pred leti napisal doktorsko disertacijo o šolstvu v slovenskem jeziku v Italiji pred in med fašizmom; doktoriral je na Univerzi v Messini. Niz predstavitev slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki jih ponuja SLORI, se bo nadaljeval čez mesec dni, ko bo na obisku Srednja tehniška šola iz Kopra. (ZV)

DEVIN-NABREŽINA - Hladna prha za domačine in za občinsko upravo

Za nadvoz pri Šempolaju sploh ni nobenega denarja

Riccardi: Od pokrajine nismo dobili nobenih uradnih dokumentov o tem načrtu

Za toliko pričakovani železniški nadvoz pri Šempolaju sploh ni denarja. To je med včerajšnjim obiskom v devinsko-nabrežinski občini odkrito priznal deželní odbornik za prevoze Riccardo Riccardi, ki je bil gost domačega župana Giorgia Reta. Odbornikove besede so izvanele kot hladna prha tako za Občino Devin-Nabrežina, kot za pokrajino, do katere je bil Riccardi še kar polemičen.

Odbornik je priznal pomen gradnje nadvoza za lokalno in širšo skupnost, a kaj ko zanj ni denarja. Dežela je leta 2008 (takrat je bila na oblasti Illyjeva koalicija) sicer res uvrstila nadvoz med načrtovana javna dela vsedeželnega pomena, finančne obveze pa so bile časovno precej nedorečene in meglene. Riccardi je povedal, da dežela do včeraj še ni dobila od pokrajine, načrtovalca tega projekta, uradnih dokumentov o nadvozu in izrazil upanje, da se bo to zgodilo v kratkem. Odbornik Tondove uprave je tako odgovoril na polemično stališče pokrajinske uprave, ki za zamude pri načrtovanju in gradnji nadvoza krivi deželo. Gre vsekakor za neskončno zgodbo, ki ji očitno žal še ni videti konca.

Riccardijeve besede so še kar grenko presenetile župana Reta. Nabrežinski upravitelj je povedal, da je načrt za gradnjo nadvoza nad železnicico Trst-Ljubljana že pripravljen in da je tudi doživel formalno soglasje državnih železnic. Ret je omenil, da sodita nadvoz in tudi cesta Nabrežina-Gorjansko-Komen med turistične znamenitosti, ki bi si zaslužile evropske denarne prispevke iz čezmejnih projektov interreg. Riccardija sta na županstvu v Nabrežini, poleg Reta,

Za načrtovani železniški nadvoz pri Šempolaju dejansko (še) ni denarja

KROMA

sprejela podžupan Massimo Romita in deželni svetnik NZ-Ljudstva svobode Piero Tononi, ki ga očitno zanimajo dogajanja v tej občini.

Riccardi je sporočil županu Retu, da je avtocestna družba Avtovie Venete končno pripravila načrte za protihrupne zaščite na avtocesti Trst-Benetke. Odbornik je tudi pojasnil, da dežela ne bo financirala cestnih povezav do Sesljskega zaliva in tamkajšnjega parkirišča. To po njegovem sodi v pristojnost lastnika zaliva. Po pogovoru na županstvu si je Riccardi v spremstvu gostiteljev še ogledal gradbišče v nekdanjem sesljskem kamnolomu.

Igor Gabrovec opozarja na pomen nadvoza

Na pereče odprtog poglavje šempoljskega železniškega prehoda je odbornika Riccarda Riccardija v minulih dneh opozoril deželni svetnik stranke Slovenske skupnosti Igor Gabrovec. V svojem najnji interpolaciji je slovenski predstavnik najprej izpostavil strateški pomen, ki ga ima cesta, ki slovensko občino Komen povezuje z ozemljem devinsko-nabrežinske občine.

»Gre za prometnico, ki po odpravi schengenske meje med državama, prevzema vse večji pomen in je zlasti v poletnih mesecih predmet zelo pospešenega prometa,« je v sporočilu za javnost zapisal svetnik Gabrovec. Predstavnik Slovenske skupnosti-Demokratske stranke pričakuje, da bo včerajšnji obisk pristojnega deželnega odbornika Riccardija v Nabrežini vendarle prispeval k premiku iz mrtve točke in torej k gradnji prepotrebne nadvoza.

TIHOTAPCI - Upokojenci skrivali cigarete v Naselju S. Nazario

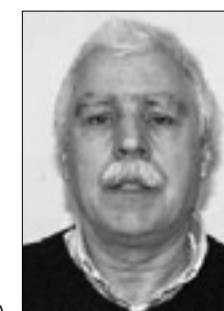
»Šverc-komerč« je še tu

Finančna straža priprila pet Tržačanov in zaplenila 150 kilogramov cigaret - Sodelovanje s hrvaško-črnogorsko skupino

Tihotapljenje blaga in živil čez mejo je pri nas dolgo let predstavljalo cvečtoč dejavnost, z razpadom Jugoslavije in s poznejšim vstopom Slovenije v EU pa so »švercarji« iz očitnih vzrokov izgubili manevrski prostor. A nekatere tihotapske starešine se niso predale in so svoje bogate izkušnje izkoristile na enem zadnjih možnih področij - s tihotapljenjem cigaret.

Osemčlanski zasedbi so na koncu stopili na prste tržaški finančni stražniki, ki so pri Proseki (v Naselju S. Nazario) zasegli skladisča z več deset kilogrami tujih cigaret. Ugotovili so, da je posle vodilo pet izkušenih tržaških tihotapcev, upokojenih pristaniških delavcev in obrtnikov med 55. in 70. letom starosti. Cigarete so naročali hrvaškim dobiteljem, ki so jih uvažali iz Črne gore. Včeraj so priprili Furia Terdino, Walterja Appela (domnevna šefka peterice), Maria Civito, Maria Pozzetta in Corrado Russignana. Tri hrvaške državljane iščejo, eden izmed njih je povezan s črnogorskim kriminalom in je v preteklosti trgoval tako z drogo kot z ljudmi. Preiskavo z nazivom »Morski pes« (po vzdevku enega izmed tihotapcev) koordinira tržaška direkcija za boj proti mafiji, naloge za pripor je podpisal sodnik za predhodne preiskave.

Tolpa je po informacijah enote finančnih stražnikov GICO sprva uporabljala skladisča v Sloveniji, nekje bližu italijanske meje. Omejene količine škatlic cigaret so z motornimi kolesi redno prevažali v Trst, vedeli so, da bi s tihotapljenjem več kot 10 kilogramov tvegali aretacijo. Ko so uvideli, da jih italijanske oblasti nadzorujejo, so spremeniли strategijo. Velike količine cigaret so hrvaški pajdaši z avtomobili prevažali do

FURIO TERDINA

WALTER APPEL

mike tudi snemali, pri Naselju S. Nazario starega znanca, ki je v avtomobilskem prtljažniku skrival 5000 cigaret. Skupaj z njim je potoval skuterist, ki bi bil moral paziti na morebitne nevarnosti. Več kilogramov cigaret so nato zaplenili v skladisču samem (na sliki spodaj). Imena ostalih so preiskovalci zasledili v zapisilih s porazdelitvijo bogatih zaslužkov. V okviru enoletne preiskave so zaplenili 150 kilogramov, preverili pa so, da je čez mejo v tem času potovala kaka tona cigaret. (af)

Zaplenili 30.000 parov očal

Na Fernetičih so sile javnega reda prestregle tovornjak, ki je vozil v Italijo nič manj kot 30.000 parov ponarejenih sončnih očal. Očala so bila najbolj znanih modnih znamk, vendar ne prav »pravih«. Očala so nabavili razni kitajski trgovci, ki delajo v FJK. Vozilo je ustavila italijanska mejna policija, pri podrobnejši kontroli pa so sodelovali finančni stražniki in cariniki. Zaplenjeno blago je po ocenah omenjenih uprav vredno več kot dva milijona evrov, ugotoviti pa je treba, kje je tovornjak s tako obilnim preposedanim tovrom vstopil v Evropsko unijo. Prevoznike so kazensko ovadili tržaškemu državnemu tožilstvu.

Gost drevi na odru SSG

Na odru Slovenskega stalnega gledališča bo drevi ob 20.30 zaživelva predstava L'ospite (Gost) v priedbi kulturnega združenja Fabbrica delle bucce. Za besedilo in režijo je poskrbel Barbara Sinicco. Gre za predstavo, ki se stalno razvija in raziskuje spoznavanje tujega oz. sprejemanje drugačnega. V svojo sredo bomo spustili gosta, tujca, ki bo preizkusil našo strpnost in odpriost ali pa hladnost. Vstop je prost.

Glasba v Devinu

Dvanajstletna dunajska violinistka Marie Isabel Kropovich bo danes ob 11. uri v devinskem avditoriju Princa Raimonda odprla tretjo izvedbo koncertne sezone, ki jo prirejata šola Trio di Trieste in Jadranski zavod združenega sveta. Vstop je prost.

Nova ambulanta za športno medicino

V tržaškem zdravstvenem domu Salus bo jutri odprla svoja vrata nova ambulanta za športno medicino. Tja se bodo lahko obrnili športniki (amaterji in agonisti) za zdravniško potrdilo, ambulanta pa bo nudila tako zasebne kot javne storitve. Še pred dnevi smo opozorili na neprimerno število tovrstnih storitev, ko smo se pogovarjali s slovensko zdravnico Ireno Tavčar, ki vodi ambulanto v Ul. Farneto 3, tako da je nov center prav gotovo dobrodošel.

KVESTURA - Policija zasačila kriminalce

Klonirali kartice

Malezijsko-kitajska združba poslovala v Italiji - Prijeli tudi vodjo

Kriminalna združba je uporabljala na tisoče lažnih kreditnih kartic s pravimi, kloniranimi šiframi

KROMA

Tržaški mobilni oddelki policije je v sodelovanju s policijo iz Forlja onesposobil dobro organizirane kriminalce, ki so klonirali več tisoč kreditnih kartic. Združbo so sestavljali malezijski in kitajski državljanji, enajst so jih aretrirali v raznih italijanskih mestih. Zadnji udarec jim je policija zadala v petek ponoči, ko je vdrla v halo v Forlju in s kančkom sreče zasačila vodilne člane. Osrednji lik, Malezijec Chong Kok Loon, je v tistem trenutku zjral v računalniški ekran in kopiral šifre prestreženih kreditnih kartic. V Italijo je prišel, da bi spet spletel kriminalno mrežo, ki se je začasno razdrila ob priložnosti kitajskega novega leta, ko so vsi člani odšli nazaj v Azijo.

Detajle so na tržaški kvesturi orisali načelnika mobilnih oddelkov iz Trsta in Forlja Mario Bo in Claudio Cagnini ter namestnik tržaškega načelnika Leonardo Boido. (af)

DEVIN - Dan odprtih vrat Jadranskega zavoda združenega sveta

Ne samo študij, ampak tudi glasba, ples, razstave in spretnosti

Zavod obiskuje 185 dijakov iz 74 držav sveta - Dopoldne prikaz dejavnosti, popoldne spektakel

Obiskovalci so si lahko ogledali razstave (levo) in laboratorijske poskuse dijakov (desno)

KROMA

Prikaz dejavnosti in nudjenje informacij o ustanovi in poteku pouka, a tudi glasba, ples, razstave, loko-strelstvo, akrobacije in stojnice za enodnevno popotovanje okoli sveta. Vse to je obsegal včerajšnji dan odprtih vrat Jadranskega zavoda združenega sveta iz Devina, v katerem mladim iz vsega sveta nudijo visoko izobrazbo, poleg tega mladega človeka navajajo k samostojnosti in družbeni odgovornosti, ne nazadnje pa je cilj takih zavodov razvijanje medsebojnega razumevanja na mednarodni ravni in mir.

Jadranski zavod združenega sveta je eden od dvanajstih tovrstnih zavodov, ki delujejo v različnih krajih sveta. Devinska ustanova deluje od leta 1982, v letošnjem šolskem letu pa jo obiskuje 185 dijakov (študij obsega zadnji dve leti višje srednje šole) iz 74 držav sveta, katere poučuje petdeset profesorjev. Dijaki študira-

jo šest predmetov (tri na višji in tri na srednji ravni), ki jih izberejo v okviru petih sklopov: tako se lahko učijo lastnega materinega jezika in tujega jezika, dalje so tu na izbiro zgodovina, ekonomija, filozofija in svetovne kulture ter eksperimentalne vede, kot so fizika, kemija, biologija in okoljski sistemi ter matematika. Ob učenju pa se dijaki posvečajo tudi drugim dejavnostim in služenju skupnosti, v kateri živijo, v obliki pomoči ostarelim, bolnim, invalidom, ljudem na robu družbe idr.

Vse to je prišlo do izraza včeraj, ko so v dopolninskih urah potekala informativna srečanja in delavnice, kjer so dijaki zavoda obiskovalcem orisali, kaj pravzaprav delajo. Mladim in tudi najmlajšim (na obisku je bilo tudi večje število osnovnošolskih otrok) so bili na voljo laboratorijski poskusi iz fizike, kemije, biologije

in okoljskih sistemov, ogledali pa so si lahko tudi knjižnico ter umetniške stvaritve dijakov v obliki izdelkov, slik in fotografij, ki so tudi prikazovale kraj njihovega bivanja, Devin. Če je bil dopolninski del posvečen prikazu v glavnem študijskih dejavnosti v devinskem zavodu, pa se je program popoldanskega dela napovedoval kot mnogo bolj pester, saj je bila obiskovalcem dana možnost, da se preizkusijo v lokostrelstvu in capoeiri (tradicionalnem brazilskega plesu, ki se je razvil med afriškimi sužnji). Na dvorišču pred Foresterijo je stala stojnica z izdelki iz zavoda, na sprednu pa so bile npr. tudi akrobacije s kolesom, nastop žonglerjev in živilih kipov, gledališke predstave in potujoča glasbena delavnica. Zaključek pestrega celodnevnega sporeda je predstavljala zaključna popoldanska glasbena in plesna predstava Okoli sveta v avtoriju zavoda.

Danes se bomo ob 15. uri na open-skem strelšču na pobudo Vsesedržavnega združenja partizan VZPI-ANPI ter združenja bivših političnih preganjencev in deportircev ANED in ANNPIA poklonili spominu 71 antifašističnih talcev, ki so jih nacisti ubili 3. aprila 1944, da bi se maščevali za atentat, v katerem je umrl 7 nemških vojakov. Glavni govornik bo letos zgoščki župan Mirko Sardoč, svečanosti bo predsedovala Maja Malalan, sedevali pa bodo tudi Kostanca Mikulus, Alda Sosič in Moški pevski zbor Tabor pod vodstvom Mikele Šimac. Danes objavljamo pričevanje **Leonarda Malalana** (roj. 2.11.1903), ki je takratno dogajanje tako opisal.

Dne 3.4.1944 sem delal na svoji njivi na Pikelcu. Okrog 18. ure opazim, da prihajajo trije pokriti kamioni in za njimi približno 35 ali 40 nemških vojakov mornarice in Wehrmacht. Nadaljeval sem z delom, ko po približno 10 minutah zaslišim rafal in stokanje. Takoj mi je bilo jasno, da je šlo za ustrelitev. V strahu sem pobral svoje orodje in odšel proti domu. Ko sem bil približno 50 m oddaljen od kraja streljanja, so Nemci poklicali iz kamiona drugo skupino ljudi. S silo so jih potisnili skozi majhna vrata. Takrat sem zaslišal precej starega in šepavega civilista, ki je v hrvaškem istrskem narečju milo prosil: »Nisem kriv, nisem kriv, gospod kapetan!« Postavili so jih v vrsto približno 25, same moške, in poveljnik je zaukazal »Feuer«. Sledilo je stokanje in kričanje. Videl sem oficirja, ki je vsakega ustrelil v glavo. Približno 20 m stran od eksekucijskega voda je bilo 6 Sovcev, ki so leže držali mitraljez naperjen proti kraju eksekucije.

20 m stran je bilo približno 7 nemških oficirjev, med njimi kapetan, in SS-ovski major. Luksuzni avtomobili so jih čakali v bližini med hišo in vodovodom pri strelšču. Drugi rafal sem zaslišal, ko sem bil v bližini druge hiše v vasi.

DRUŠTVO ŠKAMPERLE - Srečanje

O Jelinčičevi knjigi Kam gre veter, ko ne piha

Dušan Jelinčič je osebnost z lastno držo: Zamejec in Himalajec in temu primerno je njegovo pisanje: izjemno kleno, mestoma razmišljajoče, vseskozi pa zelo prizadeto. Tako je v društvu Škamperle predstavila pisatelja prof. Bogomila Kravos (*na slike z Jelinčičem, f. KROMA*), izpostavila pomen avtorjevega dela v splošnem literarnem merilu in posebej med alpinisti, med katerimi ni veliko piščočih. Jelinčič je vse to, in kljubovalno goji oboje, da mu ne umanjikata ne plezalna in ne pisateljska kondicija. O tem pričajo knjige in tehtni nastopi, s ka-

terimi sam dosledno vceplja v poslušalce samozavest.

Priložnost za srečanje v svetoivanjskem društvu je bil ponatis Jelinčičeve knjige Kam gre veter, ko ne piha, ki je v teh dneh izšel pri založbi Litera iz Maribora. In ker govorji knjiga o deželnim odpravi na Himalajo v letu 2003, je avtor poskrbel za popestritev predstavitev z doživeto pripovedjo ob diapositivih, tako da so prisotni lahko preverili težave, s katerimi se je soočal, spoznali pasti in nakane, predvsem pa občudovali vzpon in sestop z osemtisočaka Gašerbrum 2.

SV. IVAN Gledališki vrtiljak se poslavlj

Danes se Gledališki vrtiljak prav zares poslavlja. Kot zadnjo predstavo v abonmaju so si otroci pred tremi tedni ogledali igrico Mary Poppins, nad katero so bili zelo navdušeni. Zato bi bilo narobe, če bi prav o njej ne mogli več narisati risbice. Prva leta je bilo tako, risbice o zadnji predstavi ni bilo. Potem pa so organizatorji Gledališkega vrtljaka, Radijski oder in Slovenska prosveta, sklenili, da ponudijo otrokom po koncu sezone še eno predstavo izven abonmaja, na kateri si vsi lahko ogledamo risbice cele sezone in izvemo, katere bodo nagrajene. Tisti, ki niso nič narisali, pa si seveda lahko pridejo vseeno ogledati igrico. Letošnja bo gotovo zelo lepa in zabavna, saj prihaja v goste družinsko gledališče Kolenc. Gre za gledališče, sestavljeno iz članov iste družine, kjer eden rezира, drugi igrajo, spet tretji pripravljajo glasbo in plese, prav vsi pa se znajo imenitno vživeti v otroško psihologijo, tako da na njihovih predstavah ni nikoli dolgočasno. Otroci navdušeno sodelujejo in »pomagajo« ustvarjati igro. Nekateri malčki iz našega prostora že poznavajo to skupino, saj je že gostovala na raznih šolah. Na Gledališkem vrtljaku bodo zaigrali igro o malih čarovnici Lili v cirkusu. Začne se tako, da deklica Lili nekega jutra najde ob postelji čisto pravo čarovniško knjigo, ki jo je požabila čarovnica Zurulunda Divijiparkelj. Kaj se pa potem zgodi, bodo otroci izvedeli danes ob 17. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. (LS)

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 5. aprila 2009

CVTNA NEDELJA

Sonce vzide ob 6.38 in zatone ob 19.38 - Dolžina dneva 13.00 - Luna vzide ob 15.04 in zatone ob 4.32

Jutri, PONEDELJEK, 6. aprila 2009

IRENEJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,4 stopinje C, zračni tlak 1019,3 ustaljen, veter 6 km na jugo-zahodnik, vlaga 61-odstotna, nebo spremenljivo oblako, morje skoraj mirno, temperatura morja 11 stopinj C.

OKLICI: Fabio Rabak in Monica Tammaro, Mitja Sossi in Assunta Volpicella, Massimiliano Zerial in Deborah Rodella, Peter Emili in Giorgia Martingano, Carlo Giostra in Monica Trivisono, Antonio Medos in Giuseppe Gallus, Luigi Baselice in Olga Sergienko, Enzo Sartoretto in Valerija Bernat, Alberto Penzo in Maria Aversario, Michele Zampollo in Luciana Vellenich, Davide Carbonao in Rossella Bartole, Marco Sodaro in Antonella Muggia, Bruno Ienco in Michela Ruzicka, Marco Matteucci in Catia Serio, Luca Bellino in Alice Codromaz, Paolo Bastiani in Kristal Kiuk, Marco Mattioni in Luisa Pace, Andrea Rebek in Nicoletta Nobile, Mauro Licciardello in Patrizia Pruni, Andrea Semeraro in Lorena Stefania Balbo.

9 (040 414304), Milje - Lungomare Venezia 3 (040 274998).

Nabrežina (040 200121) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Trg Garibaldi 5, Ul. Stock 9, Ul. Roma 16, Milje - Lungomare Venezia 3.

Nabrežina (040 200121) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 16 (040 364330).

Od ponedeljka, 6., do sobote, 11. aprila 2009

Trg Sv. Ivana 5 (040 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (040 828428), Milje - Ul. Mazzini 1/A (040 - 271124).

Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte

tudi od 19.30 do 20.30

Trg Sv. Ivana 5, Ul. Alpi Giulie 2, Osierek Sonnino 4, Milje - Ul. Mazzini 1/A. Sesljan (040 208731) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Oštrek Sonnino 4 (040 660438).

www.farmacistrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka ob 8. do 18. ure, ob sobotah ob 8. do 14. ure.

Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroških bolnišnicah Burlo Garofolo.

Lekarne

Nedelja, 5. aprila 2009

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Trg Garibaldi 5, Ul. Stock 9, Ul. Roma 16, Milje - Lungomare Venezia 3, Nabrežina.

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Trg Garibaldi 5 (040 368647), Ul. Stock

OPĆINE - Danes

Na strelšču poklon ubitim talcem

Danes se bomo ob 15. uri na open-skem strelšču na pobudo Vsesedržavnega združenja partizan VZPI-ANPI ter združenja bivših političnih preganjencev in deportircev ANED in ANNPIA poklonili spominu 71 antifašističnih talcev, ki so jih nacisti ubili 3. aprila 1944, da bi se maščevali za atentat, v katerem je umrl 7 nemških vojakov. Glavni govornik bo letos zgoščki župan Mirko Sardoč, svečanosti bo predsedovala Maja Malalan, sedevali pa bodo tudi Kostanca Mikulus, Alda Sosič in Moški pevski zbor Tabor pod vodstvom Mikele Šimac. Danes objavljamo pričevanje **Leonarda Malalana** (roj. 2.11.1903), ki je takratno dogajanje tako opisal.

Dne 3.4.1944 sem delal na svoji njivi na Pikelcu. Okrog 18. ure opazim, da prihajajo trije pokriti kamioni in za njimi približno 35 ali 40 nemških vojakov mornarice in Wehrmacht. Nadaljeval sem z delom, ko po približno 10 minutah zaslišim rafal in stokanje. Takoj mi je bilo jasno, da je šlo za ustrelitev. V strahu sem pobral svoje orodje in odšel proti domu. Ko sem bil približno 50 m oddaljen od kraja streljanja, so Nemci poklicali iz kamiona drugo skupino ljudi. S silo so jih potisnili skozi majhna vrata. Takrat sem zaslišal precej starega in šepavega civilista, ki je v hrvaškem istrskem narečju milo prosil: »Nisem kriv, nisem kriv, gospod kapetan!« Postavili so jih v vrsto približno 25, same moške, in poveljnik je zaukazal »Feuer«. Sledilo je stokanje in kričanje. Videl sem oficirja, ki je vsakega ustrelil v glavo. Približno 20 m stran od eksekucijskega voda je bilo 6 Sovcev, ki so leže držali mitraljez naperjen proti kraju eksekucije.

20 m stran je bilo približno 7 nemških oficirjev, med njimi kapetan, in SS-ovski major. Luksuzni avtomobili so jih čakali v bližini med hišo in vodovodom pri strelšču. Drugi rafal sem zaslišal, ko sem bil v bližini druge hiše v vasi.

Kino

AMBASCIATORI - 11.00, 14.30, 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Io & Marley«.
ARISTON - 16.00 »Katyn«; 18.30, 21.00 »Teza«.
CINECITY - 10.45, 11.15, 12.50, 14.30, 15.00, 16.45, 17.30, 19.10, 20.00, 21.30, 22.10 »Mostri contro alieni«; 10.50, 13.05, 15.30, 17.50, 20.00, 22.10 »Io & Marley«; 10.50, 12.45, 14.40, 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Ballare per un sogno«; 10.50, 13.00, 15.20, 17.40, 20.00, 22.05 »Push«; 10.50, 13.00, 17.40, 20.00, 22.00 »Diverso da chi?«; 17.30, 22.15 »La verità è che non gli piaci abbastanza«; 10.45, 12.45, 15.30 »Pony sulla scogliera«; 15.20, 20.00 »Gran Torino«.

FELLINI - 11.00, 14.45, 16.30, 20.15 »Pony sulla scogliera«; 18.30, 22.00 »Fortapàsch«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.40, 18.30, 20.20, 22.00 »Gli amici del Bar Margherita«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Gran Torino«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30 »Il ca- so dell'infedele Klara«; 18.00, 20.05, 22.15 »La verità è che non gli piaci abbastanza«.

KOPER - KOLOSEJ - 18.40 »Gola res- nica«; 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 »Po- sasti proti Nezemljancem«; 16.20, 20.30 »Sedem duš«; 14.40, 16.50, 19.00, 21.10 »Strastna zapravljivka«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 11.00, 14.30 »Pony sulla scogliera«; 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Diverso da chi?«; Dvo- rana 2: 11.00, 14.30, 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.10 »Mostri contro alieni«; 18.20, 22.15 »I mostri oggi«; Dvorana 3: 11.00, 14.30 »Io e Marley«; 16.30, 20.15 »Push«; Dvorana 4: 11.00, 14.30, 16.00, 16.30, 17.30, 19.00, 20.40, 22.20 »Ballare per un sogno«;

SUPER - 16.15, 20.00 »The Millionaire«; 18.15, 22.00 »Two Lovers«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 15.15, 17.00, 18.40, 20.15, 21.45 »Mostri con- toto alieni«; Dvorana 2: 15.40, 17.40, 20.00, 22.00 »Io & Marley«; Dvorana 3: 17.50, 20.10, 22.10 »Gran Torino«; 16.00, 17.30 »Pony sulla scogliera«; Dvorana 4: 16.00, 18.00, 19.50, 22.10 »Ballare per un sogno«; Dvorana 5: 20.00 »I mostri oggi«; 15.20, 17.20 »Push«; Kinemax d'Autore: 17.45, 20.00, 22.10 »La classe«.

Obvestila

ZDruženje za zdravljenje al- coholfne odvisnosti Astra sporoča, da je posvetovalnica v na- brežinskem zdravstvenem okraju (1. nadstropje, zadnja soba desno) na voljo ob četrtekih, od 11. do 12. ure.

SKD VIGRED vabi v Štalco v Šempola- ju na razstavo prodajnih sejmov Ve- likonočnih pirhov ter ročnih del in raznih okraskov danes, 5. in ponedeljek, 6. aprila. Urnik: od 16. do 19. ure, danes, 5. aprila, tudi zjutraj od 9.30 do 11.30.

POGREBNO PODJETJE LIPA
Lipa San Giusto
ONORANZE FUNEBRI
ob trenutku žalosti...
...diskretnost, tradicija,
vljudnost in kakovost.

Domač stik.
Pridemo tudi na dom.

BREZPLAČNA ZELENA ŠTEVILKA
800 833 233

Općine - Narodna ulica 32
tel. 040.211399 -
fax 040.2155392

Boljunc št. 44/a
tel. 040.369696 -
fax 040.3487704

RADIJSKI ODER obvešča, da bo danes, 5. aprila, ob 17. uri v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brande- sia 27, izvenabonomska predstava Gledališkega vrtljaka z nagrajevanjem risbic in gledališko igro Malo čarova- nica Lili iz izvedbi družinskega gleda- lišča Kolenc.

TPPZ PINKO TOMAŽIČ sporoča, da bo v nedeljo, 5. aprila, ob 17. uri nastop v Idriji na reviji Primorska poje. Od- hod avtobusa iz Padrič ob 14. uri. V torek, 7. aprila, ob 20.45 na sedežu na Padričah redna pevska vaja, v petek, 10. aprila, ob 20.45 skupna pevska va- ja s pevskim zborom Kombinat.

VZPI - ANPI, ANED IN ANPPIA - da- nes, 5. aprila, ob 15. uri bo na open- skem strelišču spominska svečanost ob 65-letnici junaške smrti 71 antifa- šističnih talcev, ki so jih ustrelili na- cisti. Spregovoril bo župan občine Zgonik Mirko Sardoč, predsedovala pa Maja Malalan. Sodelovali bodo Ko- stanca Mikulus, Alda Sosič in MoPZ Tabor.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRA- ŽENČEV IN ZALOŽBA MLADIKA vabita v ponedeljek, 6. aprila, v Pe- terlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na predstavitev romana Vilme Purič »Burjin čas«. Knjižni prvenec tržaške avtorice bosta predstavili prof. Majda Artač Sturman in mag. Marija Mercina. Nastopil bo pianist Matjaž Zobec iz razreda prof. Ksenije Bras pri Glasbeni matici v Trstu in mladi re- citatorji z branjem odlomkov iz ro- mana. Začetek ob 20.30.

KRUT v sodelovanju z Narodno in štu- dijsko knjižnico vabi na srečanje bral- nega krožka »Skupaj ob knjigi«, ki bo v ponedeljek, 6. aprila, ob 16. uri na sedežu, ul. Cicerone 8. Dodatne infor- macije na Krut-u, tel. 040-360072.

ZDRUŽENJE PROSTOVOLJCEV »HO- SPICE ADRIA ONLUS« vabi na pre- davanje »Caregive in oskrba bolnika na domu« ponedeljek, 6. aprila, ob 17.30 v dvorano Baroncini, ul. Trento 8, v Trstu. Predaval bo zdravnik pa- ljalitvene medicine nabrežinskega ho- spica »Pineta del Carso« dr. Gianlu- ca Borotto. Vljudno vabljeni!

OBČINA DOLINA - odborništvo za proizvodne dejavnosti, vabi vse olj- karje, ki bi se želeli udeležiti občinske razstave extradeviškega olja v sklopu letošnje Majence, da prinesejo vzorce (dve steklenici za vsako vrsto olja, ?1 in ?1, na razpolago na občini) najkasneje do torka, 7. aprila, ob 12. uri, na županstvo občine Dolina.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENO- VE obvešča, da bo zbiral pod- pise za peticijo proti odklopitvi električnega toka, plina in telefona, tistim ki se znajdejo v stiski, v torek, 7. aprila, od 9.30 do 12.00 na sedežu SKP na Trgu v Natrežini.

OBČINA DOLINA obvešča, da se bo v sredo 8. aprila, ob 17. uri, v Sprejem- nem Centru v Boljuncu, odvijal prvi Forum v sklopu projekta Agenda 21-Pass.

FUNDACIJA ELIC - USTVARJALNA MAVRICA: kreativne delavnice za otroke (okvirno) od 6. do 12. leta sta- rosti. V igri, z ustvarjanjem preko opa- zovanja, glasbe, telesnega izražanja in ročnega oblikovanja bodo otroci od- krili pomembnost našega odnosa z okoljem, od 16. do 18. ure, v dneh: so- bota 11. aprila - Glas plesočih pred- metov, sobota 9. maja - Umetnost v listu, nedelja 1. maja - Barvane note; na sedežu Fundacije ELIC, ul. Mazzini št.30, 5.nadstropje. Za informacije po- kličite tel. št.: 040-390823 ali 333-478293, tudi leoelca@tin.it.

BAR TPK SIRENA organizira v nedeljo, 12. aprila, »Velikonočno kosoilo«. Vabljeni člani in prijatelji. Informaci- je na sedežu ali na tel. št.: 040-422731 ali 347-6902820.

LETNIKI '58 S KRASA vabijo soletni- ke na divjo večerjo vše bolj divjem kraju med volkovi in medvedi v petek, 17. aprila. Vsi, ki bi se radi udeležili te pojedine, naj pokličejo do 13. aprila na tel. št.: 347-9604775 (Igor) ali 347-0396371 (Nadja).

SKD BARKOVLE, ul. Bonafata 6, pri- reja »Praznik pokušnje vina, kruha in olja« v soboto, 18. aprila, ob 20. uri. Vzorce vina in olja, ki jih bo strokova- na komisija ocenila, prinesite v dru- štvu v torek, 14. aprila, od 18. do 21. ure in v sredo, 15. aprila, od 17. do 19. ure (dve steklenici za vsak vzorec be- lega ali rdečega vina in eno četrtino litra olja). Prvi trije uvrščeni za belo in rdeče vino bodo deležni pokala in

diplome strokovne komisije. Prvi trije uvrščeni za oljivo olje bodo ravno tako nagrajeni. Komisije se bodo se- stale v sredo, 15. aprila, ob 20. uri. Vsi prisotni na prazniku v soboto, 18. aprila, bodo pokušali in ocenjevali prve štiri vzorce belega in rdečega vi- na, ki bodo deležni kolajne občinstva. Vsi bodo lahko tudi pokušali prva tri uvrščena olja.

10. OBLETNICA MATURE 1999-2009

Organiziramo v soboto, 23. maja, ve- čerjo z avtobusom v okolici Ljublja- ne. Zainteresirani naj se javijo do 15. aprila odgovornim osebam: »F.Prešer- ren« (Sara 340-5937718), »Ž.Zois« (Silvia 333-1314065), »J.Stefan« (Ru- di 329-8536418), »A.M.Slomšek« (Ed- win 320-8572522).

OBČINA DOLINA - odborništvo za proizvodne dejavnosti, vabi vse vino- gradnike, ki bi se žeeli udeležiti občinske razstave domačega vina v sklopu letošnje Majence, da prinesejo vzorce (tri steklenice za vsako vrsto vina) najkasneje do srede, 15. aprila, ob 12. uri, na županstvo občine Do- lina.

ZADRUGA NAŠ KRS sklicuje redni občni zbor zadruge v četrtek, 16. aprila, ob 8. uri v prvem sklicanju in v petek, 17. aprila, ob 20. uri v drugem sklicanju, v prostorijah Kraške hiše v Repnu. Vabljeni vsi člani!

NORDIJSKA HOJA - SKD IGO GRU- DEN prireja tečaj osvajanja osnovne tehnike. Prvo srečanje bo v soboto, 18. aprila, ob 9. oz. ob 10.30 pred dru- štvom v Natrežini. Možna izposoja palic. Ostala srečanja 9., 16. in 23. ma- ja. Za informacije in vpis poklici na tel. št. 040-200620 ali 349-6483822 (Mileva).

PILATES - SKD FRANCE PREŠEREN

BOLJUNEC: urniki vadbe so spreme- njeni in sicer, ob petkih od 19. do 20. ure telovadba za hrbtenico in razgi- bavanje, od 20. do 21. ure Pilates, ob torkih od 19. do 20. ure Pilates, od 20. do 21. ure telovadba, ob sredah od 18. do 19. ure Pilates.

O.N.A.V. - tržaška sekacija italijanskega združenja pokuševalcev vina prireja v četrtek, 23. aprila, ob 20.15 na svojem sedežu na Lonjerski cesti št. 267 pre- davanje o sodih - Barrique z degu- stacijo. Predaval bo izvedenec Dr. Alessandro Duranti. Vabljeni vsi člani in prijatelji! Zaželjena je predhod- na prijava na spletni strani www.onav.it, elektronski pošti trieste@onav.it ali na tel. 333-4219540.

TONIČEV SKLAD zbira predloge za »Zlato zrno 2009«, nagrado za ume- tniške dosežke mladih v Dijaškem domu S.Kosovel in Narodni in študijski knjižnici v Trstu, v Feiglovi knjižnici v Gorici in v Slovenskem kulturnem centru v Špetru do 24. aprila. Razpi- sni pogoji na navedenih mestih in na spletni strani www.skladtoncic.org.

OBČINA REPENTABOR zbira gradivo za naslednjo številko občinskega ča- sopisa Glasilo občine Repentabor. Članke, obvestila, opozorila, fotografije ipd. lahko oddate v občinskom taj- ništvu (tel. 040 - 327122) do 27. apri- la.

70-LETNIKI iz Devina Nabrežine, Pro- sek in Zgonika pripravljamo eno- dnevno »romanje« na Koroško in si- cer 13. junija. Interesenti naj se do konca aprila javijo odgovornim: Lo- ze 040-299335, Anna Maria 040- 200565, Gino, 040-200688, Giusto 040-299689, Antek 040-299509, Peter 040-229364 in Miranda 040-2528009.

ŠKD CEROVLJE - MAVHINJE obvešča dramske skupine, da je podaljšan rok za prijave na »8. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin« do vključno četrtek, 30. aprila 2009. Za informacije lahko pokličete na tel. št. 040-2916056 od sredah do 21. do 22. ure ali pa pošljete e-mail na naslov: cerovljemavhinje@libero.it.

10. OBLETNICA MATURE 1999-2009

Organiziramo 4-dnevni izlet od 16. do 19. julija v Novo mesto (otok Pag). Pre- voz z lastnimi sredstvi. Javite se do 1. maja odgovornim osebam: »F.Prešer- ren« (Sara 340-5937718), »Ž.Zois« (Silvia 333-1314065), »J.Stefan« (Ru- di 329-8536418), »A.M.Slomšek« (Ed- win 320-8572522).

GODBENO DRUŠTVO PROSEK vabi

na »pomladanski koncert«, ki bo da- nes, 5. aprila, ob 18. uri, v društveni dvorani na Kontovelu. Izkušiček kon-

certa bo namenjen popravilu Kultur- nega doma na Prosek.

KD IVAN GRBEC Škedenska ul. 124, vabi na ogled razstave »Umetnostno poslikani keramični izdelki« Gabriele Ozbič. Urnik razstave danes, 5. aprila, od 10. do 12. ure.

OPZ SLOMŠEK vabi na ogled muzikla

»Moje pesmi, moje sanje« danes, 5. aprila, ob 17. uri v kinodvorani v Ba- zovici.

SDD JAKA ŠTOKA - Srednješolska

skupina, vabi na premiero mladinske igre Borisa A. Novaka »Kdo je na- pravil Coco srajčico« (priredba in re- žija Romeo Grebenšek) danes, 5. aprila, ob 18. uri, v Kulturnem domu A. Sirkja v Križu.

SKD BARKOVLE - Ul. Bonafata 6,

Otroški pevski zbor A.M. Slomšek iz Bazovice
toplo vabi
danes, nedelja, 5. aprila ob 17.00 uri v kinodvorano v Bazovici
na musical
MOJE PESMI, MOJE SANJE
(The sound of music - Rodgers - Hammerstein)
Prevod: Petra Križmančič

Priredila in režiral Zdenka Kavčič Križmančič
Klavirska spremjava: Tamara Ražem
Scenografija:
Marisa Viller, Sandra Stopper, Sonja Gregori, Martina Mezgec in Marco Arduini
Ponovitev musicla bo v nedeljo, 19.4. ob 18. uri v kinodvorani v Bazovici

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
IZVENABONMAJSKA PONUDBA 08/09

ALMA AJKA

Delikatesno metafizični manifest v treh slikah

AVTOR TEKSTA, SONGOV / REŽIJA IN INTERPRETACIJA Maja Gal Štromer

»Intuicija je alkimično zlato, je temeljno sporočilo umetnice Maje Gal Štromar. Pridite, sodelujte v njenem alkimičnem eksperimentu in uročila vas bo! To bo iskreni dotik duše, ki vam bo spremenil življenje.«

(Tone Komat, svobodni raziskovalec, publicist)

Četrtek, 9. aprila ob 20.30 v Mali dvorani Slovenskega stalnega gledališča

blagajna Slovenskega stalnega gledališča Ponедeljek/petak (10.00/17.00). Brezplačna telefonska številka: 800214302 info@teaterssg.it / www.teaterssg.it

Ulica Petronio 4 - Trst

Šolske vesti

DZPIO JOŽEF STEFAN obvešča, da bo v ponedeljek, 6. aprila, od 17.30 do 19.30 roditeljski sestanek za vse razrede vseh oddelkov na sedežu šole - Canestrinjeva ploščad 7.

RAVNATELJSTVO DTTZG ŽIGE ZOI-SA sporoča, da bo v torek, 7. aprila, na podružnici, Canestrinjeva ploščad 7, roditeljski sestanek ob 17. uri za bie-nij in ob 18. uri za trienij.

ZAKLJUČNI NASTOP 9. GLASBENE REVIE Državne nižje srednje šole sv. Cirila in Metoda se bo odvijal v sre-dos, 8. aprila, ob 16. uri v gledališču F. Prešeren v Boljuncu. Sledil bo nastop orkestra harmonik Synthesis 4 in na-grajevanje. Vljudno vabljeni!

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO PRI SV. JAKOBU vabi na ogled razstave o življenju in delu pisatelja Josipa Ri-bičiča, ki bo v Kettejevi dvorani v ul. Frausin 12 do 17. aprila, (izključene sobote, nedelje in prazniki), od 8. do 13. ure ali po predhodnem dogovoru z učiteljico Nadio Barazutti (tel. št.: 040-3481599).

Izleti

SK DEVIN prireja za zaključek letošnje sezone 4-dnevni velikonočni smučarski izlet od 10. do 13.aprila, v Sex-tenu v Pustertalu. Informacije in vpi-sovanje na: info@skdevin.it ali na tel. št.: 340-2232538.

SREČANJE SLOVENSKIH PLANIN-CEV IZ PRIMORSKIH POKRAJIN TREH DRŽAV: Slovenije, Hrvaške in Italije. SPDT in Planinska sekcija Slo-ga-Devin vabita na četrtto srečanje s Planinskim odsekoma Slovenskega K.D. Bazovica iz Reke in s P.D. Snežnik iz Ilirske Bistrice, ki bo v soboto, 18. aprila, v organizaciji PD Snežnik. Na zbirno mesto se bomo podali z av-tobusom, predvidena sta dva pohoda,

SLOVENSKO DRAMSKO DRUŠTVO JAKA ŠTOKA
Prosek – Kontovel
SREDNJEŠOLSKA SKUPINA
vabi na premiero mladinske igre
KDO JE NAPRAVIL COCO SPAJČICO?
AVTOR Boris A. Novak
REŽIJA IN PRIREDBA Romeo Grebenšek
DANES, 5. APRILA, ob 18.00
v Kulturnem domu A. Sirka v Križu

Društvo slovenskih izobražencev in založba Mladika vabita
jutri v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3,
na predstavitev romana

Vilme Purič BURJIN ČAS

Sodelujejo:
Majda Artač Sturman, Marija Mercina in avtorica.

Nastop pianista Matjaža Zobca
iz razreda prof. Ksenije Bras pri GM v Trstu in umetniško branje iz romana.

Začetek ob 20.30

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
abonmajska sezona
Koprodukcija Slovensko stalno gledališče in Novi Zato.
Tamara Matevc

ZALJUBLJENI V SMRT

Posvečeno Fuliu Tomizzi ob 10-letnici njegove smrti.

Režija: Samo M. Strelec
Igrajo: Nikla Petruška Panizon, Romeo Grebenšek, Primož Forte, Lara Komar in Miranda Caharija.

Matevčeva je segla bistveno dlje od dosedanjih literarnih obdelav uboja zakoncev Vuk, »mladoporočencev iz ulice Rossetti«

Matej Bogataj, DELO (19.01.2009)

Info in predprodaja: blagajna SSG. Ponedeljek/petak (10.00/17.00), brezplačna telefonska številka: 800214302 info@teaterssg.it - www.teaterssg.it

Čestitke

Na Kontovetu ima okroglo obletnico SABINA. Vse najlepše ji voščijo Livia, Marko, Karin in Tina. Čestitkam se pridružijo še Bruno Kralj in ostali.

Din, don, dan, MARTA iz Rebra slavi jutri okrogli rojstni dan. Še enkrat toliko takih dni ji družina vsa želi.

Danes bo naša SILVANA BO-GATEC v veseli družbi slavila 80. rojstni dan. Iz srca ji voščimo še na mnoga leta! Prijateljica Albina, Klara in Nadja.

Igor Zobin

je uspešno diplomiral iz kompozicije na konservatoriju Tartini in Trstu.

Cestitajmo mu člani Ane ur'ce al' pej dvej in KD Melodija

Naš

Aleš Kapun

je ponovno poskrbel za podvig. Na pravni fakulteti v Trstu je odlično doktoriral iz kazenskih ved.

Iz srca mu čestitajo vsi njegovi

Mali oglasi

NA OPČINAH dajemo v najem večnamenski prostor (40 kv. metrov). Tel. št.: 333-1129574.

Društvo slovenskih izobražencev in založba Mladika vabita
jutri v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3,

VZPI-ANPI, ANED in ANPPIA

danés, 5. aprila, ob 15. uri na openškem strelšču

Spominska svečanost

ob 65-letnici junaške smrti 71 antifašističnih talcev, ki so jih ustrelili nacisti.

Spregovoril bo župan občine Zgonik Mirko Sardoč, predsedovala pa Maja Malalan. Sodelovali bodo Kostanca Mikulus, Alda Sosič in MoPZ Tabor pod vodstvom Mikele Šimac

11. GLEDALIŠKI VRTILJAK

Izvenabonmajska predstava

Družinsko gledališče Kolenc

MALA ČAROVNICA LILI

Dvorana Marijinega doma, pri Sv. Ivanu, Ul. Brandesia 27

Danes ob 17. uri

Sodeluje ŠC Melanie Klein

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovalne naslednje črpalki:

AGIP: Miramarski drevored 49, Katinara - Ul. Forlanini

SHELL: Žavlje (Milje)

ESSO: Drevored Campi Elisi, Zgonik - Državna cesta 202 - km 18+945

TAMOIL: Ul. F. Severo 2/3

FLY: Passeggio S. Andrea

ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24

AGIP: Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valaura - hitra cesta SS 202 km 36

TOTAL: Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE

NOČNE ČRPALKE IN SELF SERVICE

TAMOIL: Ul. F. Severo 2/3, Miramarski drevored 233/1

AGIP: Istrska ulica 155, Naselje Sv. Sergija - Ul. Forti 2, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Katinara - Ul. Forlanini, Furlanska cesta 5; Devin SS 14

ESSO: Ul. Flavia 120, Trg Foraggi 7, Zgonik - Državna cesta 202, Ul. Carnaro - Državna cesta 202 km 3+0,67, Općine - križišče, Kraška pokrajinska cesta km 8+738

OMV: Proseška postaja 35

SHELL: Ul. Locchi 3, Fernetiči

TOTAL: Ul. Brigata Casale, Sesljan RA km 27

V sodelovanju s FIGISC Trst.

Poslovni oglasi

OBRTNA CONA "ZGONIK"- NUDIMO v najem-prodajo prostore različnih površin: pritličje, I. nadstropje, s parkirnim prostorom.

348-2812360

PRI TEŽAVAH s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na Center za zdravljenje venskih bolezni Portorož - dr.sci.med. J.Zimmermann, specialist kirurg.

Specialistični pregledi v ŠTAN-DREŽU(GO)-Ul. San Michele 141: torek 16.00-20.00, TRSTU -Ul. dell'Istria 214: sreda 16.00-20.00

Tel. 00386-31837218

Turistične kmetije

KMEČKI TURIZEM FERFOLJA PRI PIŠČANCIH je odprt vsak petek, soboto in nedeljo. Toplo vabljeni na pristno kapljico in domač prigrizek.

040-43992

Darujte za Sklad Albina Bubniča

Bari 4 11 65 72 67

Cagliari 88 89 32 68 15

Firenze 42 28 9 22 81

Genova 80 86 8 40 52

Milan 3 41 83 45 53

Neapelj 27 18 21 56 25

Palermo 2 11 6 77 63

Rim 34 51 9 1 90

Turin 88 55 36 83 8

Benetke 59 57 66 43 65

Nazionale 55 45 17 4 69

Loterija 4. aprila 2009

2	3	4	27	34	42	jolly	59
Nagradi sklad	88	89	32	68	15	4.559.977,71	€
Brez dobitnika s 6 točkami Jackpot	42	28	9	22	81	39.422.646,64	€
Brez dobitnika s 5+1 točkami	52	dobitnikov s 5 točkami				-	€
52 dobitnikov s 5 točkami	3.297	dubitnikov s 4 točkami				13.153,79	€
3.297 dobitnikov s 4 točkami	118.946	dubitnikov s 3 točkami				207,46	€
118.946 dobitnikov s 3 točkami						11,50	€

Superstar

Brez dobitnika s 6 točkami	-	€

<tbl_r cells="3" ix="2" maxcspan="1" maxrspan="1" usedcols="3

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

GORICA - V tragičnem padcu izgubil življenje 55-letni Carmine Vitale

Pod nogami se mu je udrila streha Član civilne zaštite pri priči mrtev

Padel je z višine sedmih metrov - Nesreča se je pripetila med vzdrževalnimi deli na sedežu civilne zaštite

Tragično umrli Carmine Vitale (levo), goriška državna tožilka Annunziata Puglia na pogovoru z gasilci in policisti na prizorišču nesreče (levo), sedež civilne zaštite v štandreški industrijski coni (desno); vidna je kritina, ki ni zadržala Vitalejeve teže

BUMBACA

na tla prazne hale sedeža civilne zaštite. Padec mu je povzročil zelo hude telesne poškodbe, zaradi katerih ni preživel.

Kolegi niso slišali ničesar. Nekaj minut kasneje so opazili, da Vitaleja ni od nikoder, zato so postali zaskrbljeni. Začeli so ga kljucati in iskati, kmalu pa so se znašli pred srljivim prizorom. Dolgoletni Vitalejev kolega Luciano Marconato je nemudoma poklical rešilno službo 118. Na kraj je prišel tudi rešilni helikopter, za nesrečnega prostovoljca pa ni bilo več pomoči.

Razlog, zaradi katerega se je kritina udrila, ni povsem jasen. Streha je iz vzlakno-cementnih plošč, ponekod pa je prekrita tudi s prozornim materialom. Podrobnosti bo vsekakor pojasnila preiskava, ki bo preverjala tudi morebitne kazenske odgovornosti: po nešreči so na kraju namreč takoj postopali policisti, sodni zdravnik in goriška javna tožilka Annunziata Puglia. Ni izključeno, da bodo na truplu opravili obdukcijo. V kratkem sta na prizorišče prišla tudi goriški župan Et-

tore Romoli in občinski odbornik Francesco Del Sordi, saj je sedež civilne zaštite v industrijski coni last goriške občine.

Zalostna usoda je Vitaleja doletela ravnno na kraju, kjer je veliko let služboval. Pred upokojitvijo je bil namreč zaposten v tovarni Soteco, ki jo je leta 2007 občina odkupila in namenila civilni zaščiti. Prostovoljac, ki bi v kratkem dopolnil 56-let, zapušča ženo Mario Grazio Gratto, 14-letno hčerko in 30-letnega sina Demisa. Le-ta se je ravno prejšnji teden poročil na goriški občini, 23. maja pa ga je čakala tudi cerkvena poroka v Neaplju. Vitale zapušča hkrati sedem bratov ter starša Livia in Attilio. Med družinskimi članji je bila o pretresljivem dogodku prva obveščena Rafaella, ki je tudi sama članica civilne zaštite. Ko so jo poklicali, je bila v Lignanu, sprva pa kolegi niso imeli dovolj poguma, da bi ji povedali vso resnico. Rekli so ji, da se je Carmine ponesečil, na kraju pa je izvedela za bratovo smrt.

Aleksija Ambrosi

GORICA - DS o fakulteti za arhitekturo

Brez sodelovanja univerz le še polom

»Če se bo izjavil načrt odprtja fakultete za arhitekturo, se navzočnosti univerz v Gorici obetajo zelo hudi časi.« V to je prepričan goriški tajnik Demokratske stranke Giuseppe Cingolani, ki javnost opozarja, da se pri postopku za selitev arhitekture v Gorico pojavi zelo resne težave, ki so predvsem odvisne od pomanjkljivega sodelovanja med Videmsko in Tržaško univerzo.

»Deželna odbornica Alessia Rosolen je izjavila, da Furlanija-Julijska krajina ne bo vložila niti ficka, če bo načrt predvideval le selitev tržaške fakultete za arhitekturo v Gorico. Dežela je pripravljena prispevati izključno v primeru, da v Gorici nastane fakulteta za arhitekturo, ki bi jo skupaj zasnoval obe univerzi, saj le tako bi bila bolj privlačna in ne bi predstavljala dvojnika. Le-teh imata Tržaška in Videmska univerza kar nekaj, to pa je velika potrata javnega denarja,« meni Cingolani in opozarja na potrebo po racionalizaciji: »Očitno dežela FJK še ni uspela prepričati obeh uni-

verz, naj čim bolj plodno sodelujeta. Videmska univerza razmišlja o ustanovitvi fakultete za arhitekturo v Čedadu, Tržaška pa bi v Gorico preselila le trienij. Dežela je sprva prepričano zagovarjala potrebo po enotni fakulteti, sedaj pa ji pri zasledovanju tega cilja primanjkuje odločnost.«

Trije sedeži arhitekture bi bili po Cingolanijevem mnenju velik poraz za politiko racionalizacije, ki jo je napovedovala deželna vlada. »Goriški župan Ettore Romoli je naznanil, da bo do selitve trienija v Gorico prišlo tudi brez deželnega denarja, in sicer s prispevkij krajinskih uprav in Trgovinske zbornice. To pa bi bila skromna in šibka rešitev, ki po vrhu predstavlja velik strošek za krajevne uprave. Pod temi pogoji bi bil obstoj trienija neprestano pod vprašajem. Zato pozivamo župana, naj čim prej pojasni stanje in naj vse goriške dejavnike vključi v skupno iniciativi, ki edina lahko zagotovi podlogo in jamstva univerzitetni navzočnosti v Gorici.«

Državna vlada je na začetku marca ponovno uvela davek ICI za nekatera stanovanja, goriška občina pa je to sporočila le s skopim obvestilom na spletni strani. Na to je že pred dvema tednoma opozoril svetnik DS Aleš Waltritsch, ki je upravo opomnil, da 31. marca zapade rok za predložitev prošenj za znižano prispevno stopnjo. Premier Berlusconi je v volilni kampanji obljudil odstavnitev davka ICI za glavna bivališča, kot taka pa se po pravilnikih občin obravnavajo tudi druga stanovanja, za katere je zgledalo, da ne bo treba več plačevati davka. V Gorici so glavnemu bivališču poleg drugih bila istovetena stanovanja starejših oseb, ki se nahajajo v domovih za ostarele, in stanovanja, ki so dana v brezplačno uporabo sorodnikom do drugega kolena. Ti dve skupini sta edini, za katere ne bo treba plačevati davka ICI.

»Ponovno pa so obdavčene ostale tipologije, kot so stanovanja, ki so dodeljena enemu izmed bivših zakoncev po razporoki, stanovanja podjetja ATER, stanovanja, ki jih lastnik daje v najem s pogodbo, ki je podvržena olajšavanju, in stanovanja, ki jih uporabljajo članji zadrga z nedeljenjem lastni-

štrom. Verjetno bo Romoljeva uprava zahvalila plačilo davka tudi za lansko leto,« pravi Waltritsch. Omenjena stanovanja pa lahko koristijo znižano prispevno stopnjo, seveda po izpolnitvi prošnje, ki jo je treba predstaviti samo za nepremičnine, katerih stanje se je v lanskem letu spremenilo (nove najemniške pogodbe, nove sodne določbe ipd.). Rok za predstavitev le-teh je zapadel 31. marca; občinski odbor je vendar na ta dan sprejel Waltritschev poziv in namenil javnosti sporocilo, da bodo upoštevane tudi prošnje, predstavljene po zapadlosti. To po mnenju slovenskega svetnika ni dovolj, saj sporočila ni na spletu, ob tem pa ni izobeseno v uradu in več občinske palače. Zgleda, nadaljuje Waltritsch, da tudi sami uradniki niso bili pravočasno seznanjeni s to novostjo. Spriče nejasnostim in dejству, da je za pravilnik in morebitne spremembe pristojen občinski svet, bo opozicija v naslednjih dneh zahtevala sklic pristojne komisije in verjetno tudi občinskega sveta, da preuči novonastalo situacijo in dopolnila pravilnika ICI, ki jih opozicija pripravlja tudi kot protutež gospodarski krizi.

PETICIJA RADIKALCEV Biološka oporoka

Goriško združenje radikalcev Transparency è partecipazione je zbral skoraj 300 podpisov občanov, ki se ogrevajo za ustanovitev javnega spletnega registra DAT (»dichiarazione anticipata di trasparenza«) na goriškem matičnem uradu. »Vsak občan bi lahko na občini oddal biološko oporoko, v kateri izraža svojo voljo v zvezi z oblikami zdravljenja in umevnega ohranjanja pri življenju,« pravi tajnik združenja Pietro Pipi. Radikalci bodo podpis izročili občini jutri, obetajo pa si, da bosta župan Ettore Romoli oz. predsednik občinskega sveta Rinaldo Roldo vključila razpravo o peticiji na dnevnih red seje občinskega sveta. »Tako bomo lahko izvedeli, kaj menijo predstavniki večine in opozicije o tej temi in o lačnosti države,« zaključuje Pipi.

GORICA - Roman Gergolet iz Doberdoba o svoji Dalmatinovi Bibliji

Predan knjigam, v zbirk hrani kulturni spomenik

Požar je Biblio poškodoval, restavrirali so jo v Gorici - Na ogled je v podružnici Zadružne banke

V prostorih goriške podružnice Zadružne banke Doberdob in Sovodnje na Verdijevem korzu je na ogled eden izmed redkih izvodov Dalmatinove Biblije. Knjiga dragocenost je že naletela na precejšnje zanimanje. Ogledoval si jo prihajajo tudi ljudje, ki nimajo opravkov pri bančnih okencih. Razstavljena Biblija je bila tiskana v Wittembergu leta 1583, izdana pa leta kasneje, in sodi v obdobje širjenja pisane besede, ki jo je protestantska verska obnova prenesla tudi na slovenska tla. Biblija slovenskega privrženca reformacije Jurija Dalmatina, ki je bil učenec in varovanec Primoz Trubarja, velja za mojstrovino tedanjega časa in je s svojimi 1.520 stranmi in 222 lesorezi predstavljala dvanajsti prevod v tuje jezike. Sveti pismo je bilo torej v slovenščino prevedeno pred mnogimi bolj razširjenimi jezikimi; trenutno je prevedena v kakih 315 jezikov. Poleg Dalmatinove Biblije je v prostorih bančne podružnice na ogled tudi ponatis iz leta 1968, ki ga obiskovalci lahko prelistajo. Obe knjigi - original je zaprt v stekleni omarici - bosta ljudem na voljo še do sredine aprila, nakar ju bo njun lastnik ponesel drugam.

Roman Gergoleta, ki je lastnik obeh knjižnih draguljev, smo srečali, ko je prišel na obisk svojih »ljubljenk«. Srečanje nas je spodbudilo, da smo se z njim razgovorili o tem, od kod ljubezen za stare, predvsem seveda slovenske knjige. Gergolet živi v Doberdoru in je zelo zgovoren človek, ki iz rokava stresa pripovedi o svoji navezanosti na knjige. Z njim se poznavata že veliko let, do pred kratkim pa nisem vedel, da je ta doberdolski znanec tako vnet zbiralec biserov slovenske književnosti. Ker je bil lep sončen dan, sva poklepatala kar na klopci v bližnjem ljudskem vrtu, kjer smo kot dijaki in študentje radi posledali.

Od kod torej ta tvoja ljubezen?

Že od mladih nog sem rad prebiral knjige. Ljubezen do slovenske književnosti pa nam je vceplil Štefan Bukovec, na prelomu petdesetih in šestdesetih let profesor slovenščine na nižji strokovni šoli v ulici Randardacciu v Gorici. Na to šolo imam zelo lepe spomine, saj mi je dala dobro osnovno strokovnega znanja in me vpeljala v nadve široko razgledanost pri dojemjanju kulturnih vrednot. Znan je namreč pregovor: Kar se Janezek nauči, to bo Janez zнал in še bolj vzljubil, ko bo odrasel.

Z leti je tvoja navezanost na knjige samo še naraščala.

Tako je. Vedno sem rad obiskoval muzeje in knjižnice ter se že kot najstnik prepričeval, da bo moje življenje ostalo zapisano knjigam in ohranjanju kulturnega izročila, ki ga le-te nosijo v sebi. V Ljubljani sem imel

Dalmatinova Biblija iz leta 1583 v goriški podružnici Zadružne banke (zgoraj), ob njej ponatis iz leta 1968, ki ga obiskovalci lahko prelistajo (desno)

FOTO VIP

deda, ki se je tja odselil v času fašizma. Še niti dvajsetletnik sem se vozil k njemu na obisk z vespo, kasneje z avtomobilom. V star Ljubljani sem prišel v stik z antikvariatom, ki me je še bolj napeljal k iskanju stika s stari slovenskimi knjigami. Marsikatera plača je šla za knjige, tako da se je moja zbirka nepravilno večala. Kasneje sem se začel udeleževati tudi dražb. Včasih mi je bilo prav nerodno sedeti ob uglednih udeležencih dražb, ki so pripadali ljubljanski kulturni smetani. Vztrajnost in moja neizmerna ljubezen za knjige pa sta marsikaj botrovali, da sem z dražbo odšel kot zmagovalec. Veliko denarja je bilo vloženega v knjige, a mi ni žal in tudi danes stojim za vsako svojo te danjo izbiro.

Kako si prišel do originala Dalmatinove Biblije?

Ko se vrtiš v krogih knjižnih zbirateljev in ko spoznaš to okolje, ki je včasih javnosti prikrito, ti pač vesti o prodajah ali odstopih pridejo na uho. Tako sem pred kakim dvajsetimi leti prišel v stik z ljubljanskim profesorjem, ki je imel na domu bogato zbirko knjig. Žal je bila zelo okrnjena,

ker je leta prej v njegovi hiši požar uničil dobršen del knjižnih dragocenosti. Deloma je ogenj ožgal tudi Biblijo. Poškodovani so bili zunanj robovi strani in spodnji del, k sreči pa so besedila in linorezi nedotaknjeni. Kjub temu da je bila knjiga precej poškodovana, je profesor zanjo zahteval lepo vsto denarja. Za nakup sem se odločil veliko let kasneje, ko je prodajalec precej znižal prvotno ceno. Biblija se je tako znašla v moji zbirki.

Tvoj izvod slovenske »knjige knjig« je doživel restavratorski poseg.

Res je. Tako osmojeno knjigo sem lahko le hranil v predalu in je nisem mogel razkazovati, ker bi se razcebral in zdrobila. Pred nekaj leti sem jo nesel v specializirano delavnico na goriškem Robariču (v ulici Rabatta), kjer so pravi strokovnjaki v restavriranju knjig in dokumentov. Ko so videli mojo Biblijo, so najprej zmagali z glavo in mi rekli, da zanjo ni pomoči. Niso pa še poznali moje vztrajnosti. No, končno smo se le spoznali o primerem nadomestilu za delikatno restavriranje. Biblija je tako dobila sedanj podobo. Za opravljeni delo zasluži

priznanje restavratorja, ki se je z mojim Svetim pismom ukvarjal dober mesec.

Poleg Biblije so v tvoji zbirki še druge knjige, ki so za slovensko književnost pomembne?

Z zbiranjem knjig se "mučim" že kar 45 let. Ne bom našteval vseh knjig iz moje zbirke, ker bi tega bilo preveč. Omejil se bom le na nekatere, ki mi veliko pomenijo. Zelo sem ponosen na Slavo vojvodine Kranjske Janeza Vajkarda Valazorja, pa tudi na eno prvih zbirk Prešernovih poezij. Ljubezen do pisane besede mi je omogočila, da sem pred leti prišel tudi do originalne zbirke znatenih pridig Janeza Svetokriškega. Ponosen sem tudi, da se je v moji kolekciji znašel eden od bolje ohranjenih izvodov Prešernove Zdravljice, ki so jo nastnili v omejeni nakladi v partizanski tkarni Slovenija na Vojskem.

Ohranjanje tako dragocenih knjig zahteva posebno nego. Kako imaš to urejeno?

Znano je, da je največji sovražnik knjige vlaga. Ljubezen ter še takoj velika prednost in občutljivost za knjige še zdaleč ne zadoščajo. Naši domovi tudi niso najbolj primerni in ustrezno opremljeni, da bi čuvali takšno bogastvo. Zato sem se dogovoril z upravo Zadružne banke v Doberdoru, da knjige hranojo v njihovih posebnih kovinskih predalih. Tam so iz vseh vidikov najbolj varne. Od časa do časa kako knjigo postavimo na ogled strankam banke in vsem tistim, ki knjige cenijo. Zlasti v lanskem letu, ki je bilo posvečeno Trubarju ob 500-letnici njegovega rojstva, so moj izvod Biblije in še nekatere druge dragocene knjige bile večkrat dostopne javnosti.

Zbirke so ponavadi tesno vezane na njihovega lastnika. Kako tvoji sinovi glejda na to svojo ljubezen?

Po svojih močeh skušam tudi svojim trem otrokom vcepiti ljubezen do slovenske knjige. Čeprav so še vsi trije zelo mlađi, kažejo za to zanimanje. Slovenci imamo knjigo radi in smo, kljub svoji "majhnosti", lahko ponosni na svojo književnost. Protestantizem je na tem področju odigral ključno vlogo, saj je knjiga, poleg vere, preprostim ljudem prinesla kulturo in drugačno dojemanje takratne evropske družbe. Mit besede in jezika je zato postal bistvena stavina reformacije. O tem Jurij Dalmatin pravi takole: Onu je vsaj en mutast človek proti enimu govorečemu, / skoraj kakor en polovico mrtvov človek držan inu nej obene krafniše inu žlahtniše / riči ali dela na človeku kakor govorjenje, zatu ker se človek skuži govorjenje / od druge zvirine loči, več kakor skuzi obraz ali druga dela.

Vili Princic

FOTO VIP

Mali udeleženci včerajšnje delavnice med izdelovanjem fosilov iz mavca

FOTO ROGOS

Gradina: včeraj fosili, prihodnjč čarobna knjiga

Družba Rogos posveča letos posebno pozornost otrokom. S tem namenom so organizirali niz delavnic o naravi, ki bodo potekale od aprila do junija v spremenjenem centru Gradina pri Doberdoru. Vsako srečanje je namenjeno različni temi, ki najmlajšim razkriva skrivnosti naravnega okolja tudi prek izdelovanja ročnih del. Otroških delavnic na Gradini je skupno šest in potekajo dvakrat mesečno. Včerajšnja, prva delavnica je bila posvečena fosilom; v dopoldanskem času se je že udeležilo okrog dvajset otrok med 6. in 10. letom starosti. Spoznavali so, kaj so fosili in kako so nastali, nakar so s pomočjo mentorjev še sami izdelali fosile iz mavca. Naslednja delavnica bo v soboto, 18. aprila, ko bodo otroci izoblikovali čarobno knjigo. Podrobnejše informacije so na razpolago in prijave otrok sprejemajo na naslov inforogos@gmail.com ali na tel. 333-4056800.

Center Konver bodo oživili

»Sram me je stanja zanemarjenosti objekta, ki ga nismo nikoli uspeli oživiti. Ven dar junija bo zapadla pogodba zdrževanja Econimist, ki ga ima v upravi, od julija dalje pa bomo skušali izkoristiti ves njegov potencial.« Tako se je tržiški župan Gianfranco Pizzolitto izrazil o večnamenskem središču nedaleč od Prelonskega jezera, ki mu pravijo Konver. Napovedal je tudi, da so že pridobili 80 tisoč evrov za ovrednotenje območja.

Za boljši uspeh otrok

Mladinski dom iz Gorice v sodelovanju z nižjo srednjo šolo Ivan Trinko prireja javnosten odprt predavanje Angelce Žerovnik o tem, kako otroku pomagamo do boljšega uspeha. Potekalo bo v torek, 7. aprila, ob 20.30 na šoli Trinko v ulici Grabizio 38 v Gorici. Žerovnikova ima dolgoletne izkušnje pri ambulantnem, raziskovalnem in pedagoškem delu z otroki s posebnimi potrebami, z njihovimi starši in učitelji. Naravnava je k odprtju in spodbujajočemu vzgojnemu ravnanju, spodbujanjem do otroka in v okvirih sedanjega šolskega sistema.

»Piume« v goriških vrtcih

Ravno v teh dneh doživlja premierno uprizoritev najnovejša produkcija goriškega centra za animirane teatre CTA. Podebe in junake v predstavi »Piume« je tudi tokrat ustvaril znani ilustrator Francesco Tullio Altan, »oče« Pimpe. Igro uprizorajo po vrtcih, jutri jo bodo v Štandrežu.

V Krminu sto mladih na odru

Na odru občinskega gledališča v Krminu bo danes ob 17.30 in jutri ob 10. uri nastopilo sto mladih v plesni predstavi »Quando ai Veneziani crebbe la coda«, ki ga je združenje Danza FVG uredilo v sodelovanju s šolami; rezervacije vstopnic eno uro pred začetkom spektakla pri blagajni gledališča (tel. 0481-630057).

Brezplačni ogled zbirk

Kot vsako prvo nedeljo v mesecu bodo tudi danes brezplačno na ogled zbirke Pohorjanski muzejev iz Gorice. Vabilo velja še zlasti za razstavo likovnih del Tina Piazze, umetnika iz Veneta, ki se je preselil v Gorico in sooblikoval njen kulturni utrip. Razstavo so uredili v grajskem našelju in je odprta med 9. in 19. uro; zaprta je ob ponedeljkih.

Velikonočni pirhi na Sv. Gori

V Frančiškovi dvorani samostana na Sveti Gori bodo danes ob 15. uri odprli četrto razstavo velikonočnih pirhov. Spremoredorji bodo gvardijan Bernard Golčnik, članica sveta krajevne skupnosti Solkan, Ljuba Jug Markič, župan Mirk Brulc in Danica Krivec. Do 10. aprila bo na ogled po predhodnem dogovoru, od 11. do 19. aprila pa vsak dan od 10. do 18. ure. (nn)

GORICA - Dekanat Slovenski brevir s svetniki krajevne Cerkve

Molitveno bogoslužje - ali s tujo, sta rešo besedo brevir - je eden izmed dveh stebrov cerkvene liturgije; sestavlja ga pet molitvenih delov, ki obeležujejo in posvečujejo različne dele dneva. Vsi katoliški narodi so prevedli molitveno bogoslužje v svoje jezike. Slovenski narod ga je lansko leto celo ponatisnil, saj so zmanjkale bogoslužne knjige tako za bogoslovce kakor za laike, saj je prav med njimi vedno več takih, ki skupaj s posvečenimi osebamoli jo dnevne bogoslužne molitve.

Slovenci goriške nadškofije uporabljajo slovensko besedilo brevirja, manjkali pa so prevodi svetnikov krajevne Cerkve: sv. Mohorja in Fortunata, sv. Hilarija in Tacijana itd. S pomočjo prevajalskega bremena duhovnikov Dragotina Butkoviča, Oskarja Simčiča in Karla Bolčine ter z dodatno pomočjo Ljubke Šorli in Davida Bandlja je tudi slovenski del goriških svetnikov zagledal luč sveta letos spomlad in Ljubljani, kjer ga je prvič v zgodovini natisnilo Tiskovno društvo Družina. Novi molitveniki so na voljo pri dekanu v dekanjskem uradu v Štandrežu. (kb)

ŠTEVERJAN - Pri Briškem griču

Obnavljajo tradicijo barvanja pirhov

Za otroke iz vrtca in osnovne šole - Vsakdo naj prinese šest kuhanih jajc

štvo »slikarsko popoldne« za otroke, ki si pod vodstvom mentorjev dajejo duška z barvanjem in okraševanjem jajc.

Tej lepi navadi se pri števerjanskem društvu ne bodo izneverili niti letos. Dom na Bukovju bodo mali ljubitelji čopiča in barv pozivili v četrtek, 9. aprila, z začetkom ob 15. uri. Vabljeni so otroci iz vrtca in osnovne šole, s sabo pa naj vsakdo prinese šest kuhanih jajc, ki jih bo poslikal s pomočjo vzgojiteljic. Letos se bo domaćim mentoricam pridružila tudi Tanja Ferfolja iz Doberdoba, ki je izvedena na področju različnih tehnik slikanja, te pa bo seveda z veseljem posredovala mladim in dovzetnim okraševalcem. Otroci naj s seboj v dom na Bukovje prinesejo tudi prijeren predpasnik ali haljo, kajti risarska vnema včasih pripomore, da so poleg pirha pobaranje tudi oblike in bližnja okolica. Za barve in čopiče bo poskrbelo društvo. (vip)

GORICA - Trg bo urejen z urbano opremo

Obnovljeni Travnik takšen kot nekoč

Na njem klopi, cvetlična korita, odrivači in dekorativni drogovi za razsvetljavo

Ob odprtju osrednjega dela Travnika, ki ga je podjetje Luci costruzoni v sredo končno predalo mestu, so se mnajna Goričanov razdelila. Nekaterim je nova podoba zgodovinskega mestnega trga všeč, drugi pa so razočarani. V razpravo je hotel poseči tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je poudaril, da se bo v prihodnjih mesecih na Travniku še marsikaj spremenilo.

»Nedvomno se zdi Travnik danes pust. Upoštevati pa je treba, da na njem manjka še vsa oprema. Trg je danes kot okusno oblečena oseba, ki nima čevljev,« je povedal župan in podčrtal, da bo videz Travnika ob zaključku del zelo podoben tistem, ki ga je trg imel na začetku prejšnjega stoletja. Ignacijev kip, ki so pred kratkim odkrili, se je vrnil na mesto, s katerega je gledal na Travnik do leta 1938, pred palajočo prefekturo pa so ponovno zgradili kamnit vodnjak podolgovate oblike, ki naj bi simbolno spominjal na nekdanji graben pod mestnim obzidjem. »Nekateri so v prejšnjih dneh komentirali, da se bo jarek spremenil v gusnuso greznico. Menim, da ne bo tako, saj bo voda s pomočjo črpalk stalno krožila. Treba je seveda upati, da ne bodo ljudje metali vanjo smeti,« je komentiral župan.

Marsikdo je že v prejšnjih mesecih tu opozarjal, da je stopnišče, ki povezuje palajočo prefekturo in trg, nevarno, ker ni dovolj vidno. »Ta problem bo omililo dejstvo, da bo manjšo ploščad pred palajočo Torriani in osrednji del Travnika ločevala vrsta kamnitih odrivačev, ki bodo med sabo povezani z železno verigo. Tudi ta detajl ni naključen, saj so bili odrivači na tem mestu do leta 1938. Ob tem bodo stopnice namestili tudi označevalna in dekorativna led svetila,« je povedal župan. Načrt predvideva, da bo vrsta kamnitih odrivačev nameščena tudi vzdolž ceste nasproti palajoči INPS in cerkvi sv. Ignacija.

Pred zavodom INPS, pred vladno palajočo in pri predvorju Bombi bodo posajena nova drevesa - lipe in divji kostanj -, osrednji del trga pa bodo krasila cvetlična korita. Namestili bodo tudi več klopi in dva javna pitniki s svežo vodo. Sredi trga bodo namestili tri drobove za zastave (dva drogova je Gorici podarila občina Rim po prvi svetovni vojni). K lepšemu videzu trga bodo pripomogli tudi dekorativni drogovi javne razsvetljave. (Ale)

Travnik danes (desno) in na začetku dvajsetega stoletja (spodaj); na razglednici so opazni kamniti stebriči, povezani z železno verigo

BUMBACA

VRTOJBA - Razvojno naravnano podjetje Konstelacija H2

V PTP-ju načrtujejo postavitev demonstracijskega objekta

Ferdinand Buban, s Samom Krofom ustanovitelj podjetja z namenom razvoja tehnologij na področju izkoriščanja sončne in geotermalne energije, lokalne proizvodnje ter shranjevanja in porabe vodika v energetskih namene

FOTO N.N.

Na letosnjem tekmovanju Start:up Slovenija, ki ga je v partnerstvu z Javno agencijo Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije in ministrstvom za gospodarstvo organizirala Tovarna podjemov - Podjetniški inkubator Univerze v Mariboru, se je podjetje Konstelacija H2, ki je član Primorskega tehnološkega parka (PTP), uvrstilo med sedem finalistov, kar predstavlja za podjetje izjemen dosežek.

Gre za tekmovanje podjetij, ki so na trgu manj kot tri leta, so samostojna in poslujejo z izdelki oz. storitvami, ki temeljijo na lastnem znanju in razvoju. Letos se je s poslovnimi načrti na tekmovanju prijavilo 34 podjetij, ki za nadaljnjo rast in razvoj iščejo

tvegan kapital v višini od 50.000 do 1,3 milijona evrov oz. skupaj štiri milijone evrov. Tekmovanje je za mlada podjetja zelo pomembno, saj jim poleg nagrad omogoča udeležbo na posebnih delevnicah, jih podpira pri iskanju investitorjev s promocijo njihovih idej in pri mreženju oz. spoznavanju novih ljudi, ki lahko podjetnikom pomagajo pri hitrejšem uresničevanju ciljev.

Podjetje Konstelacija H2 s sedežem v Vrtojbi se je na tekmovanje prijavilo s podjetniško idejo razvoja krmilnega oz. avtonomnega napajjalnega sistema, ki je skladen z novodobnimi gradnjami ter krmiljenimi električnimi in strojnimi instalacijami, saj omogoča manjšo porabo elektrike in topote. Podjetje sta septembra 2006 ustanovila Ferdinand Buban in Samo Krof z namenom razvoja tehnologij na področju izkoriščanja sončne in geotermalne energije, lokalne proizvodnje ter shranjevanja in porabe vodika v energetske namene za stacionarne male, srednje in velike porabnike. Osnovna dejavnost podjetja je razvoj avtonomnih in napajjalnih sistemov, ki so zasnovani tako, da neprekiniteno oskrbujejo določen tehnološki proces ali infrastrukturo z električno energijo ali topotlo ob izkoriščanju le obnovljivih virov energije.

Podjetnika večji del časa posvečata razvoju napajjalnih sistemov za stacionarne aplikacije, kot so gospodinjske hiše in turistična naselja, ter napajanju tehnoloških procesov z električno energijo, kot so sistemi za pripravo pitne vode ali za napajanje cešne in pomorske signalizacije. Načrtujeta tudi razvoj na področju uporabe tehnologij sončnih in gorivnih celic in manjših plovilnih za plovbo po jezerih. Za doseganje optimalnih rezultatov razvoja želita v letosnjem letu aplicirati razvoj krmilnega modula in optimizacijo avtonomnega napajjalnega sistema v realnem bivalnem objektu z realnimi porabniki. V demonstracijskem objektu, ki ga nameravata postaviti na zemljišču PTP-ja, se bodo s svojimi razvojnimi dosežki lahko predstavila tudi druga podjetja, vključena v PTP, ki delujejo na področjih arhitekture in gradbeništva, tehnologije filtracije, reciklaže in razsoljevanja vode, krmiljenja hišnih instalacij, LED razsvetljave, energijsko varčnih gospodinjskih aparativ, notranje opreme ter urejanja vrtov in okolice. (nn)

GORICA - SDGZ z vodstvoma bank

Protikrizni ukrepi so podjetjem pisani na kožo

Vodstvo goriškega Slovenskega deželnega gospodarskega združenja pozdravlja drugi paket protikriznih ukrepov, ki jih je drugi polovici meseca marca sprejel razširjeni odbor goriške Trgovinske zbornice. Ukrepi prinašajo pomoč zlasti malim in srednjim trgovskim in obrtnim podjetjem, to je glavnini slovenskega gospodarskega tkiva na Goriškem. S ciljem utrjevanja prisotnosti in učinkovitosti se je goriško vodstvo SDGZ-ja v minulih dneh stestalo z vodilnimi predstavniki Zadružne banke Dobroberd in Sovodnje ter na Čedadski banki - obe sta s Confidijem pogodbeno povezani in dobro sodeljujeta -, pa še pri finančnih in davčnih izvedencih, ki so tudi v pokrajinskem vodstvu SDGZ-ja. (aw)

SOS ROSA Preko filma do spoznanj

Jutri v Kinemaxu prva projekcija

V goriški Kinemaxu se z jutrišnjim dnem vrača filmski niz »Animamente«, ki ga prireja združenje SOS Rosa iz Gorice znamenom, da tudi skozi film pomagajo ženskam v stiski in obenem seznanjajo javnost z razširjenostjo nasilja nad nežnim spolom, ki se v večini primerov dogaja z družinskimi zidovi. Kot znameno, je združenje SOS Rosa zgledno angažirano ravno na tem področju, med drugim nudi žrtvam nasilja zavetišče in vsestransko pomoč.

Niz, ki ga prirejajo že tretje leto, se bo začel jutri ob 17. uri v drugi dvorani Kinemaza na Travniku, kjer bodo vrteli film »The Hours«. Sledili bodo filmi »Recconti di Stoccolma« (20. aprila), »Il segreto di Vera Drake« (27. aprila), »Un giorno perfetto« (4. maja), »Rosenstrasse« (11. maja) in »Il seme della discordia« (18. maja). Vstop na projekcije je brezplačen; na začetku bo vsak film predstavljen, ob koncu pa bo ponudil iztočnice za razpravo, v kateri bodo sodelovali poznavalci problematike nasilja nad ženskami, psihoterapevti in prostovoljci združenja SOS Rosa, ki tudi na takšen način opozarjajo javnost, da so moči in prostori, s katerimi razpolagajo (tako sedež v večnamenskem središču v ulici Bajamonti kot zavetišče za varovanje), še vedno nezadostni.

VRH - Priznanje revije Gambero rosso

Na Krasu redijo edinstvene jagenjčke, pri Čotovih pa jih mojstrsko začinijo s šetrajem

Devetakova različica mladega, največ tri meseca starega domačega kraškega jagenjčka s šetrjem

FOTO A.W.

Med tradicionalne jedi v pomladnem oz. velikonočnem času sodi tudi jagnjetina. Vsem so znana kakovostna creska jagenjčka, ki jih letos pesti huda bolezni, in tudi podatek, da je v minulih letih preko goriškega tovornega postajališča prihajalo iz vzhodnih držav na deset tisoč mladih, bekatajčih ovčjih mladičev. Morda pa ni vsem znano, da imamo na goriškem Krasu, v Polaču nad Foljanom, kmetijsko posestvo z edinstvenimi jagenjčki. Čisto naravno, biolesko neoporenčno gojene živali sodijo med najboljše v Italiji; v teku je tudi postopek, da bi za kraško jagnje dobili oznako kontroliranega porekla DOP. Med kraji, ki slovijo po pripravi jagnjetine, pa je Lokanda Devetak na Vrhu, ki ima že vrsto let v sezonski ponudbi tudi jagnje iz Polača. Ravno Devetakov izvirni recept jagenjčka z gorskim šetrjem je prejel izredno priznanje v najbolj razširjeni gurmansi reviji, Gambero Rosso, ki je v aprilski številki - ta je na prodaj od začetka tedna - naveden deset najboljših italijanskih restavracij s to značilno velikonočno jedjo. Gabrijeva različica mladega, največ tri meseca starega domačega kraškega jagenjčka s šetrjem je zasedla zaviljivo peto mesto.

Tudi takšno priznanje nagrajuje trud in vnemo, ki ju Čotovi po deset in več ur dnevno vnašajo v gostinsko dejavnost. Rezultati so na dlani. Naj omenimo, da je Avgust Devetak - Uštli z družino v sredo v Veroni, na predvečer odprtja sejma Vinitaly, skupaj s petimi kolegi pripravil kulinarično predstavitev dežele FJK za kar tisoč ljudi. Ohranjanje visoke ravni ponudbe ter hraki ugleda slovenskega gostinstva in manjšinskega gospodarstva zahteva popolno predanost, v prihodnjih letih pa še večjo prisotnost in angažiranost. Prepričani smo, da si za to prizadeva vsa Devetakova družina. (aw)

GORICA - Abonmajska sezona Slovenskega stalnega gledališča

Dundo Maroje v primorščini

Slovensko adaptacijo slavne hrvaške renesančne komedije bo uprizoril ansambel SNG Nova Gorica v režiji Borisa Kobala

V goriškem Kulturnem domu bo jutri, 6. aprila, ob 20.30 novogoriška uprizoritev komedije Dundo Maroje (1551), ki velja za najbolj slavno hrvaško renesančno komedijo. K njeni popularnosti je veliko prispeval Marko Fotez, ki je besedilo zelo uspešno adaptiral (1938). Ravno v njegovi priredbi smo jo Slovenci prvič uprizorili pod naslovom Boter Andraž (1941). Odtek se je vedno znova vrnila na naše odre tako v izvirniku kot tudi v priredbi. V Gorici jo bo jutri postavil ansambel Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica.

Zgodbo o skupščem dubrovniškem gospodu, ki v Rim pripravlja, da bi zapravljivemu sinu izpulil svojih pet tisoč dukatov, je prevajalec Srečko Fišer na novo prelil v pestro sotočje primorskih narečij, režiser Boris Kobal pa je dogajanje zasidral na notranje dvorišče, med osvetljena pročelja hiš. Dvanajstčlanski igralski ansambel v novogoriškem Dundo Maroju deluje kot družina sodobnih komedijantov »dell'arte«, kjer je tipizirane vloge od skupuh do prebrisanih služabnikov in služabnic,

plemičev in kurtizan mogoče nadgrajevati z ustvarjalnimi trenutki improvizacije. Vse nititi zgodbe drži v rokah premeteni služabnik Pomet, ki ga je Radoš Bolčina z izjemno širokim razponom razpoložen, podkrepłenih z gibom in mimiko, oblikoval v duhu machiavellističnih načel. Enako bogate, od energije prekipevajoče like so odigrali Iztok Mlakar, Vojko Belšak, Blaž Valič, Miha Nemec, Milan Vodopivec, Ana Facchini, Marjeta Slamič, Branko Ličen, Jože Hrovat, Gregor Fabjan, Maja Poljanec, Nevenka Vrančič in Aftero Kobal.

Uprizoritev komedije v izvedbi novogoriškega gledališča bo zaživila v dvorani Kulturnega doma jutri ob 20.30; ponovitev za goriški abonma bo opremljena z italijanskimi nadnapisi. Postaje avtobusnega prevoza za goriške abonente so naslednje: Poljane (gostilna, ob 19.20), Doberdob (cerkev, ob 19.25), Romjan (cerkev, ob 19.30), Tržič (S. Polo, ob 19.40, črpalka Shell, ob 19.45), Štivan (nad gostilno, ob 19.50), Jamlje (gostilna, ob 20. uri), Gabrje (ob 20.05), Sovodnje (pri lekarni, ob 20.15).

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BALDINI, korzo Verdi 57, tel. 0481-531879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
REDETTORE (Ternoviz), ul. IX Giugno 36, tel. 0481-410340.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
STACUL, ul. F. di Manzano 6, tel. 0481-60140.

DEŽURNA LEKARNA V RONKAH
ROMJAN (ALLA STAZIONE), drevored Garibaldi 3, tel. 0481-777446.

DEŽURNA LEKARNA V VILEŠU
LABAGNARA, ul. Monte Santo 18, tel. 0481-91065.

Gledališče

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE:
v ponedeljek, 6. aprila, ob 20.30 bo v Kulturnem domu v Gorici gostovanje SNG Nova Gorica s predstavo »Dundo Maroje« v režiji Borisa Kobala; informacije v KB Centru na korzu Verdi 51 v Gorici (zeleni št. 800214302, tel. 340-8624701, www.teaterssg.it) od ponedeljka do petka med 14. in 17. uro, ob sobotah med 9. in 12. uro. Postaje avtobusnega prevoza za goriške

Menedžerka HP

IRENA BEDNARICH

je v četrtek, 26. marca 2009, v Londonu prejela nagrado

EUROPEAN COUNSEL AWARD FOR INTELLECTUAL PROPERTY 2009

kot priznanje za njenega dela na področju avtorskih pravic.

Odlitev je podelitev

International Law Office v sodelovanju z Association of Corporate Counsel.

Z NJO SE VESELIJO MAMA SONJA, TATA SLAVKO IN SESTRA KRISTINA.

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA

AGIP - Ul. Crispi 14

AGIP - Ul. Lungo Isonzo

SHELL - Ul. Aquileia 20

ESSO - Ul. Trieste 106

FARA

ERG - Ul. Gorizia 109

MEDEA

ESSO - Most na Birši, na državnem cesti 305 km 3+

TRŽIČ

AGIP - Ul. Valentinis 61

AGIP - Ul. S. Polo

ESSO - Ul. I Maggio, 59

ŠKOCJAN

ESSO - Državna cesta 14 (Pieris)

STARANCAN

SHELL - Ul. S. Canciano 11

KRMIN

TAMOIL - Državna cesta 56 km 21

FOLJAN

IP - Ul. III Armata 58

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica.

Marin Držić

DUNDO MAROJE

Nadkomedija o večnem paru:
ljubezni in denaru

Režiser: Boris Kobal

Ponedeljek, 6. april ob 20.30

v Kulturnem domu Gorica

(z italijanskimi nadnapisi)

Postaje avtobusnega prevoza za goriške abonente so sledče:

Poljane (gostilna, ob 19.20), Doberdob

(cerkev, ob 19.25), Romjan (cerkev, ob 19.30),

Tržič (S. Polo, ob 19.40, črpalka Shell, ob 19.45),

Štivan (nad gostilno, ob 19.50), Jamlje

(gostilna, ob 20.00), Gabrje (ob 20.05),

Sovodnje (pri lekarni, ob 20.15).

Sozdne (pri lekarni, ob 20.15).

Info in predprodaja: blagajna Kulturnega doma Gorica, od ponedeljka do petka

od 10. do 13. in od 16. do 18. ure (tel. 0481 33288).

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE info@teaterssg.it - www.teaterssg.it

Soška fronta, Žerjavi letijo na jug, Goriška fronta 1943 in Maša za Lojzeta Bratuža.

MLADINSKI DOM iz Gorice v sodelovanju z nižjo srednjo šolo Ivan Trinko v Gorici prireja predavanje Angelce Žerovnik na temo Kako otrok pomagati do boljšega uspeha v torek, 7. aprila, ob 20.30 na nižji srednji šoli Ivan Trinko v ul. Grabizio 38 v Gorici.

V HIŠI ASCOLI v Gorici (ul. Ascoli 19) bo v ponedeljek, 6. aprila, ob 17.30 predstavitev publikacije, ki so jo uredile Claudia Ragazzoni, Laura Zanelia in Elena Menon »Restauri e ricerche nella basilica di Aquileia«.

V KNJIGARNI UBIK na korzu Verdi 119 v Gorici (tel. 0481-538090) bo v torek, 7. aprila, ob 18. uri Mauro Daltin predstavil svojo knjigo »Latitanze« in Francesco Tomada pa svojo novo zbirko poezij »A ogni cosa il suo nome«.

V OBČINSKEM CENTRU v ul. IV Novembra v Zdravčini bo v sredo, 8. aprila, ob 19. uri predavanje na temo prehrane in telesne aktivnosti otrok in starejših oseb. Govorila bosta zdravnik Carlo Nagliati in Laura Tamani.

ZDRAŽENJE AMICI DI ISRAELE prireja predavanje Giorgie Greco na temo novih avtorjev izraelske literaturе v ponedeljek, 6. aprila, ob 18. uri v hiši Ascoli v ul. Ascoli 19 v Gorici.

Mali oglasi

PRODAM harmoniko Scandali, 96 basov, cena 600 evrov; informacije na tel. 0481-884178.

Poslovni oglasi

PRODAM ČEBELE.

0481-391209 ali 3486806345

Osmice

KOVAČEVI izza cerkev v Doberdobu imajo odprt ob petkih, sobotah in nedeljah; tel. 0481-78125.

V DOBERDOBУ pri Cirili imajo odprto ob petkih, sobotah in nedeljah; tel. 0481-78268.

Pogrebi

JUTRI V LOČNIKU: 11.00, Antonio Foladore (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi in na pokopališču.

Ob težki izgubi

RADA GERGOLETA

izreka svojem iskreno sožalje

klub Osmice pri Mačku

Prireditve

GORIŠKI MUZEJ vabi na ogled dokumentarnega filmskega gradiva Ženske

in občini Šempeter - Vrtojba v okrepčevalnici Zdenka v Šempetu od po-

nedeljko do petka med 14. in 21. uro

do 10. aprila. Filmsko gradivo je iz ar-

hiva RTV Slovenije in Goriškega muzeja.

KINOATELJE IN ZSKD prirejata v če-

trtek, 9. aprila, ob 20. uri v Hiši filma

na Travniku v Gorici večer posvečen

Dorici Makuc in njenim dokumentarnim filmom. Predvajali bodo filme

nedeljske teme

ZARADI GOSPODARSKE KRIZE SOCIALNA NAPETOST VSE VEČJA

V izročilu levice kažipot za premostitev hude stiske

VOJMIROV TAVČAR

To je pravi ljudski upor, spontan, neorganiziran in zato tudi zelo nevaren. Francoski ekonomist in predsednik pariškega Inštituta za politične študije Jean Paul Fitoussi je zelo zaskrbljen, komentiral protest protiglobalistov med vrhom G20 v Londonu in proteste francoskih delavcev, ki so letos pridržali kar nekaj menedžerjev velikih francoskih in mednarodnih koncernov, ki so odredili zmanjšanje števila zaposlenih kot edino učinkovito zdravilo za premagovanje posledic gospodarske krize. Po njegovem je socialna napetost že tolikšna, da lahko ogrozi tudi temelje demokracije. Zelo zaskrbljena je bila tudi ocena zgodovinarja Donalda Sassoona, ki je za dnevnik L'Unita izjavil, da se bo s stopnjevanjem brezposelnosti stopnjeval protest, ki bi lahko postal tudi voda na mlin ekstremističnih ksenofobnih organizacij.

Dejstvo, da so protesti protiglobalistov v Londonu potekali vzporedno z zasedanjem državnikov skupine G20 je nedvomno povelo medijsko odmevnost skupine, podprtih francoske skupine Caterpillar, ki je na-

li zakrinkanih fantov, ki so razbijali okna londonske podružnice Banke Škotske je kar mrgolelo fotografiskih aparatov, medtem ko so mediji veliko manjšo pozornost namenili drugima dvema sprevodom protestnikov, ki so istega dne mirno demonstrirali v drugih londonskih četrtih. Mimo medijske pozornosti, ki je protiglobalistom zagotovila velik medijski odnev, pa ostaja dejstvo, da je bila med zasedanjem G20 londonska City, majhna poslovna četrta, kjer je ena največjih koncentracij kapitala na svetu in je bila doslej nesporno svetische finančnih poslov, prvič prizorišče protestne demonstracije. London je bil doslej večkrat prizorišče demonstracij, na katerih je sodelovalo tudi veliko več protestnikov in so bile tudi bolj nasilne od protestnega sprevoda med vrhom G20, vendar protest ni nikoli zazel Cityja.

Prav tako je nenavaden protest v Franciji, kjer so dan pred vrhom G20 delavci najprej eno uro oblegali podjetnika razkošja Françoisa-Henryja Pinaulta (med drugim lastnika beneške Palače Grassi), skoraj istočasno pa so v Grenoble uslužbenici obratov francoske skupine Caterpillar, ki je na-

povedala odpustitev 700 zaposlenih, poldrug dan pridržali štiri menedžerje podjetja. To sta bila samo zadnja dva primera podobnih protestov v Franciji. Prva »žrtev« delavske jezze je bil direktor tovarne pnevmatik Continental, ki so ga delavci obmetali z jaci, ko je na skupščini napovedal sanacijski načrt s kopico odpustov.

Ob koncu januarja so vzrojili uslužbenici tovarne avtomobilskih akumulatorjev Fulmen v Auxerreju. Med stavko so delavci prijeli industrijskega direktorja Alaina Royera in ga prisili, da je oblekel majico s številko 82 (število napovedanih odpustov) in z njimi v protestnem sprevodu obhodil mesto. Royer je dan potem pisal sindikatom in se pritožil zaradi doživetevega poniranja, vendar ni ovadil nikogar. »Ugrabitelje« je ovadila policiji direkcija obrata in dva od protestnikov tudi odslovila.

Sredi marca je bil zajet predsednik družbe Sony France Serge Foucher, ki je bil vso noč zaprt v enem od uradov tovarne. Menedžerja je dan potem »osvobodil« prefekt z obljubo, da bo država omogočila dialog med uslužbeniki in vodstvom podjetja.

Fitoussi je prepričan, da so ljudje tako razjarjeni, ker na lastni koži začenjajo občutiti posledice krize, obenem pa se čutijo tudi opeharjene, žrtve laži finančnih poslovnih in tudi politikov. »Dolgo let so nam prepričevali, da so delovna mesta vezana na proizvodni potencial, višina osebnih dohodkov uslužencev pa je bila vezana na delavčevu storilnost. Vendar isto pravilo sploh ni veljalo za vrhunske menedžerje. Vecina menedžerjev finančnih družb je povzročala zgube, a je imela kljub temu astronomiske plače,« je dejal francoski ekonomist. Po njegovem so ljudje sedaj razumeli, da so jim desetletja nesramno lagali in da so bili opeharjeni, to pa samo stopnjuje njihovo jezzo. Šele sedaj, ko bi si morali delavci prevzeti še večje breme za premostitev krize, se je vodilni razred zavedal, da so poprečne plače izgubile kupno moč in da se je krepko povečala razlika med bogatimi in redno zaposlenimi ljudmi (po podatkih organizacije za sodelovanje in gospodarski razvoj OECD je v šestdesetih letih v Italiji predsednik podjetja zaslužil 50 krat več kot delavec, danes zasluži 300 krat več, v ZDA pa kar 400 krat več). »To pa je povzročilo tudi krizo demokracije, ki bi po definiciji moralna izravnati razlike, ne pa jih poglabljati,« je prepričan Fitoussi.

Zgodovinar Donald Sassoon pa je opozoril, da so vlade vseh držav soglasne v očnejevanju, da je kriza, ki ni več samo finančna, ampak pesti tudi proizvodno ekonomijo, zelo huda, vendar nihče nima dodelanega načrta za premostitev težav. Tako pa vojni je zahodni svet presegel gospodarske težave z načrtom, ki so ga vsile ZDA, ki so bile takrat dejanska vodilna velesila Zahoda. Sedaj ni več nobene vodilne veselile, ki bi lahko vslila svoj model. Razmere pa so po njegovem poslabšali tudi nekateri državniki, ki opozarjajo, da je potreben nov kapitalizem s trdnejo etično osnovno in z novimi pravili. »Toda kjer so bili ti moralizatorji, kakršen je britanski premier Gordon Brown, kaj so počeli, ko so nesposobni menedžerji, ki pa so imeli veliko politično podporo, zapravljali kosolarna premoženja?«, se je huduje Sassoon.

Zelo razburjena je tudi ravnateljica Business School iz britanskega Cambridgea Noërena Herz, ki od samega nastanka sodeluje z gibanjem protiglobalistov in jo prispevala marsikater teoretično osnovno. »Ko smo v Seattlu leta 1999 in v Genovi leta 2001 zahvalili strožji nadzor nad finančnimi trgi, so nas ozigosali za nevarne ekstremiste. Danes, ko to poudarita britanski premier Gordon Brown ali francoski predsednik Nicolas Sarkozy se zdijo njune trditive skoraj samoumevni odraz zdrave pameti. Vendar je sedanja kriza posledica dejstva, da takrat nihče ni hotel ukrepati,« je Herzova povedala za dnevnik la Repubblica. Tudi njena predvedovanja niso niti kaj optimistična. »Kdor sedaj demonstrira, se ne boriti proti sistemu, ki je na robu kolapsa, ampak v hudi stiski zahteva nujne ukrepe za preživetje. Jasno je, da bo vse več primerov socialnih uporov in ne samo v Evropi,« je prepričana britanska ekonomistka.

Razlogov za optimizem res ni veliko, saj so sile, ki branijo ohlapnost pravil na finančnih trgih že zelo močne. Iste dne, ko so udeleženci vrha G20 obljubili strožja pravila, že ameriška oblast, ki določa knjigovska pravila, znatno omnila merila za očnejevanje takojimenovani »toksičnih« vrednostnih papirjev: namesto realne tržne cene bodo banke v svojih bilancah lahko prispevale tem skoraj nič vrednim vrednotnicam »fairvalue«, torej neko pravično vrednost, ki jo lahko določijo same. Prav to naj bi dal v četrtek tolkšen zagon ameriški borzi.

Kot ugotavlja Ezio Mauro je eden od razlogov sedanje krize dejstvo, da je kapital brez dela, torej finančno trgovanje, zreduciral kompleks pojav globalizacije samo na njegovo ekonomsko razsežnost, finančno poslovanje pa je postala prava avtonomna sila, odvzelo je avtonomijo politiki, jo potisnilo v kot in jo prisililo, da je bila v službi finance. S tem pa je bila načeta tista vez, ki je bila v zahodnih demokracijah srž modernizacije s kompenzacijo konfliktov in zavestnim uravnavanjem odnosov med kapitalizmom, delom, socialno državo in demokracijo. Občutek obubožanih, da so potis-

njeni na obrobje se stopnjuje, demokratične države bodo morale dokazati, da so sposobne ukrepati, odgovoriti na nove potrebe, dokazati zadostno občutljivost in zastaviti učinkovito politiko.

Ena od značilnosti dogajanja v Franciji je popoln in zaskrbljujoč molk levice. Socialistična stranka je odstopna in nema, kot bi se razbrinila kot kafra. Celoten politični prostor je prepričan predsedniku Sarkozyju in njegovih nihajočih politiki: včasih prezira stavke, nato znesi svojo jazo nad menedžerji, v sredo pa je obljubil uslužencem Caterpillarja, da bo rešil njihovo tovarno. Pred tovarnami se ni še nikjer pojavi kateri od voditeljev francoskih socialistov, da bi spregovoril jezni delavcem.

V Italiji doslej socialna napetost še ni dosegla tolikšne ostrine kot v Franciji in tudi ni bilo takih izbruhov jezje kot v Grčiji. Nedanji generalni direktor Rai in sedaj pooblaščeni upravitelj zasebne univerze Luis Pierluigi Celli meni, da v Italiji ne bo podobnih izbruhov jezje kot v Franciji. »Mi smo znatno manj pogumni, pokvarili in pomenuščili smo se, veliko ljubša so nam priporočila,« je bil jedko piker Celli.

Najbrž pa ne gre samo za neko pričujočo upogljivost Italijanov. Bolj kot v drugih evropskih državah ima v Italiji vlogo velikega socialnega blažilca družina, starši pomagajo tudi polnoletnim otrokom iz trenutne ekonomske stiske, mladi se osamosvajajo dokaj pozno. Poleg tega so začeli delovati tudi nekateri mehanizmi samopomoči s prispevkom cerkve, katoliških organizacij, sindikatov, zadrug in tudi krajevnih ustanov, tako da je odostnost države manj obremenjujoča. Precejšnjo zaslugo za socialni mir pa ima tudi sindikat, ki je doslej znal utiriti jezzo in proteste uslužencev na pravi tir brez nevarnih odklonov. Pri tem je tudi CGIL, pa čeprav jo vlada odriva na obrobje, doslej ravna zelo odgovorno. Tudi zaradi tega je težko razumeti diskriminacijski odnos ministra za delo in socialno državo Maurizia Saccionija do največjega italijanskega sindikata. Minister je še v petek zasmehovalno ocenil, da se bodo v soboto na protestnem shodu CGIL v Rimu zbrali sami skrajneži, ki bodo dajali potu drug drugemu in bodo »protestirali, ker dežuje«.

Odkar je krmilo Demokratske stranke prevzel Dario Franceschini je tudi reformistična levice politično bolj dejavna, oblikovala je vrsto svojih predlogov, dokazala je občutljivost za socialne probleme.

V trenutku ko pišem te vrstice, se sindikalni shod CGIL še ni začel, zato ne morem komentirati poteka te demonstracije, vendar sem trdno prepričan, da bo potekala kot vedno v znamenju velike treznosti in demokratične zrelosti.

K zapisemu pa je treba dodati, da prihranki, ki družinam omogočajo vlogo socialnega blažilca, niso neizcrpni in tudi primeri samopomoči ne bodo trajali v nedogled, še posebej, če se bo z brezposelnostjo povečalo število socialno ogroženih in bo kriza dolgotrajna. Po dolgih mesecih pozivanja k optimističnosti in po samohvali zradi vladne politike, je v zadnjih dneh po vrhu G20 nekoliko več posluha za ta vprašanja vsaj z besedami pokazal tudi premier Silvio Berlusconi. Problem pa je, ali bo tudi dejansko ukrepal, ali bo res, kot je dejal »people first?«

Klub treznosti sindikatov in blažilni vlogi družin ter primerom samopomoči, pa je demokratično malodružje zaznavno tudi v Italiji. Kot pravi Ezio Mauro zamisel o »konservativni revoluciji«, ki temelji na nastopu močnih subjektov, na ohlapnosti države in njenih pravil, ni ustrezno zdravilo za sedanje težave, veliko bolj primeren bi bili tradicija levice, njen boj za vključevanje vseh slojev, za usklajevanje političnih svoboščin, materialne in socialne gotovosti. Samo pristop levice lahko ohrani projekt demokratične modernosti, ki je bil zasnovan v prejšnjem stoletju, čeprav ga je treba doreči, prilagoditi novim razmeram in izlivom gospodarske krize. Zato bi bilo pričakovati od evropske in italijanske levice večjo dejavnost in bolj smelo nastopanje. V nasprotнем primeru lahko postane stvarna nevarnost, da se uresničijo najbolj pesimistične napovedi, ki so bile omenjene na začetku.

Pod naslovom kip Ane Frank v Amsterdamu in desno vrsta pred vhodom v hišo Ane Frank ter sadike indijske konopljje naprodaj na cvetlični tržnici Spodaj desno: zgodovinski posnetek Johna Lennona in Yoko Ono v postelji ter mlin na veter v središču Amsterdama, ki spominja na nekdanjo tradicijo

OBISK V HIŠI ANE FRANK, KI BI JUNIJA LETOS DOPOLNILA 80 LET

Amsterdam danes le še spomin na čas, ko je bilo mesto simbol mirovniških gibanj v svetu

BOJAN BREZIGAR

Ana Frank bi 12. junija letos dopolnila 80 let. Deklica, ki je v svojem dnevniku na takoj ganljiv način opisala človeška čustva skupine navednih ljudi v času, ko so se med drugo svetovno vojno v majhnem podstrešnem stanovanju skrivali pred nacisti, je bila namreč rojena v Frankfurtu 12. junija 1929. Moj tokratni obisk v Amsterdamu ni bil vezan na to obletnico; vendar pa se mi med večkratnim obiskom tega nizozemskega mesta ni nikoli zgodilo, da ne bi obiskal hiše Ane Frank, tega ozkega in visokega poslopja ob Prinsengracht, enemu izmed kanalov, ki v polkrogu zapirajo zgodovinsko jedro Amsterdama.

Hiša Ane Frank je kraj posebnih čustev. Primo Levi, sam deportiranec v

Auschwitzu, je zapisal, da »en sam človek, kot je Ana Frank, zbuditi v nas več sočutja kot nešteti, ki so kot ona trpeli, a so ostali v temi«, in dodal: »Nemara mora biti tako; če bi morali ali hoteli vzeti na svoja ramena vse trpljenje trpečih, bi življenje postalo neznosno.« Vsako leto običče to hišo na desettisoče ljudi, pred vhodnimi vrati je vedno vrsta, tako da je Hiša Ane Frank postala obvezna etapa za vse, ki potujejo skozi Amsterdam. Iz Nizozemske so v času druge svetovne vojne nacisti deportirali in ubili v uničevalnih taboriščih 103.000 Judov. Ta hiša je, v popolnem sovočju z besedami Prima Levija, simbolni spomenik vsem tem ljudem. Ana Frank, kateri življenje je ugasnilo v taborišču Bergen belsen manj kot dva meseca pred koncem vojne, je bila ena izmed njih.

Hiša je pravzaprav gola, popolnoma prazna. Tako je želel Anin oče Otto Frank, edini preživelji član družine Frank, ki je po povratku domov prejel od enega izmed nizozemskih uslužbencev svojega nekdajnega podjetja Anin dnevnik in se odločil, da ga objavi. V tistih časih ni bilo lahko najti založnika, saj se strah iz časov vojne še ni polegel, vendar mu je uspelo. Dnevnik je bil prvič objavljen leta 1947 in nato v kratkem času preveden v veliko število jezikov. Predgovor angleški izdaji je napisala Eleanor Roosevelt.

Sporočilnost hiše Ane Frank pa ni samo zgodovinsko pričevanje, je predvsem sporočilnost za naprej. Temu je namenjen zadnji del razstave, poslopja ob hiši, v kateri je knjižnica, trgovina, prostor, kjer otroci pišejo svoja sporočila, in tudi majhen avditorij. Ob njem stavek, ki ga je

Otto Frank napisal v odgovoru na pismo neke deklice leta 1970: »Ni pomembno samo, da ljudje pridejo v hišo Ane Frank in si ogledajo skrivno stanovanje. To mora biti navdih, da se osvestijo, da na svetu še preganjajo ljudi zaradi njihove rase, vere ali političnih prepričanj.«

Tu, v avditoriju, na platnu tečejo razne zgodbe in na koncu vsake kratke predstavitev ljudje lahko glasujejo. Med zgodbami je tudi aktualna novica, da je v Turčiji Hitlerjeva knjiga Mein Kampf v zadnjem času prava uspešnica. Na vprašanje, ali je prav, da ljudje to knjigo lahko kupijo, jih je 77 odstotkov odgovorilo pritridentalno: zgodovine ni mogoče prikriti, vsem mora biti na razpolago, je moralno sporočilo izida te ankete.

Na platnu vidim znane obraze in takoj ugotovim, da je govor o zaprtju baskovskega dnevnika Egunkaria. Španske oblasti so ga prepovedale pod (nikoli dokazano) obtožbo sodelovanja z organizacijo ETA. In tudi tu vprašanje: Ali lahko španska država ukine baskovski časnik? 70 odstotkov jih je ocenilo, da to ni prav. Ljudje, ki so glasovali, ne sestavljajo reprezentativnega vzorca, vendar gre za obiskovalce hiše Ane Frank, torej ljudi, za katere lahko domnevamo, da so zavezani načelom pravičnosti, svobode, demokracije. Zato so te anketne velik pokazatelj srčne kulture; dejstvo, da se bijejo z naceri, po katerih države danes urejajo medčloveške odnose, kaže, da bo treba v teh odnosih še marsikaj postoriti.

Tudi na našem koncu Evrope. Med citati, ki so z velikimi črkami napisani v hiši – muzeju, je tudi naslednji stavek, ki ga je izrekel Otto Frank: »Če želiš graditi prihodnost, moraš poznati preteklost.« Zveni kot odgovor na pred kratkim izrečena stališča, da tragičnih dogodkov naše preteklosti ni bilo mogoče razkriti, da ne bi ovirali prihodnosti. Joj, kako iz trte izvit je ta izgovor. Kako naj ljudje razumejo življenje, kako naj gradijo svojo prihodnost, če živijo v nevednosti. Primitivni in totalitarni sistemi so bili grajeni na prikrivanju preteklosti in na prikrivanju

dejstev, sporočilo, ki prihaja iz tega kraja, in iz številnih drugih spomenikov holokavsta, pa je drugačno: ljudje morajo vedeti resnico.

V hiši Ane Frank je v več jezikih tudi kratki stavek, ki ga je izrekel Nelson Mandela: »Nekateri smo na Robben Islandu prebrali dnevnik Ane Frank; zelo nas je ohrabril. Robben Island, otok tujulnov, je otoček pred Capetownom, kjer je bil Mandela zaprt dolga leta. Je bil njegov citat izbran naključno? Zakaj prav Mandela?«

Tu moram na drugi konec mesta, v tropski muzej (Tropenmuseum), ki je nekakšen aneks velikega svetovno znanega amsterdamskega tropskega instituta. Nizozemska je bila kolonialna država, bila je močna in mogočna. Iz kolonij so nizozemski mornarji prinašali veliko bogastvo in delček tega bogastva je danes razstavljen v tropskem muzeju.

Priznati je treba, da je ta muzej manj krut od afriškega muzeja v Bruslju, kjer so na steni z velikimi črkami izpisana imena vseh belgijskih padlih vojakov, o pobitih Afričanah pa ni niti besedice, pa tudi manj ciničen od paviljona misjonov v Vatikanskih muzejih, kjer se vsi eksponati prikazujejo zgolj v funkciji širitve krščanstva, čeprav ta širitev marsikje, začenši z Latinsko Ameriko ni bila neboleča. Ne, Nizozemci ne prikrivajo svoje zgodovine, še zlasti v velikem paviljonu, kjer je prikazana kolonizacija Indonezije. Tu ni prikrivanja izkorisčanja krajevnega prebivalstva, zasužnjevanja (suženjstvo so Nizozemci odpravili leta 1863), razstavljenje so verige, s katerimi so bili privezani sužnji, celo želesa, s katerimi so sužnjem na kožo vžgali kratici imena njihovega lastnika. Ta del svoje preteklosti Nizozemci prikazujejo in s tega zornega kota je muzej res pomembno zgodovinsko pričevanje. Seveda v njem ni samo to, je celovit prikaz razvoja območij, ki so jih Nizozemci zasedli, tako v Jugovzhodni Aziji kot tudi na Antilih, prikazana je trgovina, posebna pozornost je namenjena veoirzpovalim, od razlage hindujske vere do

analize medsebojnih vplivov krščanske, judovske in muslimanske vere.

V muzeju je tudi velika slika Nelsona Mandele. Oddelek je namenjen Južni Afriki, vendar izključno sedanji Južni Afriki. Neslavne preteklosti, katere izvor je bil prav na Nizozemskem, saj so Južno Afriko prvi zasedli Nizozemci in za politiko apartheidu so bili odgovorni burski prebivalci, torej potomci nizozemskih kolonov, pa v muzeju ni. Izbrisana je, morda tudi z izgovorom, da Južna Afrika ni tropška dežela, muzej pa je namenjen tropom. Ampak, če je tako, si tudi Nelsona Mandele, njegove slike in sobe namenjene Južni Afriki ne moremo razlagati. Tako je pač življenje, vsakogar nekje čevelj žuli in to skuša čim temeljiteje prikrivati.

Pač pa je v tropskem muzeju na ogled razstava o vodoujih. Že dejstvo, da so za naslov izbrali izraz vodou in ne bolj poznan woodoo kaže na drugačen pristop. To ni razstava o vraževrstih, o urokih in o čarovništvu, ampak razstava o načinu življenja na Haitiju, ki sedaj tone v pozaboto. Tu Nizozemci nimajo masla na glavi, Haiti ni bil njihova kolonija, in dogajanja lahko prikazujejo neprizadeto, s kulturno odmakenjenostjo, ki razstavi vlivajo veliko mero verodostojnosti.

Razstava o vodoujih je pravzaprav razstava o različnosti. Bolje, rekel bi, da je razstava o sprejemanju različnosti, kar je v zadnjih letih tudi na Nizozemskem problem. Država, ki je desetletja prednjačila po svoji odprtosti do različnosti in je bila nekakšen simbol sprejemanja pridankov drugih narodov in drugih ras, katerim je puščala veliko svobodo ohranjanja identitete, in imela zaradi tega tudi nekaj težav, je zadnja leta zabeležila odpor do take politike in velik porast novega nacionalizma, zaprtosti in volje po nekakšni pravobitnosti. Rezultat referendumu o evropski ustavni pogodbi je to jasno pokazal, drugače kot v Franciji, kjer je pogodba padla predvsem iz ekonomskih in notranjepolitičnih razlogov (opozicijski socialisti je niso podprli, češ da je »pre-

mo o sebi. Prikazovanje drugačnosti in dokazovanje, da ne gre verjeti vsem vrat, že verstvom, ampak je treba sprejemati druge kulture, jih spoznati in jih ceniti, ker so sestavni del skupnega sveta, v katerem živimo, je torej v tem času zelo dobrodošlo. Žal za razstavo na velikega zanimanja in po njej sem se sprehodil brez težav.

Nizozemci in turisti pa po drugi strani v vrstah stojijo pred muzejem Vincenta Van Gogha, kjer je v tem času odprta druga razstava. Naslov »Van Gogh in barve noči« že sam po sebi kaže na pristop, s katerim so želeli prireditelji prikazati velikega umetnika na nov način. Sli-

karji 19. stoletja so bili očarani ob slikanju noči, ki je bilo za tiste čase velika novost. Uvedba javne razsvetljave s plinskimi svetilkami leta 1816 je bila namreč velika pridobitev za Evropo; vse dotlej so noči osvetljevale samo luna in zvezde, z razsvetljavo pa je noč zadolila v življenju človeka novo dimenzijo. Slikarji so želeli to dimenzijo upodobiti in Van Gogh je bil straten iskalec nočnih odtenkov. Z mešanjem barv in ustvarjanjem senc je dal noči novo podobo in jo predstavil na platnu. Njegove zvezdnate noči so svetovno znane, kot so znane tudi njegove variante slike Cesta s cipresom in zvezd; eno teh

sem lahko občudoval na razstavi. Cesta je metafora življenja, poti v neznano, zvezda pa predstavlja upanje. Na Van Goghovi sliki vodi cesta daleč od smeri, ki jo kaže zvezda. Ni naključje, da je Alojz Rebula prav to sliko s tem metaforičnim pomenom uporabil za naslov romana, v katerem opisuje eno tolikih tragičnih zgodb naše polpretekle zgodovine.

Kot številna druga mesta, ima tudi Amsterdam nekaj značilnih krajev, kjer se zbirajo ljudje. V Van Goghov muzej prihajajo tudi domačini, družine z otroki, to je eden izmed krajev, ki ga ljudje redno obiskujejo. Kot je vedno veliko ljudi na cvetlični tržnici, kraju, kjer prav tako srečuje domačine in turiste. Tu lahko kupiš vse, kar ima zvezo s cvetjem: veliko je predvsem čebulic in gomoljev, veliko rezanega cvetja. Veliko sadik. Med temi tudi sadike indijske konoplje, ki na Nizozemskem ni prepovedana vse od časov velikih mladinskih mirovnih gibanj v šestdesetih letih prejšnjega stoletja.

In s temi gibanji je povezana obletnica, ki so jo prav v teh dneh obeležili v Amsterdamu. 24. marca 2004 sta iz Gibraltarja, kjer sta se poročila, prispevali v Amsterdam na poročno potovanje John Lennon in Yoko Ono. Nastanila sta se v Hiltonu in teden dni preživelva v postelji, kjer sta tudi sprejela novinarje. Fotografije zakoncev v postelji so v nekaj urah obšle ves svet, tako, kot je obšel svet Lennonov stavki, ki je v odgovor na vprašanje, kaj delata v postelji tako dolgo, odgovoril, da si želite samo malo miru. Misil je seveda na mir v Vietnamu; za to spočilo je izbral Amsterdam, ker je bilo to mesto takrat v zahodnem svetu sinonim največje odprtosti, največje svobode. Pričo razstava, ki so jo odprli prav v Hiltonu, in pa niz prireditev, predvsem glasbenih, v teh dneh spominjajo na tisti dogodek izpred štiridesetih let. Lenonova prizadevanja za mir je morilec dokončno presekal v newyorskem Central parku, njegovo najbolj znano pesem Imagine, himno mirovnih gibanj, pa so ameriški mediji potepitali dan po 11. septembrлу. Natanko tako, 11. septembra 2001 je ta pesem spremjal prizore na televizijskih ekranih velikih ameriških družb, naslednjega dne pa so glasbo zamenjali. Mirovnštvo očitno ni bilo več ustrezno za politiko, ki si je vzela napad na svetovni trgovski center za iztočnico za načrtovanje nove ureditve sveta. To pa, kot smo videli, ni doseglo ciljev, ki so si jih takrat zadali onstran luže.

Vse to je sedaj samo še spomin. Nizozemska je ostala zelo urejena država, kjer se načeloma spoštujejo človekove pravice, ni pa več sanjska dežela za stotisoč mladih ljudi, ki so v njej videvali ideal svobode, novi svet, kakršnega so si želeli. Amsterdam je lepo in zanimivo mesto, tudi tujcem prijazno je, vendar je danes samo ena od tolikih destinacij v Evropi in izven nje.

Ostajajo pa nekateri simboli, ki jih ima tudi Amsterdam. In med temi je na prvem mestu skromna hiša ob Prinsengrachtu, v kateri je Ana Frank, deklica, ki bi čez dva meseca slavila 80 let, s svojim dnevnikom ves svet opozorila, da vrednote, o katerih tako pogosto govorimo, niso samo abstraktni pojmi, ampak res zadevajo slehernega človeka, ki jih občuti predvsem takrat, kadar mu jih odrekajo.

Analitiki svarijo, da bo to stoletje obdobje vojn za vodo in ne več za nafto. Ker dragocene tekočine ne bo več dovolj za vse, si jo bodo močnejši skušali zagotoviti z vsemi sredstvi, vključno s silo. Dejansko so vojne za vodo že v teku.

PO 5. SVETOVNEM FORUMU O VODI

Vsak dan tri ure peš po kanček vode, za golo preživetje

MARKO MARINČIČ

Brez vode ni življenja. Človeško telo je 90-odstotno sestavljeno iz vode, ki je potrebna tudi za življenje rastlin in živali, za namakanje polj in pridobivanje hrane, pa še za industrijo, energetiko in druge dejavnosti. Oskrba s ptno vodo postaja velik problem za človeštvo. Kar 97% vse vode na planetu je slane in torej neuporabne. Dva odstotka sta v ledenikih, zadovoliti se moramo torej s preostalim odstotkom. To še ne bi bil problem, ko ne bi te zaloge vode ogrožali trije dejavniki: onesnaževanje vodnih virov, globalno segregiranje planeta in posledične klimatske spremembe, nezadržna rast števila prebivalstva in povpraševanja po vodi.

Preti nam bodočnost brez vode oz. brez zadostne količine vode za vse. Analitiki svarijo, da bo 21. stoletje obdobje vojn za vodo in ne več za nafto. Ker dragocene tekočine ne bo več dovolj za vse, si jo bodo močnejši skušali zagotoviti z vsemi sredstvi, vključno s silo. Dejansko so vojne za vodo – politične, komercialne pa tudi oboroženi spopadi – v teku že kar nekaj desetletij in konflikti se tem bolj stopnjujejo kolikor dragoceniji postajajo vodni viri.

Ta vprašanja so bila predmet razprave na 5. Svetovnem forumu o vodi, ki ga je World Water Council, svetovni svet za vodo, priredil prejšnji teden v Istanbulu. Udeležilo se ga je kar 25 tisoč predstnikov vlad, parlamentov in lokalnih uprav vseh držav sveta, mednarodnih in nevladnih organizacij, znanstvenikov in tehnikov, podjetij vodnega sektorja, družbenih gibanj.

Svetovni svet za vodo je bil ustanovljen leta 1996 na pobudo zasebnih družb, ki se ukvarjajo z dobavo vode, in s podporo Svetovne banke. Odtej prireja vsaka tri leta forume (doslej so se zvrstili

v Marakešu, Haagu, Kyotu, Mexiku in Istanbulu), kjer naj bi svetovne elite poiskale izhod iz vodne krize planeta.

Oblikovala sta se dva tabora. Prvi trdi, da je voda temeljna človekova pravica. Sleheremu človeku je treba zagotoviti dostop do 50 litrov vode dnevno, ki so potrebni za preživetje in osnovno higienično oskrbo. Le javni nadzor nad vodnimi virovi in javno upravljanje črpanja, dobave in preciščevanja, lahko zagotovita dovolj pitne vode za preživetje tudi najrevnejšim v svetu. Drugi tabor zagovarja tržni pristop: voda ni pravica pač pa le človekova potreba in obenem ekonomska dobrina. Interes investorjev v vodni sektor naj bi zagotavljal finančna sredstva, tehnologijo in učinkovito upravljanje z vodnimi virovi in dobavo vode uporabnikom. Tistim, ki zanj lahko plačajo, seveda.

Po prvi viziji je torej voda skupna in neodtujljiva dobrina človeštva, po drugi si vodne vire preko koncesij lahko lastijo zasebne družbe in od tega vlečejo profit. Med eno in drugo vizijo stojijo ogromni ekonomski interesi. Že danes se voda v platenkah prodaja tudi po tisočkrat večji ceni iz vodne pipe in ljudje jo kupujemo v zmotnem prepirčanju, da je boljša in čistejša. Pomišljmo kaj bo, ko bo iz vodnih pip curljalo vse manj pitne vode.

Svetovni svet za vodo pri tem ni neutralen aktor. Njegov predsednik Loïc Fauchon je tudi predsednik družbe Société des Eaux de Marseille, ki si jo lastita največji vodni multinacionalki na svetu, Suez in Veolia. Tudi sestava Sveta (41% članov je iz privatnega sektorja, 27% iz akademskih institucij, 17% predstavnikov vlad, 10% nevladnih organizacij in 5% mednarodnih institucij) kaže na premoč zasebnega kapitala, ki pogojuje vodno politiko večine držav v svetu.

Prav zato v sklepni izjavi s Forumu

Svetovna organizacija za zdravstvo je ocenila, da dva milijona ljudi umre vsako leto zaradi okužene vode, ker nimajo dostopa do čiste. Disenterija je v zadnjih 10 letih ubila več otrok, kot je bilo žrtev vseh oboroženih spopadov po 2. svetovni vojni. Vsakih 8 sekund v svetu umre otrok od žeje ali posledic pitja okužene vode.

Ugledni Worldwatch Institute meni, da je pomanjkanje vode »najbolj podcenjeni globalni izziv našega časa« in da se bo brez radikalnih ukrepov stanje v boode bistveno poslabšalo. V 20. stoletju se je svetovna populacija potrojila, poraba vode pa povečala za 7 krat. »Če ne ubezremo povsem novo pot«, svari Maude Barlow, višja svetovalka za vodo pri predsedstvu generalne skupščine OZN, »bo pomanjkanje vode leta 2025 prizadelo že dve tretjini človeštva.«

Kako se soočiti s problemom? Človeštvo razpolaga z znanjem in tehnologijo, da zagotovi slehernemu človeku dovolj pitne vode. Potrebne so le složne politične izbire, ki naj vodijo v to smer, meni Maude Barlow: »Ko bi komet letel proti Zemlji in ogrožal planet, bi politiki takoj spoznali, da so verske ali etnične ločine presežen problem in da se je treba združiti spričo preteče katastrofe. Kot vse kaže, svetovne elite še niso doumele, kako naglo se nam približuje komet globalne vodne krize.«

Multinacionalke, »njihov« World Water Council in »njihovi« svetovni forumi gredo naprej svojo pot v smeri privatizacije vodnih virov. Isto pot gredo mnoge države. Najbrž ni naključje, da so za letošnji Svetovni forum izbrali Turčijo. To je država, ki je pristala na postopno privatizacijo vodnih virov in izvaja sporen projekt gradnje 18 jezov na rekah Tigris in Evfrat, da bi z nadzorom vodnih virov geostrateško pogojevala Bližnji vzhod.

Po drugi strani pa se je prav s 5. Forumu dvignil doslej najglasnejši protest zoper privatizacijo vodnih virov. Priznanje pravice do vode je sicer izostalo iz sklepne deklaracije, toda 26 držav (leta 2006 v Mehiki so bile le štiri) je podprlo ločeno deklaracijo, ki priznava to pravico. Med temi so države Afrike in Azije, pa tudi Španija, Švica in Norveška ter skoraj vse Latinsko Ameriko, kjer je prav iz spopadov za nadzor vodnih virov zavel nov politični veter.

Bolivija je doživel skoraj državljanško vojno, potem ko si je multinacionalka Bechtel leta 1999 zagotovila koncesijo nad vodo in jo podražila za 300 odstotkov. Na valu protestov je prišla na oblast levica, priznala pravico do vode v ustavah (Ekvador, Urugvaj) in se postavila na čelo svetovnega gibanja proti privatizaciji vodnih virov.

Gibanje pridobiva privržence. Ob upravnem je v Istanbulu potekal tudi »alternativni« forum, kjer so se zbrala družbena gibanja s petih celin pa tudi predstavniki mednarodnih institucij, vlad in parlamentov, lokalnih uprav in javnih vodnih podjetij. Pozdravno poslanico je poslal predsednik skupščine OZN Miguel d'Escoto Brockman, njegova svetovalka, že omenjena Maude Barlow pa je bila med voditelji foruma, ob koncu katerega je ugotovljala: »Gospodje na uradnem forumu so v zadregi, dezorganizirani so in zmedeni. Dokazali smo, da je njihov forum nelegitim, nepravičen, nedemokratičen.«

Morda je ta ocena optimistična, toda mnogi že napovedujejo, da je bil 5. Forum v taki izvedbi najbrž tudi zadnji. Prihodnjega naj bi organizirala OZN, kot so

zahtevali ne le »alternativci« pač pa tudi 16 držav na »uradnem« forumu. Na slednjem so se za demokratično opcijo zavzeli župani in predstavniki lokalnih/deželnih oblasti, ki so v sklepni izjavi zapisali, da je voda človekova pravica in kolektivna dobrina, zato mora upravljanje z njo vsekakor potekati pod javno kontrolo.

Med njimi je blestela odbornica občine Pariz Anne Le Strat, ki je povedala, da je Pariz preklical pogodbo s privatnim vodovodnim družbo in bo občina s 1. januarjem 2010 sama prevzela upravljanje vodovoda. »Prihranili bomo 30 milijonov evrov letno in zagotovili občanom boljšo vodo in storitve po nižji ceni.«

Pritrdili so ji upravitelji številnih občin in komunalnih podjetij. Veliko je skešnih županov, ki so oddali v zakup upravo vodovodov in se danes soočajo s podražitvami, slabšimi storitvami in razjarjenimi občani. Takih izkušenj ni malo niti v Italiji, tam kjer vodovode upravljajo javno-zasedbena partnerstva ali delniške družbe. Kljub temu se je Berlusconijeva vlada lani s členom 23-bis finančnega zakona opredelila za privatizacijo vodovodov. Občine naj bi s prihodnjim letom obvezno oddale upravljanje javnih storitev, vključno z vodo, delniškim družbam, doble dovoljeno upravljanje in lastni režiji pa bi se ohranilo le v izjemnih primerih. Protiti temu se je že oblikovala fronta krajevnih uprav, začenši z Lombardijo, kjer je več kot 130 županov zahtevalo referendum proti podobnemu deželnemu predpisu.

Javno vodno podjetje iz Milana, ki je po ceni vode in kvaliteti storitev za vso delniško družbo nedosegljiv zgled, je tudi v Istanbulu bilo na čelu fronte na sprotnikov privatizacije. Iz FJK pa je bila na forumu prisotna Pokrajina Gorica, ki je pred kratkim razglasila vodo za kolektivno dobrino in zavrača možnost, da bi kdo črpal profit od njene prodaje.

Konflikt za vodo torej poteka na vseh ravneh, od lokalne do globalne. Znanstveniki pa opozarjajo, da je napočil skrajni čas, da se vlade in mednarodne institucije zedinijo o skupni strategiji zoper globalno vodno krizo, ki naj razresi tako vozel pomanjkanja kot tudi nepravične delitve vode v svetu.

Pod naslovom: palača Evropskega parlamenta v Strasbourg. Spodaj: švedska ministrica za integracije Nyamko Sabuni

NA POBUDO SKUPINE POSLANCEV EVROPSKIH MANJŠIN

Prese netljivo preglasovali kontroverzno poročilo o večjezičnosti v EU

DAVYTH HICKS

Z nepredvidljivim in nepričakovanim »zamahom z repom« je Evropski parlament prejšnji teden na enem svojih zadnjih plenarnih zasedanj pred prekinjivo delo ob koncu manda odobril alternativno poročilo o večjezičnosti, ki so ga predložili evropski poslanci Maria Badia (Evropska socialistična stranka), Ignasi Guardans (liberalno-demokratska skupina) in Mikel Irujo (EFA – Evropska svobodna zveza in Zeleni), podpirala pa ga je nevladna organizacija Evropski urad za manj rabljene jezike EBLUL. S preglasovanjem je bilo zavrnjeno kontroverzno poročilo, ki ga je za Evropsko ljudsko stranko sestavljal portugalski poslanec Vasco Graca Moura. Za »uradno« poročilo je glasovalo 279 poslancev, za alternativno poročilo pa 335 poslancev. 69 poslancev se je glasovanju vzdržalo. Vsekakor pa so viri iz Evropskega parlamenta sporočili, das je v tem primeru Evropska ljudska stranka prepustila svojim poslancem svobočno glasovanju in so zagotovo vsaj madžarski člani EPP glasovali za alternativno poročilo.

17. februarja je odbor za kulturo izobraževanje odobril poročilo poslanca Vasca Grace Moure, ki je bil pred leti v Evropskem parlamentu poročevalec ob Evropskem letu jezikov (2001) in se sicer ves ta čas v okviru Evropske ljud-

ske stranke ukvarja z večjezičnostjo, z naslovom »Večjezičnost, prednost Evrope in skupna zaveza«. Vprašanje, ki je bilo za predlagatelje alternativnega poročila, ki so vsi pripadniki manjšin (Badia in Guardans Katalonca, Irujo pa Bask), najbolj sporno, je bila 26. točka, v kateri piše, da Evropski parlament

»spodbuja in podpira neobvezno uvažanje avtohtonih in tujih manjšinskih maternih jezikov v šolske programe in/ali v izvenšolske dejavnosti, odprte za skupnost«. Gre za stavek, ki izpodvija šolski sistem v nekaterih regijah, kjer živijo manjšine, še zlasti v Španiji, kjer je manjšinski jezik učni jezik v vseh javnih

ŠVEDSKA - Odločna pobuda temnopolte ministrici za integracijo

Švedska bo z novim zakonom zagotovila več pravic narodnim manjšinam

Od leta 2000 uživajo jeziki manjšin posebno priznanje in zaščito na Švedskem. Ti jeziki so vsa narečja jezikova sami, meankieli, to je finski narečje v dolini reke Thorne, finščina, romski jezik in jidiš. Švedska ministrica za integracije Nyamko Sabuni pa želi, da bi vlada naredila več za zaščito ogroženih jezikov, vključno na narečja samijev, ki so v državi resno ogrožena.

»Prihodnost jezikov narodnih manjšin je negotova in za nekatere jezike je stanje zelo resno,« je izjavila ministrica, in dodala: »Zato je potrebna celovita strategija, da zadostimo potrebam narodnih manjšin, po večamo zavest ljudi, ki govorijo te jezike in zagotovimo, da opravi Švedska boljše delo pri zagotavljanju vseh človekovih pravic na najvišji možni ravni.«

V poročilu, ki ga je predstavila zakonodajnemu svetu, je ministrica v imenu vlade predlagala nov zakon o narodnih manjšinah in njihovih jezikih, pa tudi spremembo zakona o parlamentu Samijev in zakonov, ki urejajo socialne

storitve. Švedska vlada namerava s prihodnjim letom nameniti za politiko do narodnih manjšin 70 milijonov švedskih kron, kar je približno 8,7 milijona evrov. To je veliko več kot sedaj, saj Švedska namenja za zaščito manjšin samo 10 milijonov kron letno.

Sabunijeva je dejala, da morajo imeti ljudje, ki želijo občevati v finščini ali v jeziku Samijev s petimi največjimi agencijami v državi, pravico do rabe svojega jezika in jih je treba seznaniti, da imajo to pravico. Sabunijeva tudi želi, da bi v vseh agencijah zaposlili ljudi, ki tkoče govorijo ta dva jezika. V intervjuju za švedski radio je v zvezi s tem dejala: Ne glede na to, v katerem delu države živijo, morajo imeti ljudje pravico da se na te agencije obračajo v finščini ali jeziku samijev.«

Agencije, na katere se nanaša Sabunijeva, so agencija za davke, agencija za socialno skrbstvo, urada varuhov pravic glede diskriminacije in enakih možnosti ter urad sekretarja za pravosodje. Sicer pa je ministrica dejala, da

šolah. V odboru za kulturo in izobraževanje je za ta dokument glasovalo 20 evropskih poslancev, trije so bili proti, osem pa se jih je vzdržalo.

Osnovni predlog resolucije je izdelal prav Evropski urad za manj razširjene jezike EBLUL in bil je usmerjen predvsem v podporo manjšinskim in regionalnim jezikom. Avtorji tega poročila so bili poslanci Irujo, Henrik Lax (liberalno-demokratska skupina, predstavnik švedske manjšine na Finskem) in Laszlo Tokes (skupina EFA – Zeleni, predstavnik madžarske manjšine v Romuniji). V razpravi v odboru za kulturo in izobraževanje pa so prevladala stališča, ki jih je veliko v temu zagovarjal predstavnik španske Ljudske stranke Luis Herrero – Tejedor, ki je zastopal zastarel stališče izključevanja regionalnih jezikov, napadel je baskovski in katalonski šolski sistem, kjer poteka poučevanje v jeziku manjšin in popolnoma je obšel stališča Evropske komisije, ki se zavzema za promocijo jezikovne različnosti in večjezičnosti na sploh.

Čeprav poročilo Evropskega parlamenta ne bo vplivalo na politiko Evropske unije, ker je Evropski svet že odobril dokument Evropske komisije o večjezičnosti, je bilo zaradi osnutka, ki ga je sprejel Odbor za kulturo in izobraževanje precej nejevolje, ker je bilo očitno, da neka stranka na državnih ravnih izkorističa to poročilo za promocijo svojih gledan in njihovo prenašanje z državne ravni na evropsko. Zato so se številni poslanci, med njimi tudi poslanci Evropske ljudske stranke, pritoževali nad zadržanjem poslancev Graca Moura, ki si sploh ni prizadeval, da bi dosegel konsenz o poročilu, ki naj bi ga odobril Evropski parlament in ki naj bi zaobjelo veliko širše tolmačenje večjezičnosti v Evropski uniji, ki je sestavni del politike Evropske komisije.

Posledica takega zadržanja je bila vložitev alternativnega poročila, ki ga je sestavila koalicija strank v EP, pobudo pa sta vodila poslanka Maria Badia i Cutchet in Mikel Irujo v tesnem sodelovanju z nevladno organizacijo EBLUL, s katalonsko in baskovsko deželno vladom ter s političnimi skupinami socialistične stranke, liberalne in demokratske skupine ter skupine EFA – Zeleni. Pobuda je bila uspešna, saj je na plenarnem zasedanju kot rečeno večina evropskih poslancev podprla alternativno poročilo.

Pobudniki tega poročila so bili seveda z izidom glasovanja zelo zadovoljni. Mikel Irujo je tako izjavil: »Veseli smo, da Evropski parlament ni prodal duše hudiču in je zavrnil manipulacijo, ki jo je hotel v poročilo vključiti poslanec Herrero – Tejedor. Pristanek na amandman Herrera – Tejedorja bi bil huda pravna napaka, ker v nekaterih državah Evropske unije ne poteka pouk v vseh šolah v uradnem jeziku države. To velja na primer za Belgijo in za Finsko, ne samo za nekatere regije v španski državi. Naša prizadevanja za alternativno resolucijo, ki jih je podprt tudi EBLUL, so obrodila sadove. Sedaj je Ev-

ropski parlament potrdil, da imajo tudi manj rabljeni jeziki svoje pravice v Evropi,« je dejal Irujo. V dokumentu, ki ga je odobril parlament, je namreč namesto poziva k neobveznemu pouku jezikov manjšin poudarek na večjezičnosti in na enakopravnosti jezikov manjšin v EU ter na pravici do pouka v maternem jeziku. Alternativno poročilo je torej odpravilo postavke, ki jih je v prvotno besedilo vključil popravek Herrera-Jejedorja, z namenom, da bi k njemu prislopiло čim večje število poslancev, pa v njem ni močnejših stališč v podporo manjšinskim jezikom.

Zadovoljstvo za uspeh pri glasovanju so izrazili tudi predstavniki Evropskega urada za manj razširjene jezike, ki so opozorili na uspešno lobiranje in na pomen skupnega nastopa za dosegne pomembnih ciljev.

V Barceloni je deželnji sekretar za jezikovno politiko, nekdajni Evropski poslanec Bernat Joan, pozdravil odobritev alternativnega besedila. Dejal je, da bodo ljudje, prav zaradi jasne podpore, ki jo je izkazal Evropski parlament, »ponovno razmislijo o pristopu na bolj sistematičen način do vseh, ki tako iz drugih španskih regij kot tudi iz same Katalonije napadajo jezikovni model, ki prispeva k socialni koheziji in zagotavlja enake možnosti vsem državljanom v naši državi.«

Baskovski evropski poslanec Josu Ortundo Larrea, ki pripada baskovski nacionalistični stranki, pa je tako ocenil sprejem resolucije v Evropskem parlamentu: »Priznanje večjezičnosti je tudi priznanje, da v neki državi obstajajo tudi regije, ki imajo svoj jezik. Zasledovati moramo aktivno politiko, ki bo zasledovala rabo teh jezikov in njihovo poučevanje in jih s tem orhanjala pri življenju. Evropska unija se ne želi spuščati v posamezne odločitve, kako doseči te cilje, v nasprotju s tistim, za kar si prizadeva evropska ljudska stranka.«

Evropski poslanec Henrik Lax, predstavnik švedske manjšine na Finskem, je dejal: »Večjezičnost vključuje vse jezike. Nacionalni, regionalni in manjšinski jeziki prispevajo k bogastvu Evrope ter k njeni raznolikosti; zato predstavljajo dodano vrednost in dejansko povezujejo prebivalstvo Evrope v celoto.«

Italijanski radikalni poslanec Marco Cappato je tako ocenil izid glasovanja: »Jeziki so prav tako ogroženi kot naša biorazličnost: zato bi bilo primerno, da bi Evropska unija, v skladu z našimi zavezami pri Združenih narodih, organizira evropsko konferenco o jezikovni različnosti in ohranjanju jezikov.«

Izid glasovanja je seveda pozitivno ocenil tudi katalonski evropski poslanec Ignasi Guardans, ki je bil eden pobudnikov alternativnega poročila. »Večjezičnost je vrednota, na katero smo ponosni. To je razlog, zaradi katerega bi morali imeti evropski potrošniki na vseh izdelkih nalepko z napisom v jeziku dežele, v kateri je opravljen nakup,« je dejal in s tem dejansko napovedal že novo temo, s katero se bo moral Evropski parlament ukvarjati.

Podatki kažejo, da se iz leta v leto veča število kmetijskih posestev, ki poskrbijo za neposredno prodajo domačih pridelkov kar na domu. Ta način trženja brez posrednikov nedvomno prispeva k večjemu dohodku v kmetijstvu, na svoj račun glede cene in kakovosti pa pridejo tudi odjemalci.

SPLAČA SE KMETU IN ODJEMALCEM

Vse bolj uspeva prodaja na kmetijah

MARIO GREGORIČ

Kmetijstvo se že vrsto let sooča s prenizkimi dohodki in zato isče z drugačnimi oprijemi izhod iz kritičnega gospodarskega položaja, ki ga je svetovna kriza še zaostrila. Povpraševanje dobrin je začelo pa-

dati, kar negativno vpliva na tržne cene, ki so že itak nemalokrat nižje kot proizvodni stroški.

Uspešno sredstvo za izboljšanje gospodarnosti kmetijskih posestev je nepo-

sredna prodaja pridelkov od proizvajalca do potrošnika. Na ta način se ustvari najkrajša, a zelo učinkovita prodajna veriga, ki omogoča, da ostane kmetijskemu podjetniku dodana vrednost in se tako izboljša

KZ - Franc Fabec pisal ministrstvu DOC Prosecco da, le pod jasnimi pogoji

Predsednik Kmečke zveze Franc Fabec je v zvezi z javno avdicijo za dosego priznavanja kontrolirane oznake porekla DOC Prosecco, ki je bila 14. marca v Oderzu, pisal predsedniku državnega odbora za zaščito vin ter ministru za kmetijske politike.

Fabec se v svojem pismu sklicuje na poseg, ki ga je imel na avdiciji in v katerem se sicer pozitivno izrazil o predlogu o priznavanju kontrolirane oznake porekla DOC Prosecco, ki ga je odbor nabolj na ministrstvo, a je istočasno jasno izpostavil, da se Kmečka zveza strinja s pobudo le pod pogojem, da bodo javne ustanove, v prvi vrsti Ministrstvo za kmetijske politike in Dežela uresničile sledeče pobude: preureditev kmetijskega dela Brega, uresničitev centra na Proseku za promocijo istoimenskega vina z novo oznako ter uresničitev načrta za razvoj kmetijstva na Krasu.

Načrt mora zajeti tako kmetijsko dejavnost kot ostale podeželske dejavnike, predvsem okolje in turizem. Z izvedbo načrta bi se močno ublažile tudi številne omejitve, ki jih postavlja obremenjujoča zakonodaja Evropske unije in De-

PREDSEDNIK
KMEČKE ZVEZE
FRANC FABEC

KROMA

žele. Ta zakonodaja postavlja normative, ki močno omejuje kmetijstvo in ostale tradicionalne dejavnosti na Krasu. Urbaniščine, prostorske in teritorialne omejitve, nadaljuje Fabec v svojem pismu, je treba poenostaviti, nepotrebne pa odpraviti.

Le če bodo navedene zahteve sprejeti in če se bodo pristojne oblasti obvezale, da jih bodo uresničile, bo Kmečka zveza spoštovala sprejete obveze v prid novega poimenovanja, v nasprotnem primeru pa jih bo smatrala za neobvezujoče in bo z vsemi možnimi sredstvi ščitila interes tržaških vinogradnikov ter v skrajnem primeru vložila priziv proti priznanju nove oznake.

njegovo dohodkovno stanje. O tem se pričuje vsevečje število kmetijskih podjetnikov, ki so izbrali ta način trženja za svoje pridelke in izdelki.

Leta 2008 je bilo v Italiji teh kmetij 60.000, kar je 5,6% več kot leto prej. Na prvih mestih so dežele Srednje in Severne Italije (Toscana, Lombardija in Piemont). V Južni Italiji je neposredna prodaja na posestvu razširjena le na Siciliji. Tudi naša dežela pri tem močno zaostaja. O tržaški pokrajini sicer nimamo podrobnih podatkov, mnenja pa smo, da ji glede na tradicionalno navezanost mesta na podeželje to razmerje ugodnejše kot v ostalih pokrajinih dežele.

Število kmetij z neposredno prodajo, tako na kmetiji kot na tržnicah, pa se mora po naši oceni razširiti na čim večje število obratov. Z zadovoljstvom opažamo, da se na Tržaškem ta trend širi predvsem pri mladih, ki tako ali drugače iščejo neposredno pot do kupca. Dobro se namreč zavedajo, da samo neposredna prodaja lahko cenovno ovrednoti izredne organoleptične lastnosti naših proizvodov. Ta nagrada pa pomeni preživetje kmetijstva v težkih pridelovalnih danostih.

Na državnem nivoju je obseg tržne vrednosti na kmetiji neposredno prodanih pridelkov leta 2008 znašal 2,7 milijard evrov, z 8% porastu v primerjavi s prejšnjim letom. Zanimivo so tudi podatki o proizvodnji usmeritvi kmetij, ki so se opredelile za neposredno prodajo. Na prvem mestu so vinogradniško vinarska posestva, ki zajemajo 35% kmetij (21.000 na skupnih 60.000), na drugem so sadjar-

ski vrtnarški obrati (31%), na tretjem pa (13,6%) sirarski. Dobro so zastopani tudi proizvajalci olja (12,6%) in medu (8,1%). Vino predstavlja 43% vrednosti skupne prodaje, sadje in zelenjava 23%, oljčno olje pa 6%. V porastu je tržna vrednost sirarskih izdelkov ki zajema, skupno s svežim mlekom, 12% celotnega obsega prodaje.

Glede lokacije prodaje nam raziskave povedo, da se dve tretjini prodaj izvaja v temu namenjenem prostoru, 13,7% v trgovinah, ki so last posestva, ostale pa pretežno na krajevnih tržnicah in sejmih.

Na koncu pa še kratko razmišljanje o razlogih, ki usmerjajo potrošnike k nakupu kmetijskih pridelkov neposredno na kmetiji. Rastoča gospodarska stiska sili povprečnega kupca, da kupuje po najugodnejših cenah, ki jih nedvomno najde neposredno pri proizvajalcu. Temu gre do dat, da so nakupi na kmetiji tudi kakovostno najzanesljivejši.

Obiskovanje kmetij pa pomeni za meščana tudi možnost vračanja k naravi in odkrivanja vrednot in tradicij, ki jih nuditi podeželje. Kmetijsko posestvo zoper dobi vlogo, ki jo je imelo v preteklosti kot glavni nosilec družbenega in gospodarskega dogajanja na podeželju ter varuh in posrednik bogate podeželske kulturne dediščine. Pri tem izstopajo didaktične kmetije, ki so uspešen vezni člen med kmečko podeželsko stvarnostjo in šolsko mladino. Te kmetije lahko učinkovito priporočajo, da se med mladini vzbuja in širi zanimanje za primarni sektor, ki ga družba prepogosto malo pozna in zato nezadostno ceni in upošteva.

STROKOVNI NASVETI

Kmetijska opravila v aprilu

Že je tu april, tipičen pomladanski mesec. Narava se prebuja in kmetijskih opravil je veliko, saj vreme doslej ni bilo preveč naklonjeno za delo na prostem. Posebno bomo v tem mesecu sejali in sadili, obrezovali oljke, sadili oljke, trte in sadno drevje, začeli bomo tudi biti pozorni na prve bolezni in škodljivce.

VINOGRAD - V vinogradu je še čas, da zemljo obdelujemo. Skrajni čas je, da končamo s povezovanjem mladič, sedaj se namreč začenja pretakati rastlinski sok in mladice postanejo vse trše. Zaradi tega se tudi z luhkoto lomijo, ko trte vežemo, zato moramo zelo paziti, da do tega ne pride.

V aprilu moramo biti pozorni na črno pegavost ali eskorizo. Če se je bolezen pojavila prejšnja leta, škropimo, ko so poganjki dolgi 2 do 3 centimetre. Uporabljamo priravke na podlagi mankozeba ali ostale površinske priravke. Če je potrebno, škropljene ponovimo, ko so poganjki dolgi 3 do 10 cm. Pozneje škropljene proti peronospori je učinkovito tudi proti črni pegavosti.

Ko so poganjki dolgi približno 5 centimetrov, prvič škropimo proti oidiju. Najbolj učinkovito pa je žveplanje. V zadnjih letih je na razpolago biološki insekticid z imenom AQ10, ki je idealen za prvo škropljene, saj je učinkovit že pri temperaturi 12 stopinj C, medtem ko je žveplo učinkovito pri višjih temperaturah. Če še nismo, gnojimo s kalijem in fosforjem ter obdelujemo. Ko trta poganja, dognojimo z dušikom.

KLET - V kleti je čas, da stekleničimo navadna namizna vina. Preden to storimo, moramo izvesti pokušnjo in kemikalno analizo. Najbolje to storimo s pomočjo strokovnjaka.

OLJČNI NASAD - April je mesec, ko obrezujemo oljke. Odrezane veje spravimo na kup. Slednje namreč delujejo kot vaba za oljčnega lubadarja, ki je včasih prisoten v oljčnem nasadu. Škodljivca prepoznamo po tem, ker vrta rove v mlade veje, ki se nato posušijo. Pred koncem aprila moramo veje, ki so služile za vabe, sežgati ali odstraniti iz oljčnega nasada.

Spomladni se lahko posebno na starejših oljkah pojavi oljčna kozavost. Bolezni zatiramo z bakrovimi priravki. Z istimi priravki istočasno zatiramo tudi morebitne ostale glivične bolezni.

V tem času sadimo mlade oljke. Predvsem je važno, da lončke z sadikami dan pred sajenjem dobro zalijemo, po sajenju pa ob odsočnosti dežja redno zalivalimo. **SADNI VRT** - V tem mesecu cveti večina sadnih dreves. Zaradi prisotnosti čebel v sadovnjaku v času cvetenja strogo odsvetujemo škropljene sadnih dreves z insekticidi. Niti škropljene s fungicidi ni priporočljivo, saj tudi to lahko škodi čebelam. To moramo upoštevati na primer pri škropljenu proti oidiju na jablani, ki se lahko pojavi v tem času.

ZELENJADNI VRT - Sedaj se delo v zelenjavnem vrtu stopnjuje, saj sejemo in sadimo veliko vrtnin. Sedaj sadimo krompir. Nekaj dni pred sajenjem ga lahko hranimo v prostoru s primerno svetlobno in temperaturo. Sadimo tudi česen in čebulo.

Na prosto neposredno sejemo korenček, peteršilij, solato, listnato zeleno, radič, špinat. Komaj sejano površino zavarujemo z vrečevino ali pajčevinastim vlaknem.

Zelenjadnice, kot so paradižnik, kumare, bučke, bazilika, jajčevci in druge sejemo v zaboje in jih postavimo v notranje prostore. Le proti koncu meseca ali na začetku maju bomo slednje presadili na prost. Če pa sadike kupimo, moramo izbirati med zdravimi, in ne pretirano visokimi. Rastline presadimo z vso zemeljsko grundo vred. Pred sajenjem paradižnika mu postavimo oporo, da ne bi pozneje ranili korenin. Tudi grahu in fižoli postavimo oporo, če tega še nismo storili.

KUHINJSKA ZELIŠČA - Sedaj sejemo, delimo in presajamo raznina kuhijska zelišča. Baziliko in majaron vzgojimo na toplem ali kupimo sadike. Sadimo žajbelj, timjan, sivko, origano, poprovo meto. Nekatera zelišča razmnožujemo z delitvijo. To izvedemo pri origanu, zablju in drugih zeliščih. Obrežemo posebno tista zelišča, ki

rastejo v višino in spodaj olesenijo. Rastline nižamo tako, da jo obrežemo do prevega odcepka kake veje.

OKRASNE RASTLINE - Čas je primern za presajanje okrasnih rastlin. Spomladanske čebulnice verjetno že cvetijo. Zemljo rahljamo in ji dodamo organsko gnjilo. Isto napravimo tudi pri trajnicah in drugih okrasnih rastlinah.

Skrajni čas je, da posadimo okrasne trajnice. Bolje je, če so rastline rasle v kontejnerjih. Začnemo s sajenjem čebulnic, ki cvetijo poleti. To so gladiole, dalje in kane. Glinasti zemlji pomešamo pesek. Visokim čebulnicam pred sajenjem postavimo oporo. Pri koncu meseca začnemo z gojenjem pelargonij. Če imamo doma rastline iz prejšnjega leta, jih obrežemo in postavimo ven. Pri tem pa pazimo, da niso nočne temperature prenizke. Če pelargonije kupimo, izbirajmo med močnimi rastlinami, stebla naj ne bodo pretirano dolga, krošnja rastline naj bo velika proporcionalno s koreninami.

Magda Šturm

Št. 150

osebna izkaznica

IME: KD Ribiški muzej Tržaškega Primorja

KRAJ IN DATUM ROJSTVA: Križ, 2000

NASLOV: Križ, 61

KONTAKTI: proteco@spin.it

DEJAVNOSTI: predavanja, soorganizacija Festivala Morja, založniška dejavnost

ODBOR: Franco Cossutta (predsednik), Vera Tuta Ban (podpredsednica), Bruno Volpi Lisjak (direktor muzeja), Niko Sirk (tajnik), Igor Milič (blagajnik), Marino Košuta, Dušan Križman, Martina Repinc, Klaudio Stergonšek, Diego Sedmak (odborniki)

Vasi, ki z visokega roba kraške planote gledajo na morje, se ne ponajo samo z razgledom, temveč z dobletno ribiško tradicijo. Ljubezen do morja, ki je od nekdaj okno v svet in predstavljajo neizmerno bogastvo, ter spoštovanje do prednikov, ki so na tem morju služili vsakdanji kruh in nabirali zaklad edinstvenih izkušenj in spoznanj, sta leta 2000 privedla skupino zanesenjakov do ustanovitve čisto posebnega društva, ki naj bi imelo svoj smisel in osrčje v delovanju ribiškega muzeja.

Kdor bi želel vedeti, kaj je bragoc ali top, trabakula, bracera ali ščifa, spoznati zgodovino ribolova v slovenskem morju in ribiške tradicije na tržaškem Krasu bo kmalu lahko obiskal kulturni hram, ki je namenjen ravno spoznavanju, ohranitvi, širitvi in raziskovanju pomorskih korenin Slovencev jadranske obale. Morda bo že pred poletjem plapolala zastava Ribiškega muzeja Tržaškega Primorja s sedežem v Križu. V kratkem bo namreč dokončana streha razstavnih prostorov mu-

zeja na parceli z razgledom na morje pod teraso Doma Alberta Sirk.

Društvo, ki z začetkom delovanja začne tudi graditi sedež in lastno podobo, je vse manj kot utopistični načrt, saj so ga podjetni Križani spremenili v konkretno realnost že pred odprtjem muzeja. Od ustanovitve se je namreč pričelo zbiranje eksponatov, ki bodo tvorili jedro bodočega muzeja. Člani vodstva so že večkrat nastopili kot predavatelji v Italiji in Sloveniji, so se aktivno vključili v vaško kulturno življenje, predvsem kot sopreditelji že tradicionalnega Festivala Morja, so izdali več knjig v okviru zbirke »Morje«, ki potrjujejo, da so Slovenci iz tega teritorija tudi ribiški narod. Leta 2006 je društvo sodelovalo z RTV Slovenija pri snemanju dokumentarnega filma »Korenine slovenskega morja«.

Glavni cilj društva je ustanoviti in upravljati etnografski muzej Primorja, namenjen ribištvu in pomorskim dejavnostim, širiti etnološko, zgodovinsko in naravoslovno znanje o Primorju in Trstu, organizirati in spodbujati

Kriški muzej z razgledom na slovensko morje

športne, turistične in ekonomske dejavnosti za vrednotenje muzeja in te-

ritorijskega. Muzej s svojo dejavnostjo pri-

poveduje o zgodovini, ki ni napisana v učbenikih; v načrtu je zato tudi povezava s šolsko stvarnostjo z didaktičnimi in znanstvenimi srečanjimi.

S svojo dejavnostjo želi muzej tudi obujati stare tradicije, ki bodo spominjale važne na skupno preteklost in jih spodbujale k vrednotenju te dediščine na vseh področjih. Med opuščenimi tradicijami, ki jih društvo namerava obuditi, je na primer vsakoletno romanje na Barbano, ko so ribiči veslali iz Križa do otoka gradiške lagune, kjer so imeli slovensko mašo.

Od vsakdanjega življenja ribičev do različnih vrst plovil in njihove uporabe, od morskih toponimov do kulinarike, od obrti ladjevodniških mostrov do lokalnih pomorskih terminov, Križ hrani nešteto vaških zgodb in običajev, ki govorijo o povezavi z morjem. Ribiški muzej jih bo vrednotil, utrdil in posredoval bodočim rodovom kot del zgodovine, ki nas zaznamuje tudi v mednarodnem merilu.

Vse se je začelo s čupo...

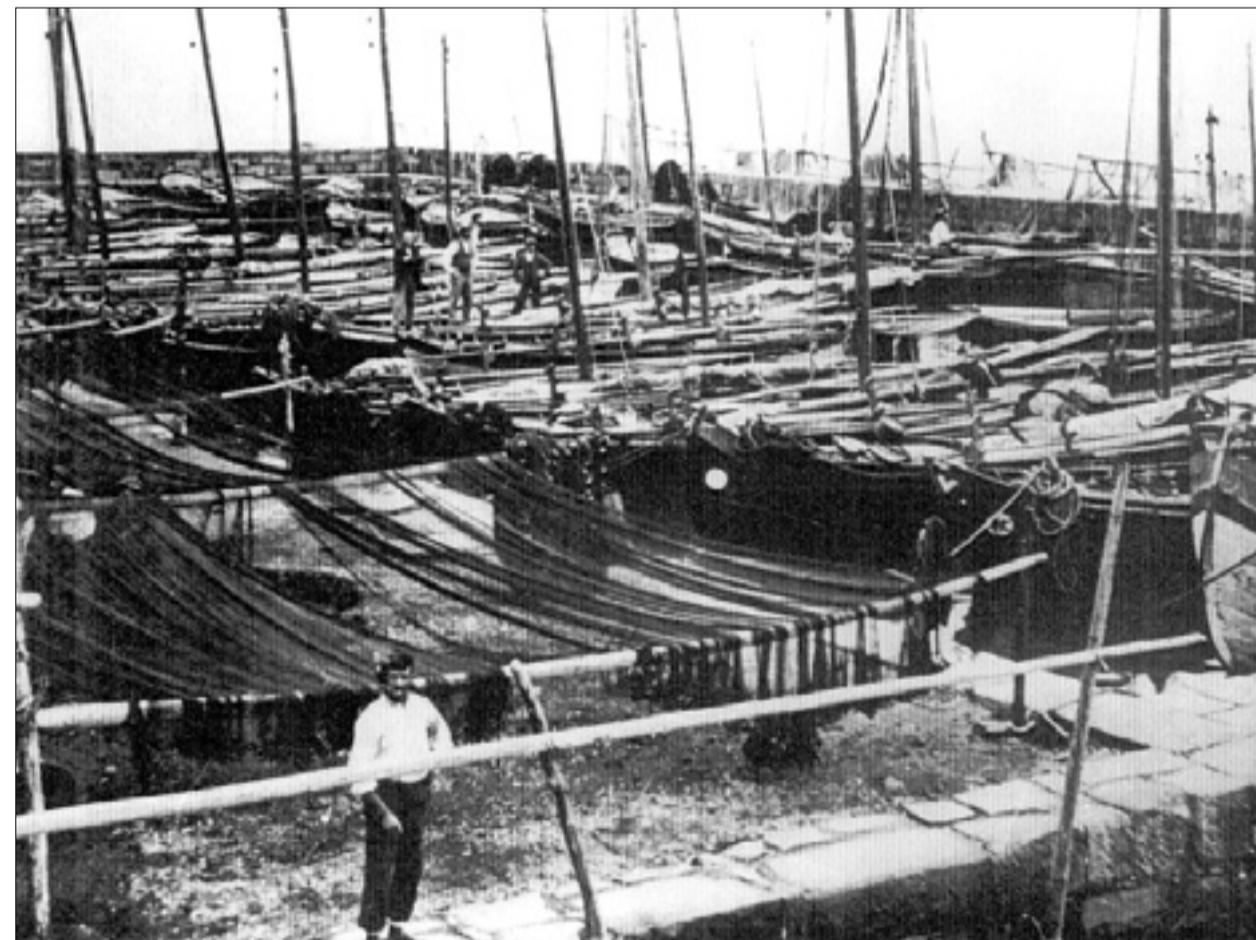
Ribiči tržaškega zaliva so ustavili temelje slovenskega pomor-

stva. Čupa je prvo slovensko plovilo in je bilo po obliku precej primitivno, izklesano iz enega debla. Čupe so ustrezale značilnostim strme, visoke obale, ki od Trsta do Tržiča ni razpolagala s pravimi pristanišči. Pristanišče v Barkovljah so zgradili leta 1873, kriško pristanišče pa leta kasneje in ta dogodek je predstavljal pravo prelomnico z uvedbo raznovrstnih, večjih plovil. Lokalni ribiči jih do tedaj niso mogli uporabljati, ker niso imeli varnih pristanov, čupe pa so lahko brez večjih težav vlekli na prod. Problem čupe je bila stabilnost, zato so naši predniki imeli intuicijo, da so plovilu dodali povprečni drog za veslo. V tovrstni obliki je čupa lahko bolj zanesljivo kljuboval valovom jadranskega morja. Čeprav je čupa simbol naše pomorske tradicije, ne bo, vsaj trenutno, spadala med razstavljeni predmeti kriškega muzeja. Ljubljanski etnografski muzej hrani izvirno čupo »Marija«, druga je v Muzeju morja v Trstu, ampak vsebuje nekaj kasnejše dodanih elementov, ki jo nekoliko razlikujejo od izvirnega modela. Jadralni klub Čupa v Sesljanu pa ima kopijo čupe, ki so jo izdelali leta 1998.

Knjige zbirke MORJE:

- Bruno Volpi Lisjak, Čupa, prvo slovensko plovilo in drevaki
- Bruno Volpi Lisjak, Vonj po morju
- Franco Cossutta, Bruno Volpi Lisjak, Slobodan Simič, Vinko Oblak, Barbara Costamagna, Ondina Lusa, Tradicije dveh skupnosti v Tržaškem zalivu (Projekt pobude skupnosti INTERREG III A Italija-Slovenija 2000-2006)

agenda - agenda - agenda - agenda - agenda - agenda

PRIMORSKA POJE 2009

Prosimo pevce in predsednike zborov, da sproti sledijo morebitnim spremembam na razporedu zborov, ki je objavljen na www.zpzp.si.

ZBORI ZSKD, KI BODO NASLEDNJI KONEC TEDNA NASTOPILI NA KONCERTIH PRIMORSKE POJE 2009:

Nedelja, 19.4.2009 ob 17. uri, Kobarid, Kulturni dom MoPZ Vesna, Križ

Nedelja, 19.4.2009 ob 15. uri, Zavarh, Cerkev sv. Florijana MoPZ Rečan, Lesa Komorni zbor Julius, Trst

URNIK TEČAJA JAVNEGA NASTOPANJA IN KOMUNIKACIJE

v organizaciji ZSKD in SLOVIK-a
Ponedeljek, 6.4.2009, od 18.00 do 20.00
Sreda, 8.4.2009 od 18.00 do 20.00
Sreda, 15.4.2009 od 18.00 do 20.00
Sobota, 18.4.2009 od 9.00 do 13.00
Ponedeljek, 20.4.2009 od 18.00 do 20.00
Predavanja se odvijajo v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. San Francesco 20 (II.nadstropje)

ZANIMIVO ZA PEVCE IN DIRIGENTE

USCI razpisuje tečaj GLAS IN OBVLADANJE TELESA, ki bo potekal maja, junija in septembra 2009 v Ljubljani. Rok prijave zapade 10. aprila 2009. Ostale informacije nudi ZSKD.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

v sodelovanju s
Centrom za kulturne raziskave Bardo
vabi na koncert
40. revije Primorska poje

Nedelja, 19. aprila 2009 ob 15. uri
Zavarh, Cerkev sv. Florijana

Nastopajo
Cerkveni MePZ Zavratec, Idrija
Duhovni MePZ Anton Martin Slomšek, Zagreb
MePZ Rečan, Lesa
MePZ Mačkolje, Mačkolje
Komorni zbor Musica viva, Tolmin
Komorni zbor Julius, Trst
MePZ Obala, Koper

POPRAVEK:

V članku "MoPZ upokojencev iz Brega na pragu dvajsetletnice delovanja", ki je bil objavljen 29.3.2009, je prišlo do neljube napake. Dirigent zboru je Edvin Križmančič (ne Ivo Križmančič).

Uradni ZSKD so na voljo za vse informacije

Trst: tel. 040 635 626,

e-pošta trst@zskd.org

Gorica: tel. 0481 531495,

e-pošta gorica@zskd.org

Čedad: tel. 0432 731386,

e-pošta cedad@zskd.org

Solibica: tel. 0433 53428,

e-pošta rezija@zskd.org

i.podlistek

ipodlistek@gmail.com

5. 4. 2009

Za stran skrbijo: ZDROŽENJE E. BLANKIN - ČEDAD, SLOVENSKA PROSVETA - TRST, ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA, ZVEZA CERVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST, ZDROŽENJE CERVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

Zaljubljeni v gledališče, zaljubljeni v življenje

Gledališka dejavnost je pri nas tako rekoč stalnica kulturnega delovanja v vseh treh pokrajinalah, kjer živimo Slovenci v Italiji. Ob poklicnem Slovenskem stalnem gledališču se z gledališkim ustvarjanjem ukvarjajo številne gledališke družine na Tržaškem in na Goriškem, za Slovence v videmski pokrajini – ter nasprost za celotni slovenski kulturni prostor – pa je pomemben obstoj in delovanje Beneškega gledališča.

Od kod ta zaljubljenost v gledališče? Gledališče je ogledalo življenja. V tej kratki, a zgovorni trditvi, se skriva razlog, zaradi katerega je gledališče vedno znova aktualno, novo, provokativno in tradicionalno. In to celo istočasno. Neposreden odnos med igralci in publiko ustvarja neko privlačnost ali odbijanje, nikakor pa ne mlačnosti. Gledalec ni le zunanjji opazovalec, ampak del zgodbe, brez katere bi same igre tudi ne bi bilo. Dejstvo, da se stvar dogaja na odru, tako rekoč pred gledalcem, pa gledalcu že od nekdaj ponuja najbolj neposredni reality-show.

Danes bodo v Štandrežu uprizorili pasijonsko igro, ki je nastala izpod peresa Ksaverja Meška. Pasijon je tekst, ki je povezan ne le s krščanskimi velikonočnimi prazniki, ampak z večnimi vprašanji pomena življenja in smrti, skratka s temami, s katerimi se človek, ne glede na čas v katerem živi, mora soočati. V teh dneh pa je v Škofji Loki na ogled ponovno Škofjeloški pasijon, to je najstarejši ohranjen dramski tekst v slovenskem jeziku. Tekst in sama postavitev v mestno središče Škofje Loke bo v naslednjih tednih privabila tudi mnoge gledalce z naših krajev, da si ogledajo to delo, ki je bilo zadnjji uprizorjeno pred 9 leti, naslednja postavitev pa bo šele leta 2015. Pogovor z režiserjem Borutom Gartnerjem bralcu ponuja vpogled ne le v zakulisje, ampak tudi v bistvo te uprizoritve.

Pasijon v Štandrežu

Danes bodo ob 17. uri v Štandrežu v župnijski cerkvi igralci Dramskega odseka in pevci Mešanega pevskega zboru Štandrež uprizorili Pasijon Ksaverja Meška. O sami postaviti smo se pogovorili z Božidarjem Tabajem.

Zakaj ste se odločili za tako postavitev Pasijona?

Že nekaj let smo načrtovali, da bi v Štandrežu pripravili Pasijon. Naš gledališki premire v preteklih letih nam žal niso omogočile, da bi pripravili tudi ta tekst. No, letos pa nam je zaradi ugodnih koledarskih razmer vendorle uspelo, da smo naštudirali Pasijon, ki ga je napisal Ksaver Meško. Gre za tekst, ki najbolj ustreza svetopisemskemu opisu, nenazadnje pa je bilo napisano tudi z namenom, da bi ga lahko uprizorjale manjše skupine. Druga pasijonska dela so glede igralskih zasedb zelo zahtevna, saj predvidevajo čez sto nastopajočih! Ksaver Meško je bil dober poznavalec teh del in se je tako osredotočil tudi na manjše skupine.

Kako ste prišli do teksta?

Za postavitev našega Pasijona so nam z nasveti prisikočili na pomoč s Koroške. S pomočjo Krščanske kulture zveze v Ce-

lovcu smo namreč dobili ne le tekst, ampak so nam tudi pomagali za kostume. Slednje smo dobili na Kostanjah, kjer so že večkrat uprizorili Drabosnjakov Pasijon.

Pasijonske igre sestavljajo slike...

Pri naši postaviti smo se odločili, da ne bomo uprizorili celotnega Pasijona, ampak le štiri slike, in sicer prizor na vrtu Getsemani, Judov samorom, sojenje pred Pilatom in Herodom ter križanje. Ker bomo Pasijon igrali v cerkvi, smo pripravili še vizualne efekte. Pri predstavi sodeluje 15 igralcev ter pevski zbor, ki nastopa tudi v logi ljudstva, ki ga proti Jezusu ščuvajo veliki duhovniki, ter seveda tudi s petjem. Pesmi, ki jih pojejo, so me resnično presunile na vajah....

Kaj pa ponovitev?

No, gre za igro, ki se lahko igra le v postrem in velikonočnem času. Ne gre za željo, da bi čimvečkrat nastopili, ampak za osebno zadoščenje slehernega izmed nas, da tudi na ta način začuti velikonočno skrnost. Doslej smo v Štandrežu Pasijon le branili...

...in to kljub dejству, da je bil pater Romuald, avtor škofjeloškega pasijona, prav doma iz vaših krajev...

Res je! Pater Romuald, oziroma Lovrenc Marušič, je bil doma iz Štandreža. To vez s Škofjo Loko pa smo obdržali vse do danes. Lani so nas prišli iz Škofje Loke vabiti na letosnji romarji, ki so celotno pot prehodili peš. Njihovemu vabilu se bomo sededa odzvali, in sicer ne le z obiskom predstave: 18.4. bo član naše gledališke družine Nejc Cijan (ki danes igra Judo!) odigral na Škofjeloškem pasijonu vlogo Kristusa v sedmi postaji, pri istem prizoru pa bodo sodelovali še »angeli« iz KPD Planina iz Sel na Koroškem!

Škofjeloški pasijon igrajo le vsakih par let. Kaj pa se obeta v Štandrežu?

Upam, da bomo že naslednje leto spet igrali Pasijon, in sicer morda celo s kako dodatno sliko, tako da bomo v kratkem res lahko predstavili celotno delo!

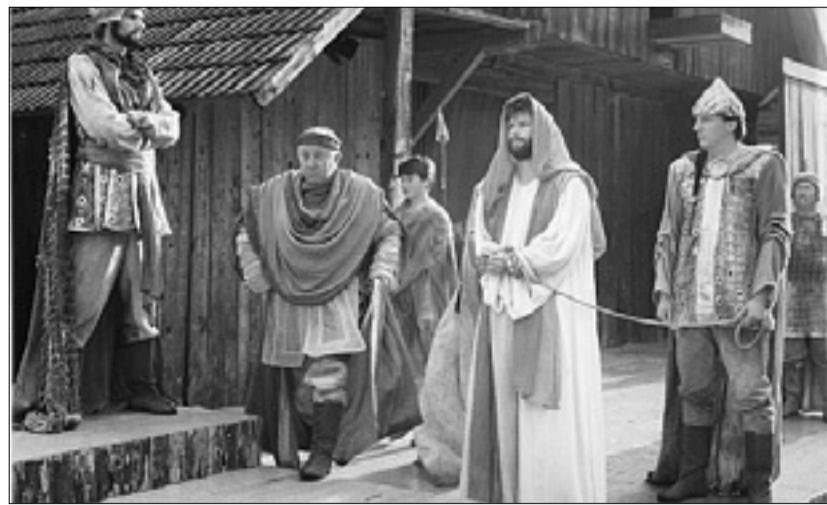
Drabosnjakov »Pasijon«

Originalni naslov tega dela, ki da je napisal koroški bukovnik Andrej Šustar Drabosnjak (1768-1825), je »Komedija od celiga grenkiga terpljenja ino smerti Ježusa Kristusa našiga Gospuda. Podpisano od Andrea Drabosniaka eniga Paura v Korotane iz nemščiga v koroško špraho v rajme napravljano v letu 1818.« Kot je ob priliki postavitev tega dela leta 1990 zapisal dr. Pavle Zablatnik, se izvirnik tega dela ni ohranil, pač pa le prepisi: starejši so pisani še v bohorici, mlajši pa v gajici.

Na Kostanjah so delo prvič uprizorili leta 1826, to je leto po avtorjevi smrti. Delo so od tedaj vse do leta 1933 redno uprizorjali, in sicer ne le na Kostanjah, ampak tudi v Gurah, v Rožu, v Podjuni, pri Zilji in celo v Kanalski dolini. Ljudje od blizu in daleč so si torej ogledali Pasijon, saj je bilo to tako versko kot tudi kulturno doživetje v slovenskem jeziku.

Po polstoletnem premoru so na Kostanjah leta 1982 postavili na noge spet Pasijon, leta 1990 pa ga je dr. Herta Maurer Lausegger prilagodila in približala živemu gorovu igralcev na Kostanjah.

Ob tisti priložnosti so nastali tudi kostumi, ki jih bodo danes uporabili v Štandrežu.

Vabilo na skavtski križev pot

Skavti bodo na veliki petek priredili tradicionalni križev pot v Repnu, s pričetkom ob 20.00.

Ob priliki križevega pata bodo člani najstarejše veje organizacije (to so roverji in popotnice) prodajali ročno izdelane velikonočne okraske, obeške ter voščilnice za delno kritje stroškov udeležbe na mednarodnem skavtskem taboru, ki bo potekal letošnje poletje na Islandiji.

Svetle zvezde Škofjeloškega pasijona

V soboto, 28.3., so v Škofji Loki izvedli premiero Škofjeloškega pasijona, ki velja za najstarejše ohranjeni dramski besedilo v slovenskem jeziku (digitalni posnetek besedila si lahko ogledamo celo na spletu, in sicer na strani <http://www.dlib.si/rokopisi/pasijon/pasijon.html>). Prav zaradi tega je Škofjeloški pasijon od decembra vpisan v register žive dediščine pri Ministrstvu za kulturo RS. Škofjeloški pasijon je bil zadnjič uprizorjen leta 2000, do naslednje postavitev pa bo treba počakati do leta 2015 oz. 2021.

Letošnja postavitev je bila zaupana režiserju Borutu Gartnerju.

Kaj pomeni postaviti na oder – ali bolje rečeno na ulice Škofje Loke – ta tekst?

To je za človeka velik iziv. To ni enostavna stvar, ne vem kako bi lahko z eno besedo odgovoril, obenem pa je to ena zelo velika čast, da človek lahko dela s takim številom igralcev in da ti vsi zaupajo. Gre torej za veliko odgovornost a tudi za poseben trenutek v človeškem življenju, ki ni dan vsakomur.

Pasijon sestavlja 20 slik, ki se pred gledalcem zvrstijo kot v filmu...

Škofjeloški pasijon v originalu ima 12 podob. Pater Romuald je dodal še tri najstope podobo – podobo pekla, predhodni režiser Marjan Kohal pa je to, zradi boljše razumljivosti, razdelil na 20 podob. Ker je predstava procesijskega tipa, se slika odvija najprej na enem priorišču potem pa še na naslednjih.

Pri Pasijonu in za organizacijo slednjega sodeluje res veliko ljudi...

Pasijon 2009 je dobil dve zvezdi. Ena od teh so romarji, ki so prehodili celo Slovenijo – vse škofje in so vabili vse Slovence od ust do ust. Bil sem tudi sam na takih romanjih in reči moram, da je

to čudovita zgodba, ki jo bomo pustili drugim rodovom, da jo bodo posnemali. Druga zgodba, ali zvezda, ki sije, pa je ta, da je pri izgradnji gledališča pomagalo nad 70 ljudi, ki so opravili nad 800 prostovoljnih ur, da smo mi lahko delali. Skratka, ta Pasijon kaže, da svet nosi še vedno čudovite ljudi, da je ljubiteljstvo še vedno neka vrednota, ki nas dviguje, za katero se borimo, da bi ostala še naprej.

Koliko ljudi oblikuje slike Pasijona?

Naročeno mi je bilo, naj pustim vrata odprtia do prve predstave! Pater Romuald si je zamisil 640 nastopajočih in 70 konjev, pri nas pa nastopa nad 800 nastopajočih in 80 konjev. Skratka, Pasijon je preizkušnja za sodobnega človeka. Ko steče vsa ta energija, je lepota tako nalezljiva, da se dotakne še kakega drugega človeka. In zato: zakaj bi preprečili sodelovanje tistem, ki je ta klic začutil pred premiero?

Kakšno pa je sporočilo Škofjeloškega pasijona za današnjega človeka?

Pred kakšnim tednom sem prišel do tega sporočila ob temeljitem študiju. Vedno me je vznemirjala osemnajsta podoba, in sicer kralj David in skrinja zaveze. Spraševal sem se, zakaj je pater Romuald postavil na konec to podobo. In prišel sem do zanimivega zaključka, ko sem se vprašal, kaj vsebuje skrinja zaveze. Znotraj je deset božjih zapovedi. Pater Romuald neprisiljeno obrača pozornost na to skrinjo, to pomeni naj se človek ozre na božje zapovedi in pogleda, kaj tam piše. Tam bo dobil navodila za lepo in uspešno življenje. Sporočilo Pasijona 2009 je tudi, naj se človek zašče za nekaj stopinj od materializma in usmeri pogled k duhovnosti.

Velika sobota

Na veliko soboto tudi v Benečiji pripravljajo »zegrn«. Na dno koša postavijo bel prtič, vanj pa spadajo poleg pirhov, sladka pogacha, kuhana salama in sladke »galobice«, ki imajo v kljuniku oljčne veje.

Košaro blagoslovljajo na veliko soboto v popoldanskih urah pred cerkvico ali pa kar sredi vasi. Blagoslovljene jedi se pojavitve še na veliko noč na mizi: praznični dan se začne namreč s skupnim zajtrkom, ob blagoslovjeni pogacha.

gorica

PD Vrh sv. Mihaela, v sodelovanju z ZCPZ – Gorica, vabi danes ob 17.00 uri v Kulturni Center Lojze Bratuž, na tekmovalni del 9. Srečanja otroških in mladih pevskih zborov ZLATA GRLA.

trst

Radijski oder v sodelovanju s Slovensko prosveto prireja danes, s pričetkom ob 17.00 uri v Mrijinem domu pri sv. Ivanu, ogled otroške igre »Mala čarovnica Lili«. Društvo slovenskih izobražencev prireja v jutri, 6. aprila, v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, predstavitev knjižnega prvca Vilme Purič »Burjin čas«. Sodelujejo Majda Artač Sturm, Marija Mercina in avtorica romana.

Popravek

V poročilu o občnem zboru društva Marij Kogoj je izstalo ime odbornice Marte Kocjančič. Odbor društva sestavlja torej Maja Brajkovič, Sara Čok, Eva Fičur, Božič Kocjančič, Marta Kocjančič, Igor Pavel Merkù ter Katja Pasařit, ki je bila potrjena za predsednico, v nadzornem odboru društva pa bodo doslej Marko Kandut, Mario Sušelj in Neva Zaghet.

STRASBOURG - Slavnostno zasedanje držav članic pakta

Vojnaško zvezo Nato bo odslej vodil danski politik Rasmussen

Ključna vloga ameriškega predsednika Obame - Berlusconi ima zelo rad mobilni telefon

STRASBOURG - Danski premier Anders Fogh Rasmussen bo novi generalni sekretar zveze Nato. To je glavna novica sklepne dne srečanja voditeljev Nata v Strasbourg. »Z velikim veseljem razglasam, da bo danski premier Rasmussen novi generalni sekretar Nata,« je po koncu vrha naznani sedanj generalni sekretar Nata Jaap de Hoop Scheffer. Vsi voditelji Nata so popolnoma prepričani, da je Rasmussen, ki bo položaj prevzel 1. avgusta, pravi mož za to mesto, ki se bo sposoben ustrezno soočati z izzivi 21. stoletja.

»Globoko sem počaščen,« so bile prve javne besede Rasmusena, potem ko je bil izbran za novega generalnega sekretarja zaveznštva. »Po svojih najboljših močeh se bom potrudil, da bom upravičil zaupanje svojih kolegov,« je poudaril in spomnil, da bo ta položaj prvič zasedel Danec.

Pogovori so bili zaradi nasprotovanja Turčije napeti in rezultat negotov do zadnjega trenutka. Ključno vlogo pri prepričevanju Turčije, naj vendarle podpre Rasmusena, je odigral ameriški predsednik Barack Obama. V Ankari so namreč Rasmusenu odločno nasprotovali, ker v imenu svobode izražanja pred leti ni obsodil karikatur proroka Mohameda v danskem tisku, ki so močno razburile muslimanski svet.

Ključna tema vrha je bil sicer po pričakovanih Afganistan, ki velja za preizkušnjo verodostojnosti Nata. Ameriški predsednik je ob koncu vrha izrazil zadowolstvo nad odločitvijo zaveznštva, da bo v Afganistan napotilo dodatnih 5000 vojaških in policijskih inštruktorjev. »Vesel sem, da so naši zavezniki v Natu izrazili močno in enotno podporo naši novi strategiji,« je dejal.

Vrh Nata je bil sicer tokrat vrh simbole: zaveznice so med svojimi vrstami prvič kot polnopravni članici pozdravile Hrvaško in Albanijo ter vrnitev Francije v vojaško poveljniško strukturo. Prav tako so se v sprejetih dokumentih zavezali, da vraata Nata tudi v prihodnje ostajajo odprta.

Slepni dan vodilni vrh, ki se je začel v petek z delovno večerjo v Baden-Badnu, so voditelji začeli s simboličnim sprehom čez most iz Kehla v Strasbourg nad reko Ren. Ob prihodu pred most je z nediplomatskim spodrljajem veliko pozornosti požel italijanski premier Silvio Berlusconi, ki je grobo prekršil protokol in se zaradi dolgega pogovora po mobilnem telefonu ni udeležil niti zadnjega skupinskega fotografiranja. Pogovarjal naj bi se s predsednikom turške vlade Erdogantom. (STA)

STRASBOURG - Vrh vojaškega pakta Nato

Nasilni izgredi in incidenti

Izgredniki so zanetili požar, ki je dejansko uničil hotel - Policia zaprla mejo

STRASBOURG - Nasprotniki Nata so včeraj med protesti metali gorče predmete v različne stavbe in tako zanetili požar v hotelu. Ognjeni zublji so se razširili do strehe hotela, zagorela pa sta tudi informacijski turistični urad in opustela stara carinarnica. Policia ni mogla potrditi, ali so bili v stavbah, ki jih je zajel ogenj, tudi ljudje. Protestniki so vdrli v hotel Ibis v Strasbourg nedaleč od mostu, ki povezuje Francijo in Nemčijo, zanetili požar in pokradli pijačo iz hotelskega bara. Drugod po mestu so začigali pnevmatike, iz katerih se je vil črn dim, ki ga je bilo mogoče videti tudi z nasprotnega brega Rena.

Policia je po hudih izgredih v bližini evropskega mostu med francoskim Strasbourgom in nemškim Kehlom, zaprla mejo med Francijo in Nemčijo.

ČEŠKA - Negotovosti pred današnjim vrhunskim srečanjem

Praga toplo sprejela ameriškega predsednika Vrh EU-ZDA pod vplivom zapletene češke situacije

PRAGA - Ameriški predsednik Barack Obama je po koncu vrha zveze Nato dopotoval v Prago, kjer se bo danes udeležil vrha EU-ZDA. Tradicionalno trdna zaveznička ZDA Češka si je močno prizadevala, da bi gostila vrh z novim ameriškim predsednikom. To naj bi bil nekakšen vrhunc njene predsedovanja EU, ki pa ga je zasenčil nedavni padec Topolanekove vlade, ki naj bi jo še aprila nasledila nova prehodna vlada. Obama, ki se je v okviru svojega obiska v Evropi že srečal z voditelji nekaterih najmočnejših držav na svetu, se bo v Pragi dvostransko sestal z nekaterimi evropskimi voditelji, med drugim Poljske in Španije, medtem ko je svojim gostiteljem namenil le malo časa.

Obama naj bi namreč zavrnil tako povabilo predsednika Krausa na uradno večerjo, kot tudi Topolanekovo povabilo na obisk ene od slovenskih čeških pivnic. Namesto tega je sinocnji večer preživel na zasebni večerji s soprogo Michelle, obiskala naj bi restavracijo s tradicionalno češko hrano. Kratko srečanje s Klausom in Topolanekom naj bi sledilo danes dopoldne na praškem gradu.

Ali je na Obamovo odločitev vplivala zapletena politična situacija na Češkem ali nedavne Topolanekove izjave v Evropskem parlamentu, ko je ameriški načrt za reševanje gospodarstva označil kot »pot v pekel«, ali pa morda ekscentrični Klaus, ki EU primerja s Sovjetsko zvezo in zanika podnebne spremembe, ni jasno.

Mediji sicer namigujejo, da se Obama v Pragi veseli predvsem srečanja z Václavom Havlom, vodjo žamete revolucije, s katerim naj bi se sestala v nedeljo popoldne. Že danes zvečer pa naj bi se s Havlom zasebno srečala ameriška državna sekretarka Hillary Clinton. Obamovo soprogo Michelle naj bi medtem v nedeljo kot uradna gostiteljica spremljala soproga predsednika Livia Klausova.

Glavna dogodka danes v Pragi bosta Obamov govor na trgu Hradčani, v katerem bo razgrnil vizijo sveta brez jedrskega orožja in naj bi si ga v živo ogledalo kakih 30.000 ljudi, ter vrh EU-ZDA. Tudi glede vrha se v medijih pojavlajo številni dvomi, pri čemer opozarjajo predvsem na »inflacijo« Obame in se sprašujejo, kaj novega lahko voditelji po vrhu G20 in zvezze Nato še povedo.

V zvezi z vrhom se pojavlajo pomisliki tudi zaradi politične situacije na Češkem, saj bo EU v časih krize, ko bi še posebej potrebovala močno vodstvo, nasproti ZDA predstavljal človek, ki je le še »navidezni« predsednik. Francoska tiskovna agencija AFP poleg tega povzema kritične ocene diplomatov iz Bruslja, da je bilo češko predsedovanje EU že doslej precej kaotično in vse pogosteje ostaja v senki velikih članic, kot so Velika Britanija, Francija in Nemčija. (STA)

Obama je s soprogo dospel na praško letališče ANSA

Zaustavili postopek o izročitvi Demjanjuka

WASHINGTON/BERLIN - Domnevnega nacističnega zločinka Johna Demjanjuka ZDA ne bodo, kot je bilo načrtovano, Nemčiji izročile v ponedeljek. Ameriško sodišče je sprejelo odločitev o zaustaviti postopka za izročitev, je po poročanju nemške tiskovne agencije dpa včeraj potrdila neimenovana tiskovna predstavnica nemškega pravosodnega ministervstva. Nacistični zločinec ukrajinskoga rodu, 89-letni John Demjanjuk, ki ga nemški pravosodni organi iščejo zaradi sodelovanja v poboju 29.000 Judov v taborišču Sobibor, bi moral v ponedeljek prispeti v München, potem ko so ameriške oblasti odločile, da ga bodo izgnali iz države.

Nemški pravosodni organi Demjanjuku očitajo, da je bil od 27. marca 1943 do konca septembra 1943 paznik v zaporu Sobibor, ki danes leži na Poljskem, in naj bi pomagal pri poboju najmanj 29.000 Judov. Sam trdi, da je bil v to delo prisiljen.

Leta 1986 so ga izročili Izraelu, kjer so ga obsodili na smrt, vendar ga je tamkajšnje vrhovno sodišče dve leti kasneje oprostilo, ker je obstajal dvom o njegovi identiteti. Demjanjuk je od leta 1954 živel v ZDA, ki so ga večkrat skušale izgnati, vendar ga nobena država, vključno z Ukrajinou, ni želesa sprejeti. Decembra lani je nemško vrhovno sodišče presodilo, da je za sojenje Demjanjuku pristojno deželno sodišče v Münchenu, saj je obtoženec leta 1952 živel v bližini bavarske prestolnice. Francoski sorodniki izgnanih Judov pa so napovedali, da bodo v Nemčiji vložili tožbe proti Demjanjuku, je danes poročal francoski dnevnik Le Parisien, ki se sklicuje na odvetnika Sergeja Klarsfelda. Iz Francije so v 40. letih minulega stoletja v zapor Sabibor odpeljali štiri konvoje francoskih Judov. (STA)

Sporni zakon o šiitski skupnosti bo spremenjen

KABUL - Afganistan predsednik Hamid Karzai je danes sporočil, da je ukazal ponoven pregled novega zakona o šiitski skupnosti, za katerega kritiki trdijo, da moškim omogoča, da nekaznovano posiljujejo svoje žene. Zakon je naletel na burne odzive po svetu, poroča ameriška tiskovna agencija AP. Zakon, ki ga je Karzaj podpisal minuli mesec, naj bi urejal družinsko življenje znotraj afganistske šiitske skupnosti, ki predstavljajo med deset in 20 odstotki od 30 milijonov Afganistanov. Eden od členov med drugim določa pogostnost spolnih odnosov med šiitskimi zakonci, po katerem imajo možje pravico do spolnega odnosa vsako četrto noč, razen če je žena bolna.

Razvojni sklad ZN za ženske meni, da zakon legalizira posilstvo žene s strani moža. Ameriški predsednik Barack Obama je danes ob robu vrha zveze Nato v Strasbourg zakon označil za odvraten in dejal, da je njegova administracija Karzajevi vladni že posredovala svoja stališča.

»Zelo pomembno je, da smo občutljivi za lokalno kulturo, toda obstajajo določena osnovna načela, ki bi jih morali upoštevati vsi narodi, in spoštovanje žensk in njihove slobode ter pravici je pomembno načelo,« je menil Obama.

Vprašanje pravic žensk je vir stalnih napetosti med konservativci in bolj liberalnimi predstavniki afganistske družbe. Talibani, ki so državi vladali v letih 1996-2001, so ženskam prepovedali pojavljanje v javnosti brez burke in spremstva moškega člena družine. Zdaj šolo obiskuje na milijone afganistskih deklic, številne ženske pa imajo lastna podjetja. V parlamentu je od 351 članov 89 žensk. (STA)

NAŠ POGOVOR - Nekdanji selektor italijanske odbojkarske reprezentance Carmelo Pittera

Černič je za Italijo to, kar je bil nekdaj Papi

Anastasi prepozno spreminja reprezentanco - Bolgarija in Rusija z italijanskim selektorjem boljša

Dolgoletni trener italijanske odbojkarske reprezentance Carmelo Pittera je bil v sredo gost v Kulturnem domu v Gorici, kjer je predstavil knjigo »Il Minivolley«. Z bivšim selektorjem članske izbrane vrste smo se pogovorili o sedanji reprezentanci in nasploh o odbojkarskem gibanju v Italiji.

Pittera je po rodu iz Catanie, živi pa v Mošu pri Gorici. Italijo je vodil na olimpijskih igrah v Moskvi, Seulu in Los Angelesu, bil je selektor Katarja, Egipta, nazadnje pa reprezentance veteranov, t. i. »generacije fenomenov«.

Kako ocenjujete italijansko odbojkarsko gibanje?

Gre za prehodno obdobje predvsem zaradi velikega števila tujev v italijanskem prvenstvu. Veliko je dobrih igralcev, ki pa so tehnično pomanjkljivi. V tem obdobju moramo biti torej potrežljivi. Selektor Anastasi je vsekakor na dobrati poti: v izbrani vrsti je nekaj mladih, med katerimi izstopa prav gotovo Martino. Igralec je sicer muha enodnevna. V nasprotju s prejšnjimi generacijami ali v primerjavi z Rusijo in Brazilijo, ki ima veliko garnituro, mi številne skupine nadebudnih odbojkarjev nimamo.

Zakaj v Italiji nimamo nove »generacije fenomenov«?

Menim, da smo več let sedeli na lovorkih in nismo pripravili podstave. Vsekakor lahko še popravimo napake. Ni se pozno.

Selektor moške reprezentance Anastasi je izbral ekipo, v kateri je kar nekaj novih imen.

Jaz sem edinolec navijač Italije, tako da ne bi komentiral Anastasijevih izbir. Vsekakor pa ne smemo mimo tege, da je spremenil reprezentanco ravno leto pred svetovnim prvenstvom, ki bo v Italiji. Sam bi spremenil postavo že pred zadnjimi olimpijskimi igrami.

Med reprezentanti sta tudi dva Slovence: Matej Černic in Loris Mania. Kako si razlagate to, da izhaja ta oba iz našega okolja?

Že v 80. letih smo jemali Furlanijo Julijsko krajino kot deželo, po kateri je dobro se zgledovati zaradi fizičnih in značajnih značilnosti igralcev. Z morfološkega vidika ostaja Furlanija še elitna dežela. Škoda, da ni vrhunskih ekip, zato se vse te značilnosti počasi izgubljajo oziroma je vse manj vrhunskih igralcev iz te dežele. Upam, da bo prišlo do sprememb.

Černic se v izbrano vrsto vrača

po letu dni. Je naš odbojkar še vedno zelo pomemben element v ekipi?

Matej je igralec, ki mora biti član ekipe. Gre za igralca, ki je v bistvu s trudem in željo dosegel vrh. Je zelo zagriven in značajno močen. Prav govorivo bi v tej ekipi lahko prevzel vlogo, ki jo je imel v prejšnjih sezona Papi. Ne bi znal oceniti Matejeve letošnje sezone, ne gre pa pozabiti, da je bil on eden odločilnih v finalu evropskega prvenstva v Rimu leta 2005.

Kaj pa Loris? Je naš libero presenečenje lanske sezone?

Mislim, da je Loris dober libero. To je vse, kar bi o njem povedal.

Italijanska reprezentanca se je lani uvrstila na OI skozi šivankino uho, na olimpijskem turnirju pa je vsekakor osvojila dobro 4. mesto. Kako si razlagate ta razplet?

V kvalifikacijah je bil glavni dejavnik utrujenost nekaterih ključnih igralcev. Obenem pa so ekipo mučile druge težave, ki so se napisled rešile. To je tudi omogočilo, da smo spet potrdili, da sodimo še vedno med boljše ekipe.

Letos je na vrsti evropsko prvenstvo. Kdo so favoriti?

Najnevarnejši ekipi sta bržkone Bolgarija in Rusija, ki ju vodita italijanska selektorja. Tudi gostitelja Turčijo ne gre podcenjevati. Neznanka je tudi, kaj bo storil Velasco s špansko reprezentanco.

Naslednje leto pa bo Italija goстила svetovno prvenstvo. Je Brazilija še najmočnejša reprezentanca?

Pred mesecem dni sem se pogovarjal z brazilskimi kolegi: povedali so mi, da imajo več kot deset perspektivnih dvometrašev. Nasprosto so v Braziliji zelo dobro organizirani, začenjajo pa že v osnovnih šolah. Kot sem že prej omenil, pa bi lahko Bolgarija in Rusija z italijanskima selektorjema pripravila presenečenje. Med nevarne tekmece pa sodijo tudi ZDA.

Večkrat ste ponovili, da tuje reprezentance, ki sodijo v sam svetovni vrh, vodijo italijanski strokovnjaki. Je italijanska odbojkarska šola še na višku?

Italijanski trenerji so dobri takrat, ko trenirajo že tehnično izpopolnjene odbojkarje. S taktičnega vidika so namreč zelo kvalitetni, zato lahko v ekipa, kot je na primer Bolgarija, predstavljajo pomembno okrepitev. Kar zadeva učenja tehnik, pa ne bi trdil isto.

Veronika Sossa

Carmelo Pittera je v sredo v goriškem Kulturnem domu predstavil svoje zadnje delo na področju učenja odbojke za otroke

BUMBACA

NAMIZNI TENIS - Po sinočnjem porazu v A1-ligi

Krasovke izpadle

Po izenačeni igri so proti Coccagliu izgubile dvobojo, ki bi ga lahko morda celo osvojile

Coccaglio - Kras ZKB 4:2

Merenda - Yuan Yuan 1:3 (5:11, 5:11, 11:8, 5:11); Wang Xue Lan - Crismancich 3:0 (11:2, 11:2, 11:3); Tomazini - Milič 3:1 (11:3, 9:11, 11:9, 11:5), Wang Xue Lan - Yuan Yuan 1:3 (8:11, 7:11, 15:13, 8:11), Merenda - Milič 3:2 (4:11, 2:11, 11:7, 11:2, 13:11), Tomazini - Crismancich 3:0 (11:8, 11:7, 11:9).

Krasovke so sinoči doživele poraz v Coccagliu proti neposrednemu tekmu za obstanek in so se že krog pred koncem rednega dela poslovile od najvišje namiznotniške lige.

Krasovke so upale, da bodo v Coccagliu izvršile najmanj točko, lahko pa bi celo zmagale, saj so bile skoraj vsi dvobojo izenačeni in je tekma trajala kar tri ure.

Krasova Kitajka Yuan je uvodoma premagala trdoživo Merendovo, kateri je sicer podarila set, Mateja Crismanciča pa je bila v drugem dvoboji brez moči proti Coccaglio Kitajki in bivši krasovki Wang Xue Lan. Naslednji dvoboj je bil povsem slovenski, saj se je Martina Milič spopadla z Izolanko Jano Tomazini in ji nudila močan odpor, ni je pa uspela premagati. Drugo točko za Kras je nato osvojila Yuanova v kitajskem »derbiju« z Wangovo. Slednja je pokazala, da je pri 41 letih še vedno izjemno kakovostna igralka, vendar ji primanjkuje hitrosti, zato je Yuanova brž prevladala, ko je pospešila ritem svojih udarcev.

Sledila je prava, za potek tekme odločilna drama. Miličeva je proti Merendovi odlično začela in povedala v setih z 2:0. Nato je igralka domačega moštva odlično reagirala, pri čemer je njena borbenost včasih presegla meje športnosti, pa tudi gledalci niso bili najbolj korektni. Kako koli že, Merenda je stanje v setih izenačila. V petem setu je Miličeva spet povojila in povedla s 6:0, žal pa nato pred izjemno napadalno igro nasprotnice ni več našla pravega orozja. Priložnost za vodstvo Krasa s 3:2 je tako splavala po vodi, končni izid pa je zapečatila Tomazinjeva z zmago proti Crismancichevi, ki pa se je bolj kotirani nasprotnici krčevito upiral in končala dvoboj z dvignjeno glavo.

Ostali izidi: Castelgoffredo - Libertas Siena 4:1, Molfetta - Riposto 4:0, Sandonatese - Zeus Quartu 4:0.

Vrstni red: Castelgoffredo 26, Sandonatese 22, Inottica Molfetta 16, Zeus Quartu 13, Montepaschi Siena 10, Coccaglio 7, Riposto 6, Kras ZKB 4.

Prihodnji krog (18.4.): Kras - Molfetta, Siena - Sandonatese, Riposto - Castelgoffredo, Zeus Quartu - Coccaglio.

ROKOMET - A1-liga

Drugi zaporedni poraz Tržačanov

Juventina - Pro Goriza 0:4 (0:2)

JUVENTINA: Petronio, Stasi, Grussu, Paravan (Pojan), Grudina, Gramazio, Marassi, Lutman, Cadez (Crismani), Mauro. TRENER: Currato.

Derbi deželnih mladincev je bil povsem enosmeren, kot zgovorno kaže že sam končni izid. Gostje so imeli stalno pobudo trdno v svojih rokah, okrnjena Juventina pa jim ni mogla do živega. Zaradi številnih šolskih izletov je trener Currato tokrat imel na razpolago zelo malo igralcev. Poleg tega tudi Cadez in Pavan sta igrala le po en polčas, saj bosta danes stopila na igrišče s prvo ekipo.

Kras in Vesna bosta na igrišču stopila še jutri, po včerajšnji zmagi proti Torviscosi pa si je San Luigi tudi matematično predčasno zagotovil prvo mesto na lestvici.

Ostali izidi: Sevegliano - Trieste Calcio 0:0, Staranzano - Fincantieri 2:1, Monfalcone - Domio 3:0, San Luigi - Torviscosa 5:1. **Jutri:** Kras - Muggia (ob

17.00), Ponziana - Vesna (ob 18.00).

PRVENSTVO PRIMAVERA
Triestina - Vicenza 1:2

TURNIR DEŽEL

Deželna reprezentanca Furlanije Julijsko krajino je na turnirju Dežel v Abruchih izgubila s 3:0 proti selekciji iz Veneta. V drugem polčasu je na igrišče stopil tudi nogometni Krasa Federico Orlando.

LJUBITELJI

Ljubitelji Proseka osvojili prvenstvo

Ljubitelji Latteria Gustin Prosek so včeraj na igrišču Ervatti premagali ekipo Lokomotiv iz Ronk kar s 7:0. Z zmago so že tri kroge pred koncem osvojili prvenstvo ljubiteljev, ki ga prireja Lega Calcio Nord-est. O tekmi bomo še poročali.

MOŠKA C-LIGA - Pokrajinski derbi v Repnu proti tržaškemu Ferro Alluminiju

Sloga Tabor Televita zmagala po petih setih

Olympia iztrgala točko v Buui - Gladka poraza Soče ZBDS in Vala Imse

Sloga Tabor Televita - Ferro Alluminio 3:2 (25:16, 16:25, 25:22, 20:25, 15:10)

SLOGA TABOR TELEVITA: Kante 7, Riolino 15, Slavec 13, Sorgo 8, Vatovac 23, V. Veljak 10, Peterlin (L), Strain, Štrajn, I. Veljak 1. TRENER: Božič

Sloga Tabor Televita je včeraj sicer zmagal, vendar prepustila točko tržaški tekmem, ki so potrdili, da so ena najbolj nepredvidljivih ekip v ligi, saj so zmožni tako izjemnih rezultatov kot polomov. Sinoč so zmagali zelo borbeno, odlično v obrambi in zelo motivirano, saj so si v mestnem derbiju že zeli zmage. Začeli so dokaj medlo in na začetku srečanja delovali povsem neobogljeno. Sloga Tabor je takoj visoko povedla z 11:2. Oster servis in predvsem odličen blok sta povsem spravila s tira goste, ki so bili proti razigranem slogašem dobesedno brez moči. V nadaljevanju je sicer Ferro Alluminio dosegel še nekaj točk, Sloga Tabor pa ni mogel več ogroziti.

V drugem nizu se je situacija povsem spremenila, saj je tokrat Sloga Tabor odpovedala na vsej črti. Tretji set je imel povsem neobičajen razplet. Po začetnem vodstvu gostov so slogaši izenačili, pri izidu 14:12 pa je zradi nevihte v repenski telovadnici prišlo do izpada električnega toka in sodnika sta moralna tekmo prekiniti za preko dvajset minut. Na srečo ta premor ni vplival na igro naše ekipe, ki je vodstvo obdržala do konca. Nato pa je žal spet popustila in gostje so povsem upravičeno izenačili v setih. V tie-breaku sta si bili do menjave igrišča ekipi povsem enakovredni, nakar so slogaši z bolj odločno igro pri mreži povedli in prednost brez težav obdržali do konca.

Trener Edi Božič: »Po dveh odličnih tekmacah v gosteh smo tokrat bili nekoliko manj učinkoviti, zato smo tudi izgubili dva seta, v boju za play-off pa je bila seveda nujna zmaga, ki smo jo tudi povsem zasluženo osvojili.« (INKA)

Buia - Olympia Tmedia 3:2 (17:25, 25:17, 24:26, 25:17, 15:11)

OLYMPIA: M. Komjanc 16, Terčič 9, Capparelli 7, Bernetič 15, Caprara 3, Hlede 4, E. Komjanc (L), Ma-

Slogin korektor Vatovac je na tekmi v Repnu dosegel 23 točk

Val Imsa - Basiliano 0:3 (24:26, 21:25, 21:25)

VAL IMSA: Devetak 3, Florenin 5, Marget 8, Masi 8, Corazza 9, Nanut 1; Plesničar (L), Radetič 10, Nanut 1, Povšič 0, Corazza. TRENER: Makuc.

Valovci so proti šesterki, ki se še bori za mesto v končnici, izgubili, a kljub porazu je bil tokrat trener Makuc zadovoljen z igro.

»Če bi tudi prejšnji igrali takoj, bi na lestvici lahko imeli kako točko več,« je dejal po srečanju.

Val je tokrat namreč igral dobro tako v obrambi kot v bloku in napadu, žal pa je bil servis večkrat neučinkovit in predvsem v ključnih trenutkih so fantje napravili nekaj preveč napak, predvsem v sprejemu servisa. V prvih dveh nizih Marget in soigralci niso začeli najbolje, na srečo pa so si zavihali rokave in uspeli nadoknaditi zaostanek. Ves vloženi trud pa se je izjavil v končnici, ko so jih pokopale neumne napake. V prvem nizu so pri izidu 24:24 zgrešili servis in nato še napad, v drugem pa so pri 20. točki napravili tri zaporedne napake in set je splaval po vodi. Zadnji niz je bil izenačen od začetka vse do izida 20:20, nato pa valovci niso uspeli zaključiti napada in Basiliano je prišel do novih treh točk.

Soča Zadružna banka Doberdob Sovodnje - CUS 0:3 (21:25, 17:25, 23:25)

SOČA ZDBS: Testen 13, S. Černic 10, Valentinič 7, I. Černic 3, J. Černic 0, Lango 6; Kragelj (L), M. Černic 0, Juren 0, Devetak, Škorjanc. TRENER: Battisti.

Proti nasprotniku, ki se je že predčasno rešil in nima velikih možnosti, da se uvrsti v končnico, bi varovanci trenerja Battistija lahko iztrgali kaj več. Tokrat sta odpovedala napad in obramba, predvsem v končnici setov, ko se je vnel boj za vsako žogo. Sočani so napravili nekaj napak v napadu in tako dejansko podarili zmago Tržičanom.

Ostali izid: PAV Natisonia - Rijutt 3:0

ZENSKA C-LIGA

Spet zelo pomembna zmaga za Slogo List

Volleybas - Sloga List 1:3 (17:25, 20:25, 26:24, 22:25)

SLOGA LIST: Gregori 11, Cvelbar 6, Bukavec 20, Babudri 30, Starec 6, Ciocchi 5, Gantar (L), Pertot 2, A. Spangaro 0, Maurovich, M. Spangaro. TRENER: Drasič.

Slogašice so tokrat na govorjanju v Vidmu res prijetno presenetile. Odigrale so odlično tekmo, verjetno eno najboljših letos. Še sam pristop k srečanju je bil povsem pozitiven. Naše igralke so se tokrat opremile z veliko mero odločnosti, predvsem pa s pravo koncentracijo, ki je niso pustile nikoli skozi vse srečanje. Vajeti igre so imele stalno v svojih rokah. Odlično so sprejemale in stalno vodile. Nekoliko se jim je zataknilo le v tretjem nizu, ki so ga morale domačinkam prepustiti na razliko, a tu ni šlo za padec v igri, saj bi lahko z nekaj športne sreče srečanje zaključile že po treh nizih igre.

Poglavlje zase je na sinočem srečanju predstavljala Tanja Babudri, ki je s tridesetimi osebnimi točkami in sploh z odlično igro na mreži predstavljala za nasprotnike nerešljivo uganko. Odlično so se odrezale tudi ostale igralke in po mnemu vseh na tekmi, tudi nasprotnikov, bi s tako igro prav lahko igrale v play-offu za napredovanje.

No, do tega ne bo prišlo, ostaja pa dejstvo, da ekipa ni vrgla puške v koruzo in se še trdno bori za obstanek v ligi. (INKA)

Obvestila

ZŠDI sklicuje redni občni zbor, ki bo v petek, 17. aprila, ob 20. uri v prvem in ob 20.30, v drugem sklicaju v dvorani SKD I. Gruden v Načrežini.

SK DEVIN prireja za zaključek letošnje sezone 4-dnevni velikonočni smučarski izlet od 10. do 13. aprila 2009 v Sexten in Pusterwald. Informacije in vpisovanje na: info@skdevin.it ali na tel. 340-2232538

ŽENSKA D-LIGA - Bor Breg v Čedadu

Združena ekipa se ni pustila presenetiti

ASFJR Cividale - Bor Breg KB 1:3 (23:25, 25:5, 15:25, 17:25)

BOR-BREG KB: Vodopivec 12, Sancin 12, Grgić 11, Spetič 14, Flego 9, Gruden 2, Contin (L), Bezenšek 0, Sadlowski 0, Della Mea. Trener: Smotlak.

Združena ekipa Bora in Brege se iz Čedadova vrača z vsemi tremi točkami, čeprav je po prvih dveh setih zgledalo, da bo zelo težko prišla do zmage. Domača igralke so namreč srečanje začele zelo odločno. Dobro so blokirale in braniče, tako da so plave s težavo prihajale do točk. Kljub temu so naše igralke prvi set osvojile na razliko, vodile pa so že s 24:19, v drugem pa je bila na igrišču le ena ekipa. Bor-Breg je namreč odpovedal v vseh elementih in tako zbral pičlih pet točk, kar je njegov letosnjki negativni rekord.

Na srečo so se okrnjene Smotlakove varovanke v zadnjih dveh nizih vendarle zbrale in dokazale, da so boljše od domače ekipe, ki je po tem porazu matemati-

čno izpadla iz lige. Plave so začele boljše servirati, na mreži pa postale precej bolj učinkovite. Tako so v tretjem in četrtem setu stalno prepricljivo vodile in naredile nov korak naprej v poti do play-offa.

Zdaj imajo naše igralke dva tedna časa, da sanirajo vse poškodbe in pridejo spet v formo pred serijo odločilnih tekem. (T.G.)

UNDER 16 ŽENSKE Danes v finalu tudi Bor Kinemax

V telovadnici pri Briščikih bodo danes finalni del pokrajinske faze prvenstva under 16 na Tržaškem. Nastopa tudi Bor Kinemax, ki je bil v svoji kvalifikacijski skupini druži.

Spored: 9.30 Triestina Volley - Bor Kinemax; 11.30 Altura B - System Volley; ob 16.30 za 3. mesto; ob 18.30 finale.

1. MOŠKA DIVIZIJA - Polfinalne končnice na Goriškem

Naš prapor po štirih setih premagal Olympio

Olympia - Naš Prapor 1:3 (18:25, 25:23, 20:25, 22:25)

OLYMPIA: E. Fajt 15, R. Mucci 12, I. Komjanc 7, P. Brotto 0, A. Terpin 6, D. Polesel 1, M. Frandoli (libero) 0, R. Dorni, D. Pavlovič 0, F. Blasig 7, G. Lango Servisi: Točke/Napake 2/9

NAŠ PRAPOR: L. Kuštrin 25, A. Braione 16, V. Juretič 5, P. Boschin 8, S. Beganovič 2, S. Valentinič 6, M. Munarin 0, P. Bajt 0, L. Feri 9, M. Romano (libero) 0, Servisi: Točke/Napake: 1/10

V prvi tekmi končnice polfinalne končnice za napredovanje v D-ligo so zmago v derbiju slavili Brici. Že od začetka je bilo jasno, da bo tekma živčna in da bodo o zamagovalcu odločale napake, ne pa lepa igra. V prvem setu je na mestu tolkača za Olympio nastopal Fajt, ki je zamenjal Brotto. Naš Prapor je bil zelo učinkovit v napadu, pridobil je prednost in jo obdržal do konca seta. Drugi set je bil podoben prvemu, razen v končnici, ko so napake naredili gosti, in stanje je bilo izenačeno. V tretjem setu sta si bili ekipo enakovredni, Olympia je bi-

la učinkovitejša preko centrov, gostje pa preko kril in so to v končnici seta dobro izkoristili. V četrtem setu je trener Olympia Terpin zamenjal postavo, tako da je Fajt igral v vlogi korektora, na krilu pa Brotto. Zamenjava se je izkazala za pravilno. Olympia je vodila vse do 20. točke in to tudi s petimi točkami prednosti. Takrat je prišlo do pravega black-outa, gostje so z dobrimi napadi in dvema blokomata nadoknali zaostanek in zmagali.

Povratna tekma bo v sredo, 9. aprila ob 20.30 v telovadnici Kulturnega doma. Tega dne se bosta prvič pomerila tudi druga dva polfinalista, to sta Soča in Intrepida Mariano. Tekma bo v Sovodnjah, s pričetkom ob 20.30.

1. ŽENSKA DIVIZIJA
Govolley Kmečka banka - Morarese

1:3 (15:25, 25:15, 12:25, 21:25)

GOVOLLEY KMEČKA BANKA: M. Zavadal, G. Zavadal, Danielis, Degano, Valentinsig, Ragus, Uršič. Trener: Rajko Petrejan.

Govolley je v predzadnjem krogu izgubil proti Morareseju, ki ga je dohitel na 2. mestu lestvice, ni pa ga

prehitel, saj ima slabši količnik v setih. Položaj na vrhu lestvice še ni definiran, najverjetnejše pa bo Morarese Govolleyev nasprotnik tudi v končnici za napredovanje.

Včeraj so varovanke trenerja Petrejanove igrale v zelo okrnjeni postavi, saj so bile nekatere standardne igralke na šolskem izletu, Morarese pa ni privolil v preložitev tekme. Za Govolley pa je prvič zaigrala tudi izkušena Paola Uršič, za katero upajajo, da bo pomagala tudi v play-offu. Po zmedenem prvem setu so Goričanke reagirale in s požrtvovalno igro osvojile drugi set. V tretjem je prišla na dan predvidljivost napada naše ekipe, ki pa je v četrtem spet igrala boljše, žal pa je naredila preveč napak v končnici.

Zagotovo bo v play-offu pela drugačna pesem.

Vrstni red: Pro Romans 54, Govolley Kmečka banka in Morarese 53, Villesse 45, Capriva in Azzurra 29, Pieris 26, Lucinico 24, Staranzano 20, Soča 11, Fincantieri 10, Cormons 9 (Govolley Kmečka banka in Morarese s tekmo več).

KOŠARKA - Moška D-liga

Dom se je moral sprizniti z izpadom

Podvig Kontovela proti Romansu - Breg je v Miljah upravičil vlogo favorita

Dom - Pallacanestro Monfalcone

47:71 (10:22, 28:34, 45:57)

DOM: Covi 10 (-, 2:4, 2:9), Cej 10 (4:5, 3:10, 0:6), Collenzini 3 (1:2, 1:6, 0:2), Oblak 3 (3:4, 0:1, -), Zavadlav 3 (1:4, 1:8, -); Čotar 1 (1:2, 0:3, -), Belli 7 (2:6, 1:3, 1:1), Faganel 10 (-, 2:5, 2:5), Kristančič 3 (1:4, 1:8, -), trener David Ambrosi.

Domovci so sinoči izgubili zadnjo domačo tekmo proti ekipi Pallacanestro Monfalcone. Ker je Poggi hkrati zmagal proti Dinamu so Ambroševi varovanci matematično izpadli v promocijsko prvenstvo.

Po izenačenih uvodnih minutah so gostje izkoristili številne Domove izgubljene žoge in trenutno naklonjenost sodnikov in si z delnim izidom 14:3 priborili 12 točk naskoka. Tržaški sodniški par pa domačinov konec koncov ni oškodoval, saj je za tem sodil njim v prid. V drugi četrtini so Faganel in ostali z nekoliko boljšo obrambo in predvsem večjim številom pridobljenih kot izgubljenih žog razpolovili razliko. Tako po glavnem odmoru je Domov kapetan David Cej s košem zmanjšal zaostanek na štiri točke. Žal so za tem gostje spet prisnili na plin in si z vselej odličnim Cisilinom na čelu kmalu zagotovili zanesljivo prednost. Tržaški branilec je tokrat predstavljal nerešljivo ugnako za Ambroševe fante, saj je zadeval iz vseh položajev, prav ob izteku tretje četrtine pa celo s črte za tri točke na lastni polovici igrišča. Tekme je bilo dejansko že takrat konec, saj so domovci v zadnjih desetih minutah dosegli pičli dve točki izza črte prostih metov. Gostje pa so še naprej zadevali kot do tedaj in na koncu zasluženo vso slavili. (M.O.)

Jan Sossi
(Kontovel) se je
izkazal v drugi
četrtini

KROMA

Romans - Kontovel 72:85 (18:21,
33:39, 51:57)

KONTOVEL: Paoletič 13 (2:2,
4:7, 1:4), Sossi 6 (1:2, 1:1, 1:4), Švab 27
(16:20, 4:7, 1:1), A. Šušteršič 11 (2:2,
-, 3:5), Godnič 9 (3:4, 3:6, 0:1), Bufon 3
(-, 0:2, 1:1), Lisjak (-, 0:1, -), Genardi 2
(2:2, -, -), Zaccaria 13 (5:6, 4:5, -),
nv: Guštin, Vodopivec, Bukavec, trener D. Sušteršič.

SON: 36; Pon: Lisjak (33), A. Šušteršič (33), Bufon (38).

Kontovelci, ki so nastopili brez trenerja Brumna zaradi diskvalifikacije, zamenjal ga je Danijel Šušteršič, so v predzadnjem krogu poskrbeli za lep podvig in v gosteh premagali četrtovršeni Romans. Naši košarkarji so nastopili neobremenjeni, toda odločni, da dobro igrajo in poskusijo preneneti favoriziranega nasprotnika. Tako so povedli in bili v prednosti nekaj točk do začetka trete četrtine, ko so jih gostitelji dohitali in začel se je izenačen boj za vsako točko. Sedem minut pred koncem je bil izid izenačen 64:64. Tedaj je stopil v ospredje Marko Švab, ki je polovil veliko odbitih žog in izsilil proste mete. V odločilnih minutah jih je uspešno izvedel osem zaporedoma (skupno kar 16:20). Kotovelci so si prigrali zanesljivo prednost in tudi zasluženo zmagali.

Za lep uspeh je treba pohvaliti vso ekipo, še posebno pa Marka Švaba in Jana Sossija, ki je dobro igral v drugi četrtini. (lako)

Intermuggia - Breg 69:81 (14:25,
27:47, 49:68)

BREG: Pozar 2 (-, 1:3, -); Cerne 8 (-, 4:5, 0:1), Sila 10 (-, 2:4, 2:2), Cociančič 2 (2:4, 0:2, -), Udovič 2 (-, 1:1, -), Grazioso 10 (-, 5:5, 0:3), Lokatos 17 (2:4, 3:4, 3:6), Glavnina 6 (-, 0:2, 2:2), Zeriali 7 (5:9, 1:5, 0:1), Klarica 17 (1:2, 5:9, 2:4), Petaros 0. TRENER: Krašovec. SON: 20; PON: Lokatos v 39. minut.

Brežani so osvojili še dve razpoložljivi točki, v naslednjem, zadnjem krogu pa bi radi še postavili rekord: dokončati prvenstvo z le enim porazom.

Kraševčevi varovanci so tudi tokrat upravičili vlogo favoritor: po desetih minutah so si prigrali že deset točk prednosti, od koncu druge četrtine pa prednost podvojili. Trener je na gostovanju dal priložnost predvsem tistim igralcem, ki so med prvenstvom manj igrali. Vseskozi so se na igrišču vrstili starejši in mlajši igralci, med katерimi sta se izkazala Grazioso v prvem delu, Glavnina pa v drugem.

Po visokem vodstvu iz prvega polčasa so svoj item Brežani diktirali tudi v tretji četrtini, v zadnji pa so nasprotniki s serijo trojk reagirali. Zaostanek so zmanjšali na deset točk, kar je zdramilo goste, ki so spet zigrali zbrano in zaslужeno osvojili končno zmago.

Ostali izidi: NAB - Villesse 82:84; San Vito - Libertas TS 71:53; Dinamo GO - Poggi 2000 71:84.

DRŽAVNA C-LIGA: Včerajšnji izid: Padova - Caorle 60:68.

Danes konec turnirja Sabe za veterane

Danes se bo končal tradicionalni mednarodni košarkarski turnir veteranov v organizaciji društva Saba. Na njem ob gostiteljski ekipi nastopajo tudi Polet, Banka Koper in Eurotrans Trieste.

Dosedanji izidi: Banka Koper - Saba 56:49; Polet - Eurotrans Trieste 69:74; Saba - Polet 46:54; Eurotrans TS - Banka Koper 52:66. Vrstni red: Banka Koper 6, Trans TS in Polet 3, Saba 0. Današnji spored (športna dvoana na Čariboli): 9:30 Polet - Banka Koper; 11:00 Saba - Trans TS.

Domači šport

DANES

Nedelja, 5. aprila 2009

KOŠARKA

DRŽAVNA MOŠKA C-LIGA - 18:00 v Trstu, Judovec: Jadran Mark - Virtus Udine; 18:00 v Pordenonu: Intermeč - Bor Radenska

TENIS

ŽENSKA B-LIGA - 9:00 na Padričah: Gaja - Treviglio MOŠKA C-LIGA - 9:00 v Canevi: Caneva - Gaja

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA - 16:00 - Repnu: Kras Koimpex - Staranzano; 16:00 v Krizu: Vesna - Lignano; 16:00 v Koprivenem: Capriva - Juventus

1. AMATERSKA LIGA - 16:00 v Ronkah: Ronchi - Primorec; 16:00 pri Domju: Domio - Sovodnje

2. AMATERSKA LIGA - 16:00 v Bazovici: Zarja Gaja - Opicina; 16:00 v Villi Vicentini: Villa - Primorje Interland; 16:00 v Dolini: Breg - Esperia

3. AMATERSKA LIGA - 16:00 v Doberdobu: Mladost - Muglia

DEŽELNI NARAČAJNIKI - 10:30 v Dolini: Pomlad - San Giovanni

NAJMLAJŠI - 10:30 v Krizu: Pomlad - Esperia; 10:30 v Podgori: Juventina - Pro Gorizia

ZAČETNIKI - 12:00 v Trstu, Ul. Felluga: San Luigi - Pomlad B

ODBOJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA - 19:00 v Trstu, 1. maj: Breg Bor ZKB - Volley club

2. ŽENSKA DIVIZIJA - 16:00 v Trstu: S. Andrea - Kontovel

UNDER 16 MOŠKI - 16:00 na Opčinah: Sloga - Altura

UNDER 16 ŽENSKE - 9:30 pri Briščikih: Bor Kinemax - Triestina Volley (polfinale, finalni del od 16:30 dalje)

UNDER 14 MOŠKI - 11:00 na Opčinah: Sloga Rast - Futura Cordenons; 16:00 v Červirjanu: Cervignano - Olympia Fer-Style

UNDER 13 MEŠANO - 10:00 na Prosek: Kontovel - Virtus

UNDER 12 MEŠANO - 15:30 v Krminu: VBL Cormons - Olympia Corsi

NAMIZNI TENIS

MOŠKA D1-LIGA - 10:00 v Zgoniku: Kras - Libertas Latisana

Alberto Zenič gost Športela

Zamejski izvedenec za motociklizem in avtomobilizem Alberto Zenič bo gost jutrišnjega Športela (TV Koper ob 22.30), v pogovoru z voditeljem oddaje Igorjem Malalanom pa bo najprej odgovarjal na vprašanje, s čim se pravzaprav ukvarja zdaj.

Pripravili so tudi bogat izbor prispevkov in sicer z Jadranove košarkarske tekme, z nastopa oddobnjarkov Kontovela, ki so že napredovali v D-ligo, z nagrajevanja Šport in šola v devinsko-nabrežinski Občini, z nogometne tekme Zarje Gaje in s prvega domačega prvenstvenega nastopa v B-ligi Gajinih teniških igralk.

Oddajo bo, kot vedno, sklenila nagradna igra Poglej me v oči.

HOKEJ NA ROLERJIH - A1-liga

Živčnost odločilni dejavnik za poraz

Aleš Fajdiga je na
gostovanju v
Ferrari dosegel
prva dva zadetka

KROMA

Ferrara - Polet ZKB Kwins 5:3

STRELCA: Fajdiga 2, Battisti 1.

POLET: Kokorovec, Fajdiga, Ferjančič, Cavalieri, Battisti, Berquier, De Iaco, Fabietti, Petronijevič, Galessi. TRENER: Ferjančič.

Polet ZKB Kwins se z gostovanja vrača praznih rok. Openski hokejisti so izgubili po izredno napetih tekmi; ravno nervozna je bila najbrž odločilni dejavnik za končni razplet. Ferrara, ki se še bori za obstanek, je nastopila zelo motivirano.

Polet Kwins je začel odločno in po prvem polčasu že vodil z 2:0. Obakrat je mrežo zatrezel Fajdiga. V tem delu je bila sicer obramba bolj ohlapna, napad pa je bil učinkovit. V nadaljevanju so gostitelji

začeli predvajati grobo igro, ki je sodniki niso kaznovali. Poletovci pa so nasedli in bili zato kaznivali z izključitvami. Tako je Ferrara, ki je vseskozi igrala v številčni premoči, nadoknadal zaostanek in tudi povredila na 3:2. Z golom Battistija se je stanje uravnovesilo. V tretjem delu pa je sodnik zaradi protestov izključil do konca tekme Kokorovca, Ferjančiča pa za 10 minut. Polet je zato odigral zadnjio tretjino s tremi igralci. Ferrara je številčno premoč izkoristila in doseglila še dva zadetka.

Poraz sicer ni spremenil položaja kwinsov na lestvici - uvrstitev v končnico jim vsekakor ne more več uiti.

KOŠARKA - Končnica promocijske lige

Sokol dobro začel

Nabrežinci zanesljivo premagali Mossa, za katero igrata tudi veterana Turel in Sfiligoi ter Slovenec Grauner

Sokol Ca' D'oro - Mossa 69:43 (16:10, 33:22, 55:35)

SOKOL: Spadoni 8, Vidali 2, Umek 12, Križman 8, Hmeljak 21, Doljak 13, Malalan, Budin 3, Sossi, Matej Guštin 2, Devetak, trener Gruden.

3 točke: Umek 3, Doljak 2, Hmeljak 2, Spadoni 2.

Sokol je na najboljši način začel nastope na sklepnom turnirju za napredovanje v D-ligo. Doma je zasluženo in zanesljivo premagalo Mossa, ki je v svojih vrstah ima dve zvezne imeni, kot sta Turel in Sfiligoi, ki sta igrala v najvišji ligi. Predvsem Turela se naši ljubitelji košarkarje dobro spominjajo, saj je bil v "zlatih" Jadranovih časih med najnevanrejšimi naspotnik in je stalno dosegal po 30 in več točk. Oba sta sedaj že v letih (krepko več kot 40) in nista mogla kaj dosti proti razigranim gostiteljem. Z Mossom igra tudi nekdajni Domovski košarkar Miha Gravner, ki je bil med boljšimi v svoji ekipi in je tudi prispeval 12 točk.

Gostje so držali korak s sokoli le v prvi četrtini, že v drugi pa je prišla na dan predvsem boljša telesna priprava domačih košarkarjev. V tretji četrtini so gostitelji z uspešnimi protinapadi in s točnimi meti od daleč, pri čemer se je predvsem izkazal Marko Hmeljak, odločno povedli in sklenili ta del točno z 20 točkami prednosti. Že tedaj je bilo tekme dejansko konec. V zadnji četrtini je Sokol branil prednost in na koncu slavil visoko zmago. (lako)

Ostali izidi: Sciglietto - Amatori Isontini 76:61, Virtus TS - Atletismo 52:69, Skyscrapers - Grado 72:89.

Vrstni red: Athletismo in Grado 12, Sokol in Sciglietto 10, Skyscrapers 8, Amatori Isontini 4, Virtus TS in Mossa 0.

Prihodnji krog (17. in 18.4.): Grado - Sokol (18.4. ob 20.30 v Grado) dež.

Marko Hmeljak je bil najboljši strelec Sokola

Rai Tre

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Mile)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

20.20 Tv Kocka:
Martina in ptičje strašilo: Benetke
20.30 Deželni TV dnevnik
20.50 Vabilo v gledališče:
Edoardo Erba -
Maraton v New Yorku,
sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

Rai Uno

6.00 Aktualno: Quello che
6.30 Aktualno: Sabato & Domenica
9.25 Blagoslov palomovih in oljčnih vej,
sledita Sveti maša in Angelus
12.20 Aktualno: Linea verde
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Domenica In - L'Arena
15.15 Variete: Domenica In... sieme
16.30 Dnevnik, vremenska napoved in
prometne vesti
18.00 Variete: Domenica In - 7 giorni
20.00 Dnevnik, vremenska napoved in
športne vesti
20.40 Kvizi: Affari tuoi (v. Max Giusti)
21.30 Nan.: Bakhita (It., '08, r. G. Cam-
piotti, i. F.K. Boye)
23.30 Dnevnik, sledita Speciale Tg1 in
Oltremoda

Rai Due

6.15 Aktualno: Inconscio e magia psiche
6.45 Aktualno: Mattina in famiglia
10.00 Dnevnik
10.05 13.00 Šport: Pole position
11.00 19.00 Šport: Formula 1, Velika na-
grada Malezije
13.15 Dnevnik
13.25 Aktualno: Tg Motori, sledi Tg Eat
Parade
13.45 Variete: Quelli che.. aspettano
15.30 Variete: Quelli che il calcio e...
17.05 Šport: Stadio sprint
18.00 Dnevnik in vremenska napoved
18.05 Šport: 90° minuto
19.35 Nan.: Squadra speciale Lipsia
20.00 Nan.: Piloti
20.30 Dnevnik
21.00 Nan.: Numb3rs
22.35 Šport: La domenica sportiva
1.00 Nočni dnevnik

Rai Tre

6.00 Aktualno: Fuori orario
7.00 Variete: Aspettando E' domenica
papà
7.45 Variete: Mamme in Blog
7.50 Variete: E' domenica papà
8.15 Risanke
9.40 Una lacrima sul viso (kom., It., '64,
i. B. Solo, L. Efrikan)
11.15 Aktualno: Tg Buongiorno Europa,
sledi Tg RegionEuropa
12.00 Dnevnik, šport in vremenska napoved
12.25 Aktualno: TeleCamere
12.55 Aktualno: Racconti di vita, sledi
Passepartout
14.00 Deželni dnevnik
14.30 Aktualno: In 1/2 h
15.00 Dnevnik - Kratke vesti in promet-
ne informacije
15.05 Belgija: kolesarstvo, Giro delle Fian-
dere
16.45 Dok.: Alle falde del Kilimangiaro (v.
L. Colò)
18.00 Kvizi: Per un pugno di libri
18.55 Dnevnik in vremenska napoved
20.00 Variete: Blob
20.10 Variete: Che tempo che fa
21.30 Aktualno: Report
23.20 Deželni dnevnik
23.35 Variete: Glob, l'osceno del villaggio
0.35 Nočni dnevnik, sledi TeleCamere

Rete 4

6.55 Dnevnik: Pregled tiska
7.25 Nan.: Ellery Queen
9.30 Dok.: Puglia - Dalle isole Tremiti a
Trani
10.00 Sveti maša
11.00 Aktualno: Pianeta mare
11.30 Dnevnik, prometne informacije
12.10 Aktualno: Melaverde
13.30 Dnevnik in vremenska napoved

14.05 Film: Brama di vivere (dram., ZDA,
'56, r. V. Minnelli, i. K. Douglas, A.
Quinn)
14.30 17.20 Dnevnik in vremenska na-
poved
16.30 Film: Taverna Paradiso (kom.,
ZDA, '78, r.-i. S. Stallone, i. L. Ca-
nalito, A. Assante)
18.55 Dnevnik in vremenska napoved
19.35 Nan.: Il ritorno di Colombo
21.30 Nan.: Siska
22.30 Šport: Controcampo posticipo, sledi
Controcampo in Fuoricampo
1.20 Nočni dnevnik

Canale 5

6.00 Dnevnik - Prima pagina
7.55 Dnevnik, prometne informacije,
vremenska napoved
8.00 Jutranji dnevnik
8.50 Aktualno: Le frontiere dello Spirito
9.45 Aktualno: Verissimo - Tutti i colori
della cronaca
13.00 Dnevnik, vremenska napoved,
Okusi
13.40 Resničnostni show: La fattoria
14.10 Resničnostni show: Grande fratello
14.30 Nan.: Anna e i cinque
16.30 Variete: Questa domenica
18.50 Kvizi: Chi vuol essere milionario
20.00 Dnevnik, vremenska napoved
20.40 Variete: Paperissima Sprint
21.30 Resničnostni show: La fattoria (v. P.
Perego)
0.20 Variete: Maurizio Costanzo Show
1.30 Nočni dnevnik in vremenska na-
poved

Italia 1

6.15 Nan.: Still Standing
7.00 Nan.: Mowgli - Il libro della giun-
glia
7.45 Risanke
10.55 Nan.: Robin Hood
11.50 Nan.: Willy, il principe di Bel Air
12.25 Dnevnik in vremenska napoved
13.00 Šport: Guida al campionato
14.00 Šport: Grand Prix
14.35 Film: Intrappolati al centro della
terra (akc., NZ, '03, i. M. Rogers)
15.30 17.05, 20.30 Dnevnik - Kratke ve-
sti in vremenska napoved
16.20 Film: La Spada magica - Alla ri-
cerca di Camelot (anim., ZDA, '98,
r. F. Du Chau)
17.55 Nan.: Lizzie McGuire
18.30 Dnevnik
19.00 Nan.: Tutto in famiglia
19.35 Film: Top model per caso (kom.,
ZDA, '01, režija M.S. Waters, igra
Monica Potter)

21.15 Variete: Colorado
0.00 Variete: Le Iene
1.45 Športne vesti

Tele 4

6.55 Koncert: Le sinfonie di Mozart
8.25 Tra scienza e coscienza
9.40 Aktualno: Ski magazine
10.45 Dokumentarec
11.10 Saul 2000 - Ripartire da Damasco
12.00 Angelus
12.25 Fede, perché no?
12.30 Fra ieri e oggi
12.40 Aktualno: Trottola
13.10 Qui Tolmazzo
13.20 Musica, che passione
13.30 Aktualno: Attenti al cuoco (pon.)
14.05 Camper magazine
14.45 Film: Cuore di donna
16.00 Sul Carso, nella natura e in fatto-
ria
16.15 Vaterpolo: Pallanuoto Trieste -
Bergamo Alta
17.30 Risanke

13.30 Aktualno: Attenti al cuoco (pon.)
14.05 Camper magazine
14.45 Film: Cuore di donna
16.00 Sul Carso, nella natura e in fatto-
ria
16.15 Vaterpolo: Pallanuoto Trieste -
Bergamo Alta
17.30 Risanke

19.30 Aktualno: ...e domani e' lunedì
22.30 Palco, gli eventi in Tv
22.55 Aktualno: Olimpionici, Famosi pre-
sentati e passati
23.05 Film: Hiroshima: inferno di cene-
re
0.45 Voci dal ghetto »Canzoni nascoste«

La 7

6.00 Dnevnik, vremenska
napoved in prometne vesti
7.00 Aktualno: Omnibus Week-end, sledi
OmniBus Life
10.10 Aktualno: La settimana
10.25 Nan.: FX
11.30 Šport: Pregara, sledi Superbike,
3.round, 1. tekma, Španija
13.00 Dnevnik in športne vesti
13.30 Nan.: Non abbiate paura - La vita
di Giovanni Paolo II
15.20 Šport: Superbike, 2. tekma, Špan-
ija
16.50 Film: Hawaii (pust., ZDA, '66, r. G.
Roy Hill, i. J. Andrews)
20.00 Dnevnik
20.30 Resničnostni show: Chef per un
giorno
21.30 Variete: Grazie al cielo sei qui
23.30 Dnevnik - športne vesti
23.35 Aktualno: Reality
0.30 Dnevnik in športne vesti
1.25 Film: Carosello napoletano (glasb.,
It., '54, i. P. Stoppa, S. Loren)

15.00 Q - Trendovska oddaja
15.55 Glasb. oddaja: In orbita
16.25 Folkest in Kopru
17.00 Dok. odd.: Neapelj
17.30 Potopisi
18.00 Glasb. spomini z Borisom Kopi-
tarjem
19.00 22.00, 0.20 Vsedanes - Tv dnevnik
19.25 Tednik
20.00 Vesolje je ...
20.30 Istra in...
21.00 Dok. odd.: Mogočni stroji
22.15 Nedeljski športni dnevnik
22.30 Slovenski magazin
23.00 Glasbena oddaja
23.25 Nan.: Reilly
0.35 Čezmejna TV TDD - Tv dnevnik v
slovenskem jeziku

14.35 Športnik izbira glasbo; 15.30 DIO; 16.05
Popevki tedna; 18.00 Morda niše vedeli;
18.35 Pregled športnih dogodkov; 18.55 Od-
poved oddaje; 19.00 Dnevnik; 19.30 Val-
odrom; 21.00 Generator; 22.00 Zrcalo dne-
va; 22.30 Drugi val.

SLOVENIJA 3

6.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00, 0.00 Po-
ročila; 7.00 Kronika; 7.22 Dobro jutro; 8.00
Lirični utriek; 10.00 Sv. Maša; 11.00 Kon-
cert; 13.05 Arsove spominice; 14.05 Hu-
moreska; 14.35 Operno popoldne; 15.30
DIO; 16.05 Glasba naša ljubezen; 18.05 Spo-
mini, pisma, potopisi; 18.25 Serenade; 18.40
Sedmi dan; 19.00 Obiski kraljice; 20.00 Vo-
kalno-instrumentalna glasba; 22.05 Literar-
ni portret; 22.30 Slovenski koncert; 23.55 Li-
rični utriek.

RADIO KOROŠKA

6.00-9.00 Dobro jutro - Guten Morgen;
9.00-10.00 Zajtrk s profilom; 12.00-13.00 Če-
stitek in pozdravi; 15.00-18.00 Vikend, vmes
Studio ob 17-ih; - Radio Agora: dnevno 13.00-
15.00 Agora - Divan; 18.00-6.00 svobodni ra-
dio; - Radio Dva: 10.00-12.00 Sedmi dan.

HOROSKOP

OVEN 21.3.-20.4.: Vaše živje-
nje bo zaplulo v nekoliko bolj
umirjene vode. Še vedno boste čez dan
izredno aktivni in zaposleni, toda
uspelo vam bo krpati začetek s kon-
cem. Pri delu boste zbrani.

BIK 21.4.-20.5.: Tudi vas bo
predramili sveži po-
mladni vetrči in v vaše srce vnesli ne-
koliko več zasanjanosti in zaneseno-
sti. Uživali boste v druženju z drugimi
ljudmi.

DVOČKA 21.5.-21.6.: Vaših
skrb, povezanih z material-
nim stanjem, ne bo konec, dokler ne
boste sprejeli nekaj ključnih odločitev.
Postavite na tehtnico njihove predno-
sti in pomanjkljivosti.

RAK 22.6.-22.7.: Prihodnji te-
den se boste nekliko raz-
bremenili skrb. Našli boste več časa za
svoje veselje. Občutek, da vas nihče ne
razume, vas bo minil in spet boste bolj
zaupali vase.

LEV 23.7.-23.8.: Na delov-
nem mestu vam bo splet
okoliščin prinesel priložnosti, ki jih lah-
ko s pametnim ravnanjem izkoristite
v svojo korist. Večje odgovornosti pri-
našajo tudi dodatne skrb.

DEVICA 24.8.-22.9.: Pred va-
mi se odpirajo nove raz-
sežnosti in vas osvabljajo preteklih
spon. Počutite se svobodne kot
ptič na veji. Uživajte v sadovih svo-
jega dela.

TEHTNICA 23.9.-22.10.: Če-
prav vas spremlja sreča,
tako da se ji včasih tudi sami ču-
dite, pa so redki dnevi, ko vam ne
bi bilo treba razmišljati o nobeni
težavi.

ŠKORPJON 23.10.-22.11.: Če-
prav imate veliko ustvarjal-
nih idej, se morate zavedati, da vse
od njih niso najbolj praktične. Ne
povesite nosu, kadar vam drugi po-
stavijo zid.

STRELEC 23.11.-21.12.: V svo-
jih hobijih boste črpali ideje
za delo. Lotili se ga boste z obilo nav-
dušenja, a nikar ne spreglejte tistih
opravil, ki od vas zahtevajo več redo-
ljubnosti in bi jim raje izognili.

KOZOROG 22.12.-20.1.: V
svom delu boste našli samo
potrditev. Okolina vas bo podpirala in
vam livila pogum. Vsakomur prija-
ta pohvala in spodbuda. Naučite se
opaziti uspehe drugih ljudi.

VODNAR 21.1.-19.2.: Držite
se pregovora, da se po-
časi daleč pride, pa se boste iz-
ognili brezglavemu tekanju sem-
ter tja. Vzemite si dovolj časa za
družino.

RIBI 20.2.-20.3.: Vaš korak bo
postal nekoliko lahkotnej-
ši. Vložena energija se bo začela
obrestovati in projekte, ki ste jih
pred kratkim začeli, bo treba le še
koordinirati.

Koper

13.45 Dnevni program
14.00 Čezmejna TV - TG R FJK - dežel-
ni svet
14.10 Euronews, sledi Zoom

SLOVENIJA 2

5.

Rai Tre**SLOVENSKI PROGRAM****Za Trst:** na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Mile)**Za Gorico:** na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)**Teletekst:** str. 316 - 342 - 343**18.40** Čezmejna Tv:
Primorska kronika**20.25** Tv Kocka:
Nekaj minut za domačo glasbo:
Kjer lastovke gnezdi -
ansambel Franca Miheliča**20.30** Deželni TV dnevnik**20.50** Čezmejna TV:
Dnevnik Slovenija 1**Rai Uno**

- 6.10** Nad.: Incantesimo
6.30 Dnevnik, Cciss
6.45 Aktualno: Unomattina
10.00 Aktualno: Verdetto finale
11.00 Aktualno: Occhio alla spesa
11.25 17.10 Vremenska napoved
12.00 Variete: La prova del cuoco
13.30 Dnevnik - Gospodarstvo
14.10 Variete: Festa italiana
16.15 Aktualno: La vita in diretta, vmes Dnevnik, Parlament
17.00 Dnevnik in vremenska napoved
18.50 Kviz: L'eredità
20.00 Dnevnik
20.30 Kviz: Affari tuoi
21.10 Nan.: Bahkita (It., '08, i. G. Campiotti, i. F. Kine Boye, F. Sartor)
23.15 Dnevnik
23.20 Aktualno: Porta a porta
0.55 Nočni dnevnik

Rai Due

- 6.15** Tg2 Eat Parade
6.25 14.00, 19.00 Resničnostni show: X Faxtor
6.55 Aktualno: Quasi le sette
7.00 Variete: Cartoon Flakes
7.55 Risanke
9.30 Aktualno: Sorgente di vita
10.00 Tg2punto.it
11.00 Variete: Insieme sul Due
13.00 Dnevnik
13.30 Aktualno: Tg2 Costume e società, sledi Zdravje
14.45 Aktualno: Italia allo specchio
16.15 Aktualno: Ricomincio da qui
17.20 Nan.: Law & Order
18.05 Dnevnik - kratke vesti, vremenska napoved in športne vesti
19.35 Nan.: Squadra speciale Cobra 11
20.30 Dnevnik
21.05 Nan.: Senza traccia
22.40 Law & Order - I due volti della giustizia
23.25 Nočni dnevnik, sledi Punto di vista
23.40 Film: Aeon Flux (fant., ZDA, '05, r. K. Kusama, i. Charlize Theron, M. Csokas)

1.10 Dnevnik - Parlament**Rai Tre**

- 6.00** Dnevnik - Rai News 24, vmes Il caffè di Corradino Mineo, Italia, istruzioni per l'uso
7.30 Tgr Buongiorno Regione
8.00 Rai News 24
8.15 Aktualno: La storia siamo noi, sledi Verba volant
9.20 Aktualno: Cominciamo bene
12.00 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti
12.25 Aktualno: Tg3 Shukran

- 12.45** Aktualno: Le storie - Diario italiano
13.05 Nad.: Terra nostra
14.00 Deželne vesti, vremenska napoved in rubrike
15.15 Variete: Trebisonda
16.30 Variete: Melevisione
17.00 Aktualno: Cose dell'altro Geo, sledi di Geo & geo
19.00 0.00 Deželni dnevnik in vremenska napoved
20.00 Variete: Blob
20.10 Nan.: Agrodolce
20.35 Nan.: Un posto al sole
21.05 Dnevnik
21.10 Film: Agente 007 - Una cascata di diamanti (krim., VB, '71, r. G. Hamilton, i. S. Connery)
23.20 Šport: Replay

- 13.50** Aktualno: ...Animali amici miei
14.30 Udin e Conte
14.40 Ritmo in Tour: La Tv dei viaggi
15.45 Saul 2000 - Ripartire da Damasco
17.00 Risanke
18.35 Super calcio - Udinese
19.00 Super calcio - Triestina
20.00 Expo' Mittel school
20.30 Deželni dnevnik
21.00 Nogometna tekma: Triestina vs. Rimini
23.30 Il direttore incontra
23.55 Film: LA sera del ballo (kom., '88, r. P. Schneider, i. C. Appelegati, T. Bledsoe)

Koper

- 13.45** Dnevni program
14.00 Čezmejna TV - TG R FHJK - deželne vesti
14.20 22.15 Vzhod-Zahod
14.35 Vsedanes, vzgoja in izobraževanje
14.55 Alter Eco
15.25 Slovenski magazin
15.55 Zoom - mladi in film
16.25 Vesolje je...
16.55 Tednik
17.25 Istra in...
18.00 23.20 Športna mreža
18.35 23.55 Vremenska napoved
18.40 23.00 Primorska kronika
19.00 22.00 Vsedanes - TV Dnevnik
19.25 Športne vesti
19.30 Fanzone
20.00 Sredozemlje
20.30 Artevisione
21.00 Meridiani
22.30 Športel (program v slovenskem jeziku)
0.00 Čezmejna TV (dnevnik v slovenskem jeziku)

La 7

- 6.00** Dnevnik, horoskop, prometne vesti
7.00 Aktualno: Omnibus, sledi Omnibus Life
10.10 Punto Tg, sledi Due minuti in un libro
10.25 Nan.: FX
11.30 Nan.: Matlock
12.30 20.00, 0.55 Dnevnik
13.00 Nan.: L'ispettore Tibbs
14.00 Film: Ponzi Pilato (zgod., It., '62, r. I. Rapper, i. J. Marais, J. Crain)
16.05 Nan.: Relic Hunter
17.05 Dok.: Atlantide - Storie di uomini e di mondi
19.00 Nan.: Jag - Avvocati in divisa
20.00 Dnevnik
20.30 0.55 Aktualno: Otto e mezzo
21.10 Aktualno: L'infedele
23.30 Dok.: Delitti
0.30 Dnevnik

Slovenija 1

- 6.30** Utrip (pon.)
6.40 Zrcalo tedna (pon.)
7.00 8.00, 9.00, 15.00 Poročila
7.05 8.05 Dobro jutro
9.10 Ris. nan.: Animalija (pon.)
9.35 Otr. serija: Mulčki (pon.)
10.05 Iz potopne torbe (pon.)
10.20 Oddaja za otroke
10.40 Nan.: Linus in prijatelji
11.05 Dokumentarna oddaja: Široki vrh (pon.)
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti
13.15 Poljudnozn. odd.: Reševanje zlate rege
13.40 Dok. odd.: Hotelrska
14.00 Zlatolaska (pon.)
15.10 Dober dan, Koroška
15.45 Ris. nan.: Svet Petra zajca in prijateljev (pon.)
16.10 Otroška nad.: Ribič Pepe
16.30 Lutkovna igrana nan.: Bine
17.00 Novice, slovenska kronika, športne vesti, vremenska napoved
17.30 Glasbeni spomin z Borisem Kopitarjem
18.25 Žrebanje 3x3 plus 6
18.35 Risanke
19.00 Vremenska napoved, dnevnik in športne vesti
19.55 Polemika
21.00 Hum. nad.: Frasier
21.20 Na lepše
22.00 Odmevi, kultura, šport, vremenska napoved
23.00 Pisave
23.30 Glasbeni večer
1.00 Sedma moč osamosvojite - Tv dnevnik 6.4.1991 (pon.)
1.20 Poljudnozn. serija: Mrzlokrvno življenje (pon.)
2.10 Dnevnik (pon.)
2.45 Dnevnik zamejske tv

Slovenija 2

- 6.30** 9.00, 23.50 Zabavni infokanal
7.00 Infokanal
8.00 Otroški infokanal
12.00 Sobotno popoldne (pon.)
14.45 Slovenci v Italiji (pon.)
15.35 Sedma moč osamosvojite - Tv dnevnik 6.4.1991
16.00 Osmi dan (pon.)
16.30 Ars 360 (pon.)
16.50 slovenski magazin (pon.)
17.15 Prvi in drugi (pon.)
17.30 Izobraž. serija: To bo moj poklic
18.20 Hum. nad.: Odkar si odšla (pon.)
19.00 Nad.: Prevzetnost in pristranost
19.15 Mlad. nad.: Bela gospa
20.00 Poljudnozn. serija: Mrzlokrvno življenje
21.00 Studio City
22.00 Knjiga mene brigă
22.15 Dok. film: Ukradenia duša

Koper

- 13.45** Dnevni program
14.00 Čezmejna TV - TG R FHJK - deželne vesti
14.20 22.15 Vzhod-Zahod
14.35 Vsedanes, vzgoja in izobraževanje
14.55 Alter Eco
15.25 Slovenski magazin
15.55 Zoom - mladi in film
16.25 Vesolje je...
16.55 Tednik
17.25 Istra in...
18.00 23.20 Športna mreža
18.35 23.55 Vremenska napoved
18.40 23.00 Primorska kronika
19.00 22.00 Vsedanes - TV Dnevnik
19.25 Športne vesti
19.30 Fanzone
20.00 Sredozemlje
20.30 Artevisione
21.00 Meridiani
22.30 Športel (program v slovenskem jeziku)
0.00 Čezmejna TV (dnevnik v slovenskem jeziku)

nika; 8.15 Dobro jutro; 8.45 Koledar preditev; 9.15 Na val na šport; 9.35 Popevki tedna; 10.10 Teren; 11.00 Ime tedna; 11.35 Obvestila; 12.45 Komentar anket; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Kulturne zanimivosti; 14.20 Obvestila; 14.40 Glasbena uganka; 15.10 RS napoveduje; 15.15 Finančne krivulje; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 16.30 Telstar; 17.45 Šport; 18.00 Hip hop; 18.50 Sporedi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Ne zamudite; 20.00 Cederama; 20.30 Top albumov; 21.00 Poslanci; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 V soju žarometov.

SLOVENIJA 3

6.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.25 Glasbena jutranjica; 8.00 Lirični utriek; 10.05 Skladatelj tedna; 11.05 Mojstri samospeva; 11.40 Kulturni globus; 12.05 Arso spominčice; 13.05 Pogledi na sodobno znanost; 13.30 Intermezzo; 14.05 Ars humana; 15.00 Divertimento; 15.30 DIO; 16.15 Svet kulture; 16.30 S knjižnega trga; 17.00 Iz slovenske glasbene ustvarjalnosti; 18.00 Nove glasbene generacije; 19.00 Dnevnik; 19.30 Mali koncert; 20.05 Koncert Evroradia; 22.05 Igra; 23.00 Jazz avenija, 23.55 Lirični utriek.

RADIO KOROŠKA

6.00-10.00 Dobro jutro; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-17.00 Lepa ura; 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; 17.30-18.00 Naša pesem; -Radio Agora: 13.00-15.00 Agora-Divan; 18.00-0.00 Svobodni radio; -Radio Dva 10.00-12.00 Sedmi dan. (105,5 MHz)

Tv Primorka

- 8.00** Dnevnik TV Primorka
9.00 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Novice
9.05 Mozaik
10.05 11.05, 12.05, 13.05, 14.05, 15.05 Videostrani
15.30 Mozaik (pon.)
16.30 Hrana in vino, oddaja o kulinariki
17.10 Nan.: Jelena
18.00 Kultura
18.30 Objektiv (pon.)
19.00 Avtomagazin (pon.)
19.30 Rally (pon.)
20.00 23.00 Dnevnik TV Primorka, športne vesti in vremenska napoved

- 20.30** Športni ponedeljak
21.30 Odbojka: Salonit, Anhovo vs. Galaxy Mir
23.30 Video strani

RADIO

- RADIO TRST A**
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Začnimo skupaj; 9.00 Radioaktivni val; 10.00 Poročila; 10.10 3x3 je deset; 10.15 Odprta knjiga; 11.00 Studio D, sledi Ekonomski kotiček; 13.30 Kmetijski teknik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Sotočja; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasbeni slovarček; 18.00 Hevrika; 18.40 Vera in načas; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

- 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00-9.00 Jutro na RK, kronika, OKC obveščajo; 6.20 Utrinek s Primorske poje; 7.00 Jutranjek; 9.00-12.30 Dopoldan in pol; 10.00 Pod dresom; 12.00 Predstavitev nominiranec v glasovanje za osebnost meseca marca; 12.30 Opoldnevnik; 14.00 Oddaja o morju in pomorsčkah; 14.45 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.30 Glasbena razglednica; 20.00 Sotočja; 21.00 Indie ni Indija; 22.30 Radio Kažin.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

- 6.15, 7.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.25 Drobci zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.25 Pregovor; 8.33 Pesem tedna; 8.40 Govorimo o...; 9.00 Leto šole; 9.33 Zgodbe dvonožcev; 10.33 Ameriška duša; 11.00 Odprt prostor; 12.15 Sigla single; 12.30 Vreme, promet, novice, šport; 13.00 Chiachieradio; 14.00 Proza; 14.45 Reggae in pillole; 16.00 Ob 16-ih; 18.00 In orbita; 19.00 Glasbena lestvica; 20.00 Julianine note; 21.00 Odprt prostor

GORICA - V Galeriji Ars

Fotografski projekt Trgi - Prostor in čas

Andrej Furlan, Robi Jakomin in Viljam Lavrenčič predstavljajo svoja fotografska raziskovanja

Druga polovica dvajsetega stoletja nas je naučila, da fotografija ni verodostojen dokument sveta, ki nas obdaja. V sebi nosi paradoks, da na kar najbolj imetičen način beleži to kar vidimo, obenem pa nam ne podaja stoddotne podobe realnosti, niti takrat ne, ko ji splošna praksa in mnenje dajata status dokumenta, npr. fotografija osebe na potnom listu. Tako kot vsak drugi poskus prikazovanja tridimenzionalnega sveta v dveh dimenzijah je tudi fotografija v prvi vrsti interpretacija sveta in ne njen dokument. To dokazuje že sam paradoks, da se nam ponavadi zdi črna bela fotografija bolj objektivna in torej bolj dokumentarna kakor barvana. Kot interpretacija sveta pa se fotografija polnopravno uvrišča med tista izražna sredstva, ki nam omogočajo umetniško ustvarjanje.

O tem se lahko sami prepričamo ob ogledu razstave naslovljene Trgi - Prostor in čas, ki so jo v Galeriji Ars na Travniku v Gorici postavili trije tržaški fotografi: Andrej Furlan, Robi Jakomin in Viljam Lavrenčič. Gre za razstavni projekt, ki je jasno osnovan okoli skupnega motiva. To je motiv mestnega trga, ki ima vlogo povezovalne niti treh različnih fotografskih pogledov, treh osebnih interpretacij. Trg je kraj srečevanja, shajanja in druženja, od grške agorà naprej je trg lahko tudi metafora mestnega življenja in posledično človeških odnosov znotraj organizirane družbene skupnosti. Tak se nam kaže tudi v razstavljenih delih, četudi nam je enkrat prikazan preko jasne vedute, drugič pa le preko skromnih detajlov, ki pričajo o dogajanju na njem. Razstavni projekt spremišča kritični zapis Claudia Domini, docenta fotografije na videmski univerzi. V njem Domini izpostavlja, kako se je v zadnjih časih vedno več navdušencev deloma oddaljilo od digitalne fotografije, ki nudi kvaliteten a standariziran izdelek in se začelo zopet poglabljati v samo zgodovino fotografije z uporabo analogne tehnike ali pa z ozivitvijo najpreprostejših fotografskih

Razstavni projekt je zasnovan okoli skupnega motiva, to je motiv mestnega trga

BUMBACA

postopkov, kot je npr. "pinhole" fotografija. To zanimanje je prisotno tudi pri treh tržaških fotografih, saj so vsa dela izdelana s tradicionalnimi analognimi postopki v pretežno črnobeli tehniki.

Andrej Furlan in Robi Jakomin sta tako pri fotografiraju poslužila t. i. "toy cameras" (plastičnih kamер), kot sta na primer Diana in holga. To so preproste plastične kamere, ki so v drugi polovici prejšnjega stoletja nastajale na Kitajskem in v Sovjetski zvezi, namenjene masovni porabi. Andrej Furlan je v značilnostih kamere našel idealno sredstvo za svojo fotografsko pripoved. Njegove fotografije prikazujejo Kongresni trg v Ljubljani, vendar je ta opisan le preko detajlov, posameznih motivov ljudi ali pa živali, ki se na njem srečujejo. Z uporabo tako imenovane "low fidelity" fotografije, torej fotografije z nizko stopnjo tehnologije, je pričaral na posnetkih tisto topino, neposrednost in svežino, ki

so del samega dogodka in ga hkrati postavljajo izven specifično definiranega prostora in časa. Robi Jakomin je isto sredstvo podyrgel lastni ustvarjalnosti na drugačen način. S spremnim nizanjem in delnim prekrivanjem fotogramov je ustvaril dolge panorame v velikem formatu treh različnih trgov v Ljubljani, Trstu in bolgarski prestolnici Sofiji. Priče smo dobro premišljeni montaži, ki se lahko spogleduje s filmskimi kadri, pri tem pa čas in prostor zamrzne v poskušu nekega objektivnega pripovedovanja. Viljam Lavrenčič se je v seriji fotografij, ki jih predstavlja, posvetil trgu pred železniško postajo v Trstu. Izdelal jih je s t.i. "pinhole" kamero, to je v svojem bistvu preprosta camera obscura, brez leč, a le z milimetrično luknjo preko katere prehaja svetloba in pri tem vtisne podobo na fotografski film. Za ta postopek so nujni dolgi časi osvetlitve, kar skupno s pomanjkanjem objektiva, podarja pos-

netkom posebno mehkobo in nedefiniranost. V Lavrenčičevih fotografijah se tako trg spremeni v deloma skrivnost prostor, kjer je človeška podoba izginila, v zameno pa se je na film, počasnem tempu, zapisal skriti obraz kraja, tisti obraz, ki ga vsakdanji vrvež zakriva.

Ob tem bi želel opozoriti, kako je v sodobni umetnostni kritiki v zadnjih letih veliko govora o potencialu, ki ga s seboj prinašajo zastareli mediji. Zastarelost nekega tehničnega sredstva, ki ni več vpeto v masovno potrošnjo, lahko, ob spremni uporabi, ponovno osvobi tisti ustvarjalni potencial, ki je zapisan v njem samem bistvu. Takemu poskušu smo priče tudi pri razstavnem projektu, ki je do 20. aprila na ogled v Galeriji Ars. Obiskovalec si tako lahko ogleda kvalitetno fotografsko razstavo, tehnično dovršeno, obenem pa obogateno z jasnim konceptualnim pristopom.

Ivan Žerjal (GO)

SKD IVAN GRBEC - Zbirka portretov znanih in manj znanih domačinov

Pričevanja Škedenjk in Škedenjcev

Zanimivo knjigo Ena duša in ena pamet sta uredili Marija Makarovič in Marta Košuta

Še lansko leto je pri škedenjskem SKD Ivan Grbec izšla zbirka portretov znanih in manj znanih Škedenjk in Škedenjcev, ki sta jo uredili Marija Makarovič in Marta Košuta. Izgleda, da se takva vrsta spominske književnosti pri nas vse bolj uveljavlja, saj je Ena duša in ena pamet že druga tovrstna publikacija, ki je v naših krajin izšla v zadnjih dveh letih. Bralce naj tu predvsem spomnimo na zbirko portretov Tik mesta, pod Krasom, ob morju društva Rojanski Krpan, ki je med bralci prišla pred približno poldržim letom, uredil pa jo je Peter Verč.

Ena duša in ena pamet je že po svoji zasnovi nekoliko različna od Krpanove zbirke. Sodelavci zbornika Tik mesta, pod Krasom, ob morju so namreč posamezne protagoniste obravnavali s tehniko intervjuja, pričevanja Škedenjk in Škedenjcev pa so zapisana v prvi osebi. Na videz se torej zdi, da je vsakdo od junakov svojo zgodbo zapisal lastnoročno, nekateri stavki in odstavki pa bodo bralcu nedvoumno razkrili, da so posamezna pričevanja mestoma že skoraj literarno obdelana, za njimi se torej nujno skriva neka bolj večja literarna roka oben avtor oz. urednic.

Casovni razpon, ki ločuje letnici rojstva najstarejšega in najmlajšega protagonista, je kar precej velik, kar trideset let namreč. Čast prvega mesta je namreč pripadla življenjski zgodbi Josipine Puc Lukeč, rojene 1907, zbirko pa zaključuje življenjepisi protagonistov se namreč ne začnejo z rojstvom posameznika, ampak segajo veliko globlje v našo preteklost, nekateri celo do polovice devetnajstega stoletja.

Je pa zbirka portretov Ena duša in ena pamet po svoje tudi pričevanje o samih koreninah današnjih Škedenjcev. Življenjepisi protagonistov se namreč ne začnejo z rojstvom posameznika, ampak segajo veliko globlje v našo preteklost, nekateri celo do polovice devetnajstega stoletja.

Do knjige oz. urednici sta v spremni besedi zapisali, da je zbirka pričevanj nastala skorajda slučajno, in sicer ob nujnem naključnem srečanju leta 2006. Želimo si seveda, da bi po zgledu te, pa tu-

Marija Makarovič in Marta Košuta

ENA DUŠA IN ENA PAMET

di rojanske zbirke, tudi drugod na Tržškem, Goriskem in Benečiji začele nastajati podobne zbirke pričevanj naših ljudi.

Primož Sturman

KRANJ

Nagrade tedna slovenske drame

Ob zaključku 39. tedna slovenske drame so v petek zvečer podelili nagrade. Grumova nagrada je letos pripadla dvema avtoricam, in sicer Žanini Mirčevski pod pseudonimom Tomi Leskovec za Konec atlaza in Simoni Semenič za 5fantkov.si. Grün-Filipičeve priznanje je osvojila dramaturginja Mojca Kranjc. Nagrjeni predstavi festivala pa sta Osvajalec in Solistika. Za nagrado Slavka Gruma za najboljše novo izvirno dramsko besedilo je bilo v konkurenči 38 besedil, ki so prispevala na letošnji natečaj, in tri nominirana besedila iz minulega leta.

Konec atlaza ohranja spomin na izvorno tipiko in zgodbarsko energijo pomorskih pripovedi, vendar jo osvetli s popolnoma drugega konca. Dramska pisava se odpoveduje veristični in linearni zgodbi in pripoved naplete tako, da pobere poljubne elemente, celo fragmente, ki jih je naplavil čas, je ocenila žirija.

Ob petih fantkih, poimenovanih po petih oboglavljenih krščanskih mučenikih, pa je žirija zapisala, da se igrajo igrico in si pri tem vloge, funkcije in naloge podajajo v poskočnem ritmu, vsi skrbijo za režijo, dramaturgijo, primerno zasedbo in improvizirajo dialog.

Žirija je odločala tudi o dobitniku Grün-Filipičevega priznanja za dosežke v slovenski dramaturgiji, ki se na festivalu podeljuje bienalno. Za dobitnico je izbrala dramaturginja Mojco Kranjc, ki je v 20 letih svoje zaposlitve v ljubljanski Drami sestvarila številne uprizoritve. Med njimi so po oceni žirije tudi take, ki jih je brez pomisleka mogoče označiti kot znamenite. Nagradi sta na 13-dnevнем festivalu slovenske drame in gledališča pripadli tudi najboljšima predstavama po izboru občinstva in po izboru žirije, ki je podelila Šeligovo nagrado.

Občinstvo si je najboljšo predstavo tokrat izbral v bolj zabavnem in lahkotnem spremjevalnem programu, ki ga je skupaj z bolj mračnim tekmovalnim izbrala selektorica Alja Predan. In sicer je publike najvišjo povprečno oceno, to je 4,72 namenila predstavi Solistika avtorja in režisera Branka Završana v produkciji Društva Familija in Mestnega gledališča ljubljanskega.

Za Šeligovo nagrado se je letos potegowalo sedem najbolj svetih postavitev slovenske drame in pripovedovalske klasične ter krstnih uprizoritev novih domaćih dramskih novitet v minulem letu. Poleg zmagovalnega Osvajalca Andreja Hienga (SNG Drama Ljubljana) so bile to še Za narodov blagor Ivan Cankarja (SNG Drama Maribor), prav tako Cankarjeva Hiša Marije Pomočnice (Slovensko mladinsko gledališče in Umetniško društvo Konj), Niha ura tila Draga Jančarja (SNG Drama Ljubljana), Za naše mlade dame Dragice Potočnjak (Mestno gledališče ljubljansko), Smeti na luni avtorja rokgrupe (Mestno gledališče Ptuj) ter Nisi pozabila, samo ne spomniš se več Simone Semenič (KD Integrali in gledališče Glej).

Osvajalec, ki ga je režiral Dušan Jovanović, je žirijo prepričal z vrhunskim Hiengovim delom, ki nas sooča z nesmiselnostjo vsakega osvajanja in je hkrati drama sive.

Teden slovenski drame, ki prihodnje leto praznuje 40 let, je namreč edini festival domače drame v Sloveniji.

GLEDALIŠČE**FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA****TRST****Gledališče Rossetti**

William Shakespeare: »Amleto« / Na- stopata Stalni gledališči iz Palerma in Catane. Igrajo: Luca Lazzareschi, Nello Mascia, Galatea Ranzi, Luciano Roman, Franco Barbero, Sergio Basile, Giancarlo Condè, Eva Drammis, Paolo Musio in Simone Toni. Režija: Pietro Carriglio; Urnik: v torek, 14. ob 20.30, v sredo, 15. ob 16.00, od četrtek 16. do sobote 18. aprila ob 20.30 ter v nedeljo, 19. aprila ob 16.00.

Dvorana Bartoli

Osvaldo Guerrieri: »Alè Calais« / Na- stopata Stalno gledališče iz Kalabrije, Fondazione Teatro Piemonte Europa; režija Emanuela Giordano. Urnik: da- nes, 5. aprila ob 17.00.

La Contrada

Pino Rovedero: »Capriole in salita« / Nastopa: La Contrada - Stalno gleda- lišče iz Trsta / CSS Teatro stabile di in- novazione di Udine. Režija: Francesco Macedonio. Urnik: še danes, 5. aprila ob 16.30.

Max Giusti: »One man show« / Na- stopa: Max Giusti. Urnik: V torek, 7. ob 16.30, v sredo, 8. in v četrtek, 9. aprila ob 20.30.

TRŽIČ**Občinsko gledališče**

Vincenzo Salemme: »Bello di papà« / Nastopa Vincenzo Salemme. Urnik: v sredo, 15. in v četrtek, 16. aprila ob 20.45.

GORICA**Kulturni dom**

»Dundo majo« (z italijanskimi nad- napisi) / Nastopa: Iztok Mlakar; reži- ser: Boris Kobal. Urnik: jutri, 6. ob 20.30 in v torek, 7. aprila ob 20.00.

SLOVENIJA**SEŽANA****Kosovelov dom**

V sredo, 8. in v četrtek, 16. aprila ob 20.00 / Dušan Jovanović: »Znamke; na- kar še Emilija«, nastopa Gledališče Ko- per. Režija: Jaka Ivanc.

NOVA GORICA**SNG Nova Gorica**

Danes, 5. aprila ob 20.00 / Iztok Mla- kar: »Duohtar pod mus!«.

V sredo, 8. aprila ob 11.10 / Miroslav Krleža: »Leda«.

V četrtek, 9. aprila ob 11.10 / Branislav Nušić: »Gopa ministrica«.

LJUBLJANA**SNG Drama Ljubljana****Veliki oder**

Danes, 5. aprila ob 18.00 / Miguel de Cervantes: »Ovdoveli zvodnik Tram- pagos«.

V torek, 7. aprila ob 10.00 / Henrik Ib- sen: »Strahovi«.

V sredo, 8. aprila ob 19.30 / Jean - Bap- tiste Poquelin Molière: »Tartuffe«.

V četrtek, 9. aprila ob 18.00 / Ajshil: »Oresteja«.

Mala drama

V četrtek, 9. aprila ob 20.00 / Thomas Bernhard: »Moč navade«.

V petek, 10. aprila ob 20.00 / Yasmina Reza: »Bog masakra«.

V soboto, 11. aprila ob 20.00 / Lara Jan- kovič, Simona Simenič in Zijah A. So- kolovič: »Kot jaz«.

Mestno gledališče ljubljansko**Veliki oder**

Danes, 5. aprila ob 19.00 / Joseph Stein, Jerry Bock in Sheldon Harnick: »Go- slač na strehi«.

Jutri, 6. aprila ob 19.30 / Joseph Stein, Jerry Bock in Sheldon Harnick: »Go- slač na strehi«.

V torek, 7. aprila ob 15.30 in ob 19.30 / David Drábek: »Ples na vodi«.

V sredo, 8. aprila ob 19.30 / David Drá- bek: »Ples na vodi«.

V četrtek, 9. aprila ob 20.00 / Olja Mu- hinja: »Tanja - Tanja«.

V petek, 10. in v soboto, 11. aprila ob 19.30 / Joe Masteroff, John Kander, Fred Ebb: »Kabaret«.

V torek, 14. aprila ob 19.30 / Peter Stoyne, Julie Styne, Bob Merrill: »Sugar - Nakateri so za vročee«.

V sredo, 15. aprila ob 15.30 in ob 19.30 / David Drábek: »Ples na vodi«.

Mala scena

V torek, 7. aprila ob 18.00 / Marius von Mayenburg: »Grdoba«; ob 20.00, av- torski projekt Gregorja Čušina: »Ha- gada«.

V sredo, 8. aprila ob 20.00 / Marius von Mayenburg: »Grdoba«.

V četrtek, 9. aprila ob 20.00 / Branko Završan in solisti: »Solistika«.

V torek, 14. aprila ob 17.00 / Jasen Bo- ko: »Gledališka ura«; ob 22.00 / Janez Janša in Dušan Jovanović: »Spomenik G«.

V sredo, 15. aprila ob 20.00 / Celinka: »Lili - razglednice futuristične ljube- zni«.

Šentjakobsko gledališče

Jutri, 6. aprila ob 18.00 / A. Austen/J. Jory: »Prevzetost in pristranost« (romantična komedija), režija Zvone Šedlbauer.

V torek, 7. in v četrtek, 8. aprila ob 19.30 / J. Hašek: »Prigode dobrega vo- jaka Švejka« (komedija), režija Gojmir Lešnjak Gojc.

V torek, 14. aprila ob 17.00 / A. Au- sten/J. Jory: »Prevzetost in pristranost« (romantična komedija), režija Zvone Šedlbauer.

V sredo, 15. aprila ob 19.30 / W. Allen: »Bog« (komedija), režija in priredba Gašper Tič.

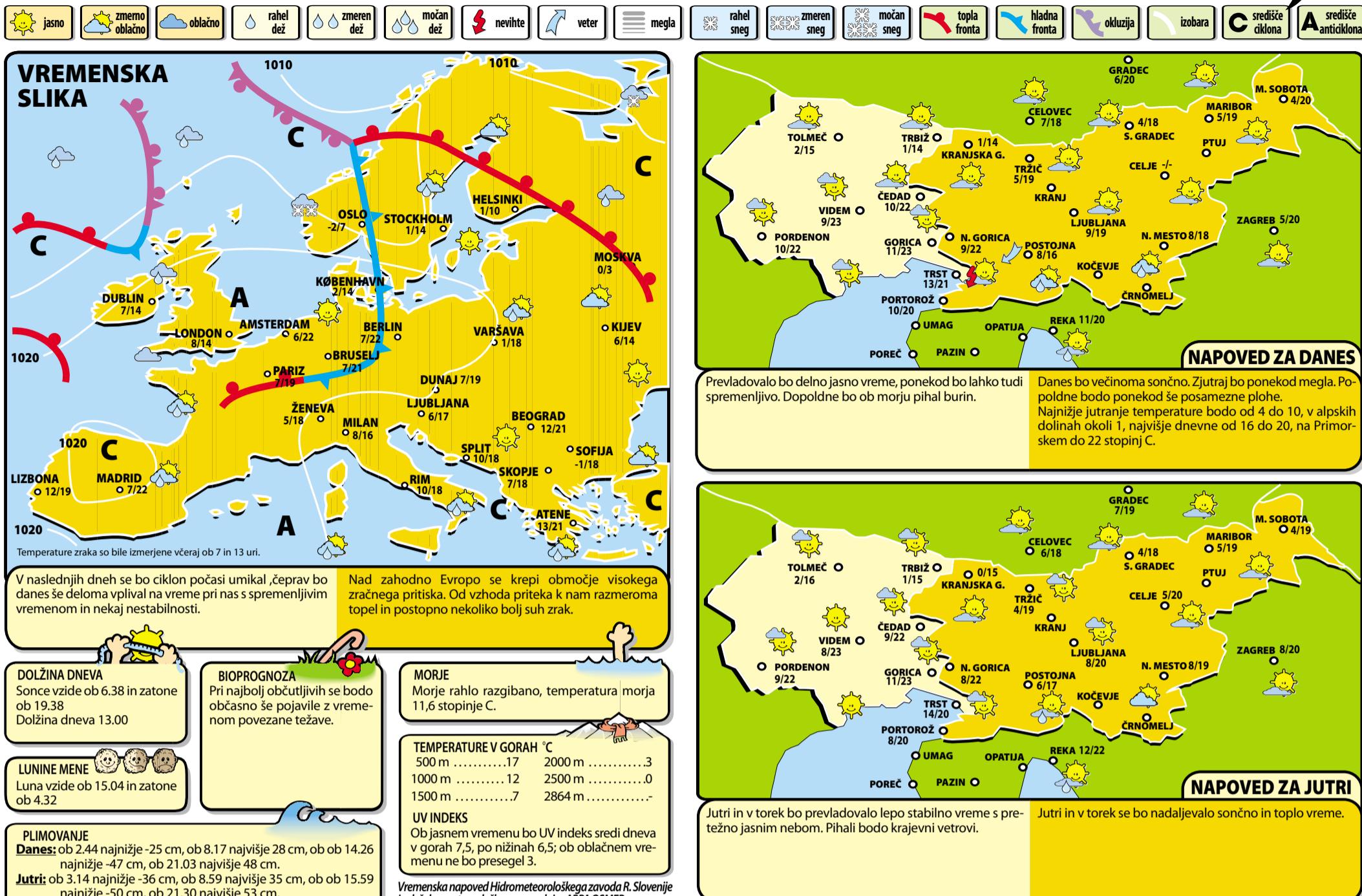
GLASBA**FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA****TRST****Dvorana de Banfield - Tripovich**

»Koncertna sezona 2009« / Dirigent: Andrea Battistoni. Leonora Armellini - klavir. Na sporedbo glasba Chopina in Čajkovskega. Urnik: danes, 5. aprila ob 17.30.

Gledališče Rossetti

Richard O'Brien: »The Rocky Horror Show« / Režija: Sam Buntrock; pro- dukcija: Howard Panter. Urnik: danes, 5. aprila ob 16.00 in ob 20.30.

TRŽIČ**Občinsko gledališče**

NOVOGRADNJA DIREKTNA PRODAJA

IMMOBILIARE IRSARA S.r.l.

Str. Daméz 3, 39036 - Badia (BZ)
0471.838079 - 3351017047 - www.immobiliareirsara.it
projekt in info: Marzi & Sterni Ingegneri Associati
ul. XXX Oktobra 17 - Narodna ul. 36/1 - Trst
040.630459 - www.marzisterni.it

Općine - ul. Refoška - Trst

**visokokvalitetne
ekovarčne hiše z vrtom**

DOPIS IZ PARIZA - Razstava v muzeju Dapper

Ženska v afriški umetnosti

Stare afriške kulture in fotografije Angele Etoundi Essamba

Kakšno vlogo ima ženska v afriški umetnosti? Kako je upodobljena? Razstava »Femmes dans les arts africaines« je razdeljena na dva dela. Prvi del je posvečen starim afriškim kulturam in predstavi sledečo sliko: ženska je simbolizirala rodovitnost in njena glavna vloga je bila zagotoviti potomstvo; dokaz sta ponavljajoča elementa velikih prsi in trebuhot. Ženska, vezana na dom, je bila tudi varuh tradicije. V tradicionalnih družbah je bila porazdelitev vlog moškega in ženske strogodoločena, saj je organizacija pomnila preživetje. Ker so bile družbe patriarhalne, je vladanje bilo v rokah moškega. Sicer pa so obstajale tudi izjeme: po menopavzi, ko je že izpolnila nalogu reprodukcije, je lahko v nekaterih družbah pridobila pomembno vlogo.

V drugem delu razstave so predstavljene fotografije Angele Etoundi Essamba. Angele je tu izbrana, ker je ženska, ker fotografira predvsem ženske in ker je »afriškega porekla«; njena dela so na razstavi predstavljena kot »afriška«. Ali so njena dela res tako »afriška«? Angele se je preselila v Pariz z družino, ko je bila stara 10 let. V francoski prestolnici je opravila obvezno šolanje, tam je tudi obiskovala Professional Dutch School of Photography. Angele sodi v generacijo, ki črpa iz svojih korenin, ki pa ni vpeta v eksotične in kolonialistične klišeje. Angele fotografira telesa in predstavi njeno vizijo lepote; detajli, koža, linije, sence.

Razstava je po postaviti in razlagi stereotipska. Že sam naslov Ženske v afriški umetnosti je vprašljiv. O kateri umetnosti je govor oziroma o katerih etnijah? Afrika je ogromen teritorij, na katerem živi mnogo etnij in ki vključuje tudi arabske države ob Mediteranu. O slednjih, razen par kipcev starega Egipta, ni sledu. Predmeti na razstavi niso razporejeni ne po teritoriju ne po obdobjih. Množični eksponati niso datirani, skupaj so predmeti iz čisto različnih obdobjij itd. Ne pozabimo, da je tudi »črna celina« imela svoje velike imperije in da še zdaleč ne gre le za sulice in slammate koče. Katera je torej rdeča nit razstave? Razstavo bremeni dediščina kolonializma, eksotizma in starih antropoloških šol. Zahodni antropologi so določili, da je rodovitnost glavna tema v afriški družbi in afriški umetnosti in ta stereotip kraljuje še danes. Da ne bi bilo pomote, rodovitnost je pomembna

tematika, toda pomembna je vseh družbah, v tudi v evropskih. Toda ali gledamo na slednjo le iz tega zornega kota? Na primer, si renesančna razkošna telesa razlagamo le kot simbole rodovitnosti ali upoštevamo več faktorjev in torej lahko pomenijo tudi bogastvo in oblast? Ko bi postavili razstavo Ženska v evropski umetnosti, kako bi jo geografsko in časovno uredili, katere etnije in seveda katere tematike bi izbrali. Če analiziramo evropsko umetnost iz več zornih kotov, zakaj bi afriško samo iz enega? Glede afriških in tujih kultur nasploh pa je še nezanemarljivo, da so različne in ni rečeno, da jih pravilno razberemo. Dokaz? Ko z antropološko monolitsko formulo analiziramo zahodne kulture, se vaške veselice spremeni v rituale in dži postanejo neke vrste šamani.

Razstava kaže, da še obstaja evropocentrčno in narcistično gledanje na druge kulture. Še vedno smo prepričani, da samo mi imamo skrinjo vsega znanja in vseh skrivnosti. Še zdaleč ni tako. Kot pravi afriški pregovor: »Tujec vidi, le kar pozná.«

Jana Radovič